

REVĪZIJAS IESTĀDE

GADA KONTROLES ZIŅOJUMS

ANNUAL CONTROL REPORT

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ESF, JNĪ, ERAF, KF

01.07.2022. – 30.06.2023.

Rīgā
08.02.2024.

SAĪSINĀJUMI

AFCOS	Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests
AI	ES fondu Atbildīgā iestāde
ALTUM	Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum"
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CRII un CRII plus	Investīciju iniciatīva koronavīrusa krīzes pārvarēšanai
DAC	Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta Kopīgais revīzijas direktorāts kohēzijas jautājumos
DG COMP	Konkurences ģenerāldirektorāts
DG REGIO	Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts
DP	Darbības programma "Izaugsme un nodarbinātība" (2014LV16MAOP001)
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERP	Eiropas Revīzijas Palāta
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FI	Finanšu instrumenti
FM	Finanšu ministrija
GG	Grāmatvedības gads
GKZ	Gada kontroles ziņojums
IMS	Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) uzturēta datu apmaiņas sistēma
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
JNI	Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva
KAKD	Komercedarbības atbalsta kontroles departaments
KF	Kohēzijas fonds
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
KPVIS	ES fondu vadības informācijas sistēma – Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma 2014.-2020. gada plānošanas periodam (e-kohēzija)
KS	Kontu slēgums jeb pārskats
LR	Latvijas Republika
MK	Ministru kabinets
MP	Maksājuma pieprasījums
MPEK	Maksājuma pieteikums Eiropas Komisijai
OLAF	Eiropas Krāpšanas apkarošanas birojs
PP	Pamatprasība (<i>key requirement</i>)
PPĪV	Pārbaude projekta īstenošanas vietā
REACT-EU	Atvēršanās palīdzība kohēzijai un Eiropas teritorijām
RI	Revīzijas iestāde
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SEI	Sertifikācijas iestāde
SI	Sadarbības iestāde
SRS	Starptautiskie revīzijas standarti
VI	Vadošā iestāde
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VKS	Vadības un kontroles sistēma

Saturs

KOPSAVILKUMS	4
1. IEVADS.....	6
2. PĀRVALDĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS BŪTISKAS IZMAIŅAS	8
3. REVĪZIJAS STRATĒGIJAS IZMAIŅAS.....	9
4. SISTĒMAS REVĪZIJAS.....	10
5. DARBĪBU REVĪZIJAS	21
6. PĀRSKATU REVĪZIJAS.....	34
7. REVĪZIJAS STRUKTŪRU DARBA KOORDINĀCIJA UN REVĪZIJAS IESTĀDES VEIKTS UZRAUDZĪBAS DARBS (ATTIECĪGĀ GADĪJUMĀ).....	37
8. CITA INFORMĀCIJA	38
9. VISPĀRĒJAIS GARANTĒTAIS TICAMĪBAS LĪMENIS	50
10. GADA KONTROLES ZIŅOJUMA PIELIKUMI	52
10.1. SISTĒMAS REVĪZIJU REZULTĀTI	53
10.2. DARBĪBU REVĪZIJU REZULTĀTI	54
10.3. NEJAUŠĀS IZLASES IZVĒLES UN KOPĒJĀ KLŪDU ĪPATSVARA PAMATĀ ESOŠIE APRĒĶINI.....	55
10.4. NEJAUŠĀS IZLASES REZULTĀTĀ ATLASĪTĀS VIENĪBAS.....	57
10.5. UZ LAIKU IETURĒTO SUMMU (137.2. PANTS) ANALĪZES KOPSAVILKUMS	58

KOPSAVILKUMS

1. GKZ ir sagatavojusi RI saskaņā ar Regulas (ES, EURATOM) Nr. 2018/1046 63. panta 7. punktu, Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 5b. punktu, Komisijas Īstenošanas Regulas (ES) Nr. 2015/207 7. panta 3. punktu un Eiropas Komisijas Vadlīnijām par gada kontroles ziņojumu un atzinumu.
2. RI funkcijas attiecībā uz Darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments (detalizētāk skatīt *1.1. sadaļu*).
3. GKZ attiecas uz grāmatvedības gadu, kas sākās 2022. gada 1. jūlijā un beidzās 2023. gada 30. jūnijā (detalizētāk skatīt *1.2. sadaļu*).
4. GKZ revīzijas periods ir no 2023. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 15. februārim (detalizētāk skatīt *1.3. sadaļu*).
5. Darbības programmai “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) ir viena VI un viena SEI, kas ir izraudzītas 2015. gada 30. jūnijā (detalizētāk skatīt *1.4. sadaļu*).
6. GKZ un revīzijas atzinums ir sagatavoti, pamatojoties uz RI veikto sistēmas auditu, darbību revīziju un pārskatu revīziju rezultātiem. RI nepaļāvās uz citu revidentu darbu. Detalizēta GKZ sagatavošanas gaita ir aprakstīta *1.5. sadaļā*.
7. Atsauces periodā izveidotajā VKS nav veiktas būtiskas izmaiņas, tādējādi papildus revīzijas darbs nebija nepieciešams. RI secināja, ka kopumā iestādes turpina ES fondu VKS pilnveidošanu gan pildot MK rīkojumus, gan ieviešot RI iepriekš izteiktos ieteikumus, kā arī ir papildinātas procedūras un noteikti rīcības modeļi projektu sekmīgai pabeigšanai 2014.-2020. gada plānošanas perioda noslēgumā (detalizētāk skatīt *2. sadaļu*).
8. Vienotās revīzijas stratēģijas aktuālā versija apstiprināta 2023. gada 11. janvārī. Revīzijas darbs šajā periodā tika fokusēts uz plānošanas perioda slēgšanas mērķiem (detalizētāk skatīt *3. sadaļu*).
9. RI veikto sistēmas auditu rezultātā SEI ir novērtēta 1. kategorijā – darbojas labi, savukārt VI novērtēta 2. kategorijā – darbojas, taču nepieciešami atsevišķi pilnveidojumi. Detalizēta informācija par paveikto attiecībā uz sistēmas auditu darbu ir izklāstīta *4. sadaļā*.
10. Atbilstoši RI veikto darbību revīziju rezultātiem identificētais kopējais kļūdu īpatsvars (TER) ir 0,05 %, kas ir zem būtiskuma līmeņa. RI projektu pārbaužu ietvaros pievērsa pastiprinātu uzmanību tādu risku, kas saistīti ar Covid-19 pandēmiju un iepirkumu līgumcenas sadārdzinājumu un līguma termiņa pagarinājumu, kas radušies cēloņsakarībā ar Krievijas uzsākto karu Ukrainā, izvērtējumam. Savukārt attiecībā uz šajā periodā pārbaudītajiem REACT-EU, CRII un CRII plus izdevumiem specifiski riski netika identificēti, tā kā finansējums novirzīts esošo SAM pasākumu īstenošanai, izdevumi nav pakļauti atšķirīgiem noteikumiem un atvieglotiem kontroles nosacījumiem. Darbību revīziju rezultāti ir detalizēti izklāstīti *5. sadaļā*.
11. RI veiktajā pārskatu auditā ir iegūta pārlicība par SEI sagatavoto pārskatu pilnīgumu, pareizību un ticamību. Detalizēta informācija par veikto revīzijas darbu attiecībā uz pārskatiem ir sniegta *6. sadaļā*.
12. RI nepaļāvās uz citu revīzijas struktūru veikto revīziju rezultātiem (detalizētāk skatīt *7. sadaļu*).
13. RI rīcībā nav informācijas par turpmākiem notikumiem, kuri varētu būtiski ietekmēt šajā GKZ izklāstīto novērtējumu, ticamības līmeni un RI atzinumu (detalizētāk skatīt *8. sadaļu*).

14. Revīzijas atzinuma sagatavošanai pārlicība par izdevumu likumību un pareizību un par VKS pienācīgu darbību ir balstīta uz sistēmas auditu un darbību revīziju kopīgajiem rezultātiem, kā arī ir ņemti vērā pārskatu revīziju un pārvaldības deklarācijas pārbaūžu rezultāti.

Visi (tai skaitā RI konstatētie) neatbilstoši veiktie izdevumi pārskatos ir koriģēti. Izdevumi 1 343 438,05 EUR¹ apmērā ir izklāauti kā gala ieturējums un izdevumi 22 341 770,63 EUR² apmērā ir ieturēti uz laiku. Attiecīgi RI veica atlikušā kopējo kļūdu īpatsvara pārrēķinu, kā rezultātā sākotnēji aprēķinātais kopējais kļūdu īpatsvars (0,05 %) tika samazināts uz 0,049 %.

Mūsaprāt, līdz ar to ir sniedzams atzinums bez iebildēm, detalizēti skatīt 5.9. un 9. sadaļā.

¹ Tai skaitā koriģēti 2 466,98 EUR, kas konstatēti RI pārbaudāmajā kopā (izlasē) un 6 094,06 EUR, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 9. grāmatvedības gadā deklarētajiem izdevumiem, kā arī 1 334 877,01 EUR, kas koriģēti pamatojoties uz VI/CFLA pārbaūžu rezultātiem un trešo pušu informāciju.

² Tai skaitā 90 000,00 EUR, kas ieturēti, pamatojoties uz RI iepriekšējā pārskata perioda revīzijā konstatētajiem riskiem projektā.

1. IEVADS

1.1. Ziņas par atbildīgo revīzijas iestādi un citām struktūrām, kuras bija iesaistītas ziņojuma sagatavošanā

Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda vadības likumu un Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumiem Nr. 714 “RI funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas periodā” RI funkcijas pilda Finanšu ministrija.

Atbilstoši Finanšu ministrijas reglamentam³ Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments veic RI funkcijas attiecībā uz Darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001).

Funkcionāli un administratīvi RI vadītājs ir pakļauts finanšu ministram un ir tiesīgs tieši ziņot finanšu ministram un Ministru kabinetam, kā tas ir noteikts Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda vadības likumā.

1.2. Atsauces periods (piemēram, grāmatvedības gads)

Šis GKZ aptver grāmatvedības gadu, kas sākas 2022. gada 1. jūlijā un beidzās 2023. gada 30. jūnijā (9. grāmatvedības gads).

1.3. Revīzijas periods (kura laikā notika revīzijas darbs)

Saskaņā ar RI vadītāja 2023. gada 11. janvārī apstiprinātās Revīzijas stratēģijas aktualizēto versiju šī GKZ revīzijas periods ir no 2023. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 15. februārim.

1.4. Ziņojumā aplūkotās darbības programmas(-u) un tās vadošās un sertifikācijas iestādes identifikācija. [Ja gada kontroles ziņojums attiecas uz vairāk kā vienu programmu vai fondu, informācija jāsniedz atsevišķi par katru programmu un fondu, katrā punktā norādot informāciju, kas īpaši attiecas uz programmu un/vai fondu, izņemot 10.2. punktu, attiecībā uz kuru šādu informāciju norāda 5. punktā]

GKZ attiecas uz vienoto VKS, kas ir izstrādāta, lai īstenotu darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) un attiecīgos fondus:

- Eiropas Sociālo fondu, tostarp Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu,
- Eiropas Reģionālās attīstības fondu,
- Kohēzijas fondu,
- CRII un CRII plus, REACT-EU – RI secinājumi GKZ netiek izdalīti atsevišķi, jo VKS specifiski CRII un CRII plus, kā arī REACT-EU atbalsta mehānismu ietvaros nav būtiski mainīta. CRII, CRII plus un REACT-EU finansējums 9. grāmatvedības gadā ir novirzīts esošo SAM pasākumu, tai skaitā finanšu instrumentu, īstenošanai. Izdevumi nav pakļauti atšķirīgiem noteikumiem un atvieglotiem kontroles nosacījumiem.

Latvijā darbības programmai “Izaugsme un nodarbinātība” (2014LV16MAOP001) ir viena VI – Finanšu ministrija, kas ir deleģējusi savus uzdevumus un funkcijas 10 atbildīgajām iestādēm (9 nozaru ministrijām un Valsts kancelejai) un vienai SI (Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai), kas kopumā veido trīs ES fondu ieviešanas līmeņus:

- VI kopumā ir atbildīga par efektīvu DP īstenošanu, plānošanas dokumentu izstrādi, komunikācijas, krāpšanas novēršanas un ES fondu vadības informācijas sistēmas stratēģisko vadību, DP ieviešanas novērtēšanu, VKS sagatavošanu, Pārvaldības

³ Finanšu ministrijas 28.11.2018. reglaments Nr. 12-4/12, ar 01.01.2023. spēkā 19.12.2022. reglaments Nr. 1.1-4/12/4, un ar 20.02.2023. spēkā 17.04.2023. reglaments Nr. 1.1-4/12/3

deklarāciju un Gada kopsavilkumu, kā arī par deleģēto funkciju uzraudzību. Papildus tam VI pilda atbildīgās iestādes pienākumus attiecībā uz tehnisko palīdzību.

- AI galvenie uzdevumi ietver projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izstrādi un valsts normatīvo aktu par specifisko atbalsta mērķu īstenošanu izstrādi, ieskaitot specifisko atbalsta mērķu iznākuma un rezultāta rādītāju sasniegšanas uzraudzību, kā arī vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādi saskaņā ar nozaru kompetencēm.
- SI ir atbildīga par projektu iesniegumu atlasīšanu un līgumu slēgšanu ar finansējuma saņēmējiem, projektu īstenošanas uzraudzības un kontroles nodrošināšanu (maksājuma pieprasījumu pārbaudes, pārbaudes projektu īstenošanas vietās), ziņošanu par neatbilstībām, e-kohēzijas sistēmas (KPVIS) darbību.

Valsts kase veic SEI funkcijas DP ietvaros, tostarp izstrādā un iesniedz maksājuma pieteikumus EK un izstrādā kontu slēgumu (pārskatu) un apliecina to pilnīgumu, precizitāti un ticamību.

Funkciju sadalījums starp iestādēm, kā arī VKS iesaistīto iestāžu pienākumi un tiesības ir noteikti Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda vadības likumā.

Informācija par ES fondu administrēšanā iesaistītajām iestādēm ir atspoguļota 1. tabulā:

1. tabula

ES fondu administrēšanā iesaistītās iestādes

Fonds	Iestādes veiktās funkcijas	Iestāde
ESF, JNI, ERAF, KF, CRII, CRII+, REACT-EU	Vadošā iestāde	Finanšu ministrija
	Sadarbības iestāde	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
	Sertifikācijas iestāde	Valsts kase
ESF	Atbildīgās iestādes	- Tieslietu ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Labklājības ministrija - Veselības ministrija - Valsts kanceleja
JNI	Atbildīgā iestāde	- Labklājības ministrija
ERAF	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Labklājības ministrija - Satiksmes ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Veselības ministrija - Kultūras ministrija - Zemkopības ministrija
KF	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Satiksmes ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
CRII, CRII+	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Satiksmes ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Tieslietu ministrija - Labklājības ministrija - Veselības ministrija
REACT-EU	Atbildīgās iestādes	- Ekonomikas ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Kultūras ministrija - Veselības ministrija - Labklājības ministrija

1.5. Ziņojuma sagatavošanai un revīzijas atzinuma izstrādei veikto darbību apraksts

RI sagatavo GKZ saskaņā ar Regulas (ES, EURATOM) Nr. 2018/1046 63. panta 7. punktu, Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 5b. punktu, Komisijas Īstenošanas Regulas (ES) Nr. 2015/207 7. panta 3. punktu un Ministru kabineta noteikumiem Nr. 714 "RI funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas periodā".

RI nepaļaujas uz citu revidentu darbu, jo tās funkcijas veic tikai Finanšu ministrija. RI vadītājs apstiprina GKZ atbilstoši Finanšu ministrijas 2015. gada 22. maija rīkojumam Nr. 215 "Par dokumentu parakstīšanas tiesībām"⁴.

GKZ sagatavošanai tika izmantota šāda informācija:

- RI veikto sistēmas auditu rezultāti (skatīt 4. sadaļu);
- RI veikto darbību revīziju rezultāti (skatīt 5. sadaļu);
- RI veiktās pārskatu revīzijas rezultāti (skatīt 6. sadaļu);
- Informācija par iespējamām krāpšanas riskiem no AFCOS (skatīt 8.1. sadaļu);
- ERP un EK veikto auditu rezultāti (skatīt 8.5. sadaļu);
- Informācija par DP īstenošanas progresu, kas ir iegūta no VI progresa ziņojumiem Ministru kabinetam un KPVIS.

RI veica VI 2024. gada 31. janvārī iesniegtās Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma⁵ pārbaudi, salīdzinot šajos dokumentos iekļauto informāciju ar sava revīzijas darba rezultātiem, lai pārliecinātos, ka Pārvaldības deklarācijā un Gada kopsavilkumā nav nekādu / būtisku noviržu vai neatbilstību.

2024. gada 6. februārī RI informēja VI par veiktās pārbaudes rezultātiem, norādot ka revīzijas darbs nerada pamatu apšaubīt pārvaldības deklarācijā sniegtos apliecinājumus.

Pamatojoties uz šo informāciju, RI izsniedza revīzijas atzinumu bez iebildēm, kā tas ir detalizēti aprakstīts 5.9. un 9. sadaļās.

2. PĀRVALDĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS BŪTISKAS IZMAIŅAS

2.1. Ziņas par jebkādam tādu pārvaldības un kontroles sistēmu būtiskām izmaiņām, kas saistītas ar vadošās un sertifikācijas iestādes atbildību, jo īpaši par funkciju deleģēšanu jaunām starpniekinstitūcijām, un apstiprinājums par to atbilstību Regulas (ES) Nr. 1303/2013 72. un 73. pantam, pamatojoties uz revīzijas iestādes saskaņā ar tās pašas regulas 127. pantu veikto revīzijas darbu

Vadības un kontroles sistēma Darbības programmai "Izaugsme un nodarbinātība" 2014LV16MAOP001 bija detalizēti aprakstīta 2015. gada 1. jūnija VI un SEI funkciju un procedūru aprakstā. Pamatojoties uz šo aprakstu, ES fondu revīzijas departaments kā neatkarīga revīzijas struktūra veica izraudzīšanās procedūras auditu. Šī audita rezultātā neatkarīgs revīzijas atzinums kopā ar revīzijas ziņojumu tika iesniegts Ministru kabinetam, lai ieceltu VI un SEI.

Sākotnēji auditētais VI un SEI funkciju un procedūru apraksts tika aktualizēts 2015. gada 26. oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2015. gada 30. jūnijam), 2016. gada 11. oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2016. gada 30. jūnijam), 2017. gada 29. septembrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2017. gada 30. jūnijam), 2018. gada 16. oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2018. gada 30. jūnijam), 2019. gada 31. oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2019. gada 30. jūnijam), 2020. gada 2. novembrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2020. gada 30. jūnijam), 2021. gada 1. novembrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2021. gada

⁴ Veikti grozījumi ar 12.03.2018. Rīkojumu Nr. 97 un 21.04.2022. Rīkojumu Nr. 240.

⁵ Precizēti dokumenti iesniegti 06.02.2024.

30. jūnijam), 2022. gada 31. oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2022. gada 30. jūnijam) un 2023. gada 18. oktobrī (iekļautas veiktās izmaiņas līdz 2023. gada 30. jūnijam).

Kopumā 2023. gada 18. oktobra apraksta izmaiņas, salīdzinot ar 2022. gada 31. oktobra versiju, nav uzskatāmas par būtiskām izmaiņām. Tās ir saistītas ar kontaktpersonu maiņu, atsevišķām izmaiņām iestāžu strukturshēmās (piemēram, CFLA un IUB). Tāpat ir pilnveidotas un aktualizētas iestāžu iekšējās procedūras un pārbauzu lapas, tai skaitā precizējot kārtību interešu konflikta nepieļaušanai iestāžu darbiniekiem. Sniegta atsauce uz MK rīkojumu⁶ par aktuālo Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plānu 2023.-2025. gadam, kas ietver arī pasākumus ES fondu investīciju aizsardzībai un izlietojuma likumības nodrošināšanai un RI izteiktos ieteikumus ES fondu VKS pilnveidošanai attiecībā uz interešu konflikta risku mazināšanu. Tāpat izklāstīta finansējuma saņēmēju un VKS iestāžu plānotā rīcība attiecībā uz 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanu gadījumos, kad projektus nevar pabeigt līdz 2023. gada 31. decembrim. Apraksts papildināts ar veiktajiem pilnveidojumiem KPVIS, kā arī tās sasaisti ar citu iestāžu IT sistēmām.

2.2. Ziņas par nozīmēto iestāžu uzraudzību saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 124. panta 5. un 6. punktu

RI apliecinā, ka aktualizētais Funkciju un procedūru apraksts joprojām atbilst Regulas (ES) Nr. 1303/2013 72., 73. un 74. pantiem, pamatojoties uz:

- 2015. gada 10. jūnija izraudzīšanās procedūras audita ziņojumu un ieteikumu ieviešanas uzraudzību;
- revīzijas periodā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. pantu veikto revīzijas darbu;
- to, ka nav veiktas būtiskas izmaiņas vadības un kontroles sistēmā; (Izveidotā sistēmas darbība tika nodrošināta bez kritiskiem pārrāvumiem, taču RI secina, ka Covid-19 pandēmijai ir bijusi ietekme uz CFLA veiktajām pārbaudēm projekta īstenošanas vietā, veicot attālinātas pārbaudes vai atceļot pandēmijas laikā plānotās pārbaudes. Kopumā ir secināms, ka VKS spēj darboties atbilstoši ES un Latvijas normatīvajiem aktiem ar atsevišķiem uzlabojumiem, pārskatot kompensējošos mehānismus atceltajām un attālinātām PPĪV.)
- pārvaldības deklarācijā ietvertajiem apgalvojumiem.

2.3. Norāda datumus, no kuriem šīs izmaiņas ir spēkā, izmaiņu paziņošanas revīzijas iestādei datumus, kā arī šo izmaiņu ietekmi uz revīzijas darbu

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 714 “RI funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas periodā” VI līdz 2025. gadam katru gadu nodrošina Eiropas Savienības fondu VKS apraksta aktualizēšanu par periodu līdz 30. jūnijam un iesniegšanu RI līdz 31. oktobrim. 2023. gadā aktualizētais apraksts RI tika iesniegts 19. oktobrī. Izvērtējot 19. oktobrī iesniegto aktualizēto Eiropas Savienības fondu Funkciju un procedūru aprakstu, RI secināja, ka papildus revīzijas darbs nav nepieciešams, jo izmaiņas aprakstā nav būtiskas (skatīt 2.1. un 2.2. sadaļu).

3. REVĪZIJAS STRATĒGIJAS IZMAIŅAS

3.1. Ziņas par visām izmaiņām, kuras ir veiktas revīzijas stratēģijā, un to iemeslu skaidrojums. Jo īpaši norāda visas izmaiņas atlases metodē, ko izmanto darbību revīzijai (skatīt tālāk 5. punktu)

Sākotnējā revīzijas stratēģija tika izstrādāta un RI vadītājs to apstiprināja 2015. gada 1. jūlijā.

⁶ MK 2023. gada 14. aprīļa Rīkojums Nr. 199 (prot. Nr. 14 36. §)

Revīzijas stratēģija tika aktualizēta 2016. gada 4. janvārī, 2017. gada 23. janvārī, 2017. gada 12. decembrī, 2019. gada 7. janvārī, 2020. gada 8. janvārī, 2021. gada 6. janvārī, 2022. gada 5. janvārī un visbeidzot – 2023. gada 11. janvārī.

2023. gada 11. janvārī tika aktualizēta revīzijas stratēģija un Revīzijas plāns atlikušajiem 2014.-2020. gada plānošanas perioda auditiem (2023-2024). Ņemot vērā plānošanas perioda progresu un tuvošanos noslēgumam, audita darbs tika fokusēts uz perioda slēgšanas mērķiem. 2023. gadā tika veikts 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas sistēmas audits un ikgadējais kontu slēguma audits (skatīt 4.2. sadaļu). Savukārt 2024. gadā tiks veiktas specifiskas 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas aktivitātes pēc nepieciešamības, piemēram, izteikto ieteikumu pēcpārbaude, kontroles papildus identificētiem riskiem, kā arī Finanšu instrumentu audits un ikgadējā pārskatu revīzija.

3.2. Atsevišķi norāda vēlīnajā posmā veiktās vai ierosinātās izmaiņas, kuras neietekmē atsaucē perioda laikā veikto darbu, un atsaucē perioda laikā veiktās izmaiņas, kuras ietekmē revīzijas darbu un rezultātus. Iekļauj tikai tās izmaiņas, kuras atšķiras no revīzijas stratēģijas iepriekšējās versijas

Revīzijas stratēģijas aktuālāko versiju RI vadītājs ir apstiprinājis 2023. gada 11. janvārī. Stratēģijas izmaiņu projekts prezentēts Divpusējās sadarbības sanāksmē ar EK Kopīgo revīzijas direktorātu kohēzijas jautājumos (DAC) 2022. gada 11. oktobrī. Tajā nav veiktas izmaiņas, kuras ietekmētu pārskata periodā veikto audita darbu.

4. SISTĒMAS REVĪZIJAS

4.1. Ziņas par struktūrām (tostarp par revīzijas iestādi), kas veikušas revīzijas par programmas pārvaldības un kontroles sistēmas pienācīgu darbību (kā paredzēts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 1. punktā) – turpmāk “sistēmas revīzijas”

Revīzijas periodā visus sistēmu auditus veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments (detalizētu informāciju skatīt 1.1. sadaļā).

4.2. Veikto revīziju pamatojuma apraksts, tostarp atsaucē uz piemērojamo revīzijas stratēģiju, jo īpaši uz riska novērtēšanas metodoloģiju un rezultātiem, uz kuru pamata tika izstrādāts sistēmas revīziju revīzijas plāns. Ja riska novērtējums ir precizēts, to apraksta iepriekš 3. punktā, norādot revīzijas stratēģijas izmaiņas

Auditi revīzijas periodā tika plānoti atbilstoši RI auditējamo procesu riska novērtējumam. Atbilstoši Revīzijas stratēģijai VI un SEI izveidotās VKS risku novērtējums ir veikts, fokusējoties uz procesiem, kas varētu ietekmēt 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanu. Kopumā 2 auditējamie procesi tika novērtēti ar augstu risku, 1 – ar vidēju un 5 – ar zemu.

Veiktā risku novērtējuma rezultāti ir apkopoti 2. tabulā. Detalizēta informācija par veikto risku novērtējumu ir sniegta 2023. gada 11. janvārī apstiprinātās Revīzijas stratēģijas 2. pielikumā.

2. tabula

RI auditējamo procesu risku novērtējums

Nr.	Revidējamie procesi	CCI	Darbības programmas nosaukums	Par revīziju atbildīgā struktūra	Riska novērtējuma rezultāts (procesa prioritāte revīzijas perioda sākumā)
1.	Normatīvie akti un kontroles vide	2014LV16MAOP001	Izaugsme un nodarbinātība	RI	Vidēja
2.	Risku vadība				Zema
3.	Projektu apstiprināšana				Zema

4.	Vadības un kontroles aktivitātes				Augsta
5.	Maksājumu pieteikuma un kontu slēguma sagatavošana				Zema
6.	Vadības informācijas sistēma				Augsta
7.	Sistēmas pārvaldība				Zema
8.	Neatbilstību vadība				Zema

Šajā revīzijas periodā Revīzijas stratēģijā bija plānoti divi sistēmas auditi:

- 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas audits Vadošajā iestādē, Sadarbības iestādē un Atbildīgajās iestādēs (tai skaitā ieteikumu ieviešanas pēcpārbaude un horizontālās jomas: neatbilstības un rādītāji) (PP1 – PP8);
- Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas sistēmas audits – aptverti būtiskie maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesa aspekti (PP11 – PP13).

Informācija par iepriekšminēto auditu izpildes gaitu ir sniegta 3. tabulā. Savukārt galvenie konstatējumi un secinājumi ir aprakstīti 4.3. sadaļā. Detalizētu audita pārbaūžu apjomu skatīt 4.3. sadaļā un SFC2014 sistēmā iesniegtajos RI auditu ziņojumos.

3. tabula

Revīzijas periodā veikto sistēmas auditu statuss

Par auditu atbildīgā institūcija	Audita veikšanas periods ⁷	Audita nosaukums	Audita gala ziņojuma datums	Audita ziņojuma nosūtīšanas datums SFC2014
RI	01.03.2023 - 15.11.2023	2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas audits	28.12.2023	29.12.2023
RI	01.12.2023 - 29.12.2023	Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas audits	04.01.2024	04.01.2024

4.3. Attiecībā uz tabulu 10.1. punktā – sistēmas revīziju galveno konstatējumu un secinājumu apraksts, iekaitot uz konkrētām tematiskajām jomām vērstās revīzijas, kā noteikts Regulas (ES) 2015/207 VII pielikuma 3.2. punktā

4.3.1. 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas audita rezultāti

2023. gadā RI veica auditu par 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanu, kura ietvaros novērtēja vadības un kontroles sistēmas darbības efektivitāti, jo īpaši darbības, kas var ietekmēt plānošanas perioda slēgšanas procesu (Nr. SA/ESIF/2023/02). Audita periods bija līdz 2023. gada 21. jūlijam.

Auditā tika aptverti visi Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība”, 2014LV16MAOP001 fondi – ESF, JNI, ERAF un KF (ieskaitot CRII, CRII plus, REACT-EU).

Galvenais audita mērķis bija iegūt pietiekamu pārliecību, vai ES fondu vadības un kontroles sistēma ir izveidota atbilstoši EK un LR normatīvo aktu prasībām un darbojas efektīvi, tai skaitā vadības un kontroles sistēmā iesaistīto institūciju gatavību 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanai.

Audita ietvaros tika pārbaudītas sekojošas EK definētās pamatprasības un vērtēšanas kritēriji:

Pamatprasība Nr. 1: Pienācīga funkciju nodalīšana un pienācīgas ziņošanas un uzraudzības sistēmas, ja atbildīgā iestāde uztic uzdevumu veikšanu citai struktūrai (*kritērijs Nr. 1.4, 1.5 un 1.6*);

⁷ Datums, kad tika uzsākta audita pārbaūžu veikšana līdz audita pārbaūžu pabeigšanai

Pamatprasība Nr. 2: Atbilstīga darbību izvēle (*visi kritēriji*);

Pamatprasība Nr. 3: Pienācīga informācija atbalsta saņēmējiem (*kritērijs Nr. 3.1*);

Pamatprasība Nr. 4: Pienācīgas vadības pārbaudes (*visi kritēriji*);

Pamatprasība Nr. 5: Efektīva sistēma, kas nodrošina, ka visi dokumenti attiecībā uz izdevumiem un revīzijām tiek glabāti, nodrošinot pienācīgas revīzijas liecības (*kritērijs Nr. 5.3*);

Pamatprasība Nr. 6: Uzticama sistēma to datu vākšanai, reģistrēšanai un glabāšanai, kuri nepieciešami uzraudzības, novērtēšanas, finanšu vadības, pārbažu un revīziju vajadzībām, tostarp sasaiste ar elektronisko datu apmaiņas sistēmām ar atbalsta saņēmējiem (*kritērijs Nr. 6.1*).

Atšķirības no Revīzijas stratēģijā plānotā apjoma: stratēģijā tika plānots novērtēt Pamatprasības no Nr. 1 līdz Nr. 8, bet faktiski novērtētas Pamatprasības no Nr. 1 līdz Nr. 6. RI lēmums nepārbaudīt pamatprasību Nr. 7 skaidrojamas ar to, ka:

- uz audita plānošanas brīdi bija pieejamas Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2020.-2022. gadam⁸, kas jau tika ņemtas vērā sistēmas novērtējumā 2022. gada RI auditā Nr. SA/ESIF/2022/02. Pamatnostādņu aktualizētā versija audita plānošanas laikā nebija pieejama;
- Atvēršanas fonda ietvaros 2022. gadā RI veica agrās brīdināšanas (*early preventive*) sistēmas auditu, kurā ietvēra arī krāpšanas un korupcijas riska novērtēšanu;
- 2022.-2023. gadā ar MK Rīkojumu⁹ LR ministriju un iestāžu iekšējā audita struktūrvienībām kā viena no kopējām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm tika noteikta interešu konflikta un korupcijas novēršanas iekšējās kontroles sistēmu (tostarp interešu konflikta un korupcijas risku vadība) audits visās ministrijās un iestādēs. RI nolēma nedublēt ministriju un iestāžu iekšējā audita kolēģu 2022.-2023. gadā veicamo uzdevumu un šī sistēmas audita ietvaros neveica pārbaudes par krāpšanas risku mazināšanas pasākumiem ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda VI (Finanšu ministrija) un CFLA (FM padotības iestāde);
Tā vietā 2024. gada sākumā tika plānots iepazīties ar iekšējo audita struktūrvienību auditu rezultātiem, kas Finanšu ministrijā tiktu iesniegti līdz 2024. gada 30. janvārim. Saskaņā ar RI rīcībā esošo aktuālo informāciju, pilnīgas un kvalitatīvas informācijas sagatavošanai sākotnēji plānoto rezultātu iesniegšanas termiņš ir pārcelts no 2024. gada 30. janvāra uz 2024. gada 30. jūniju. Pēc rezultātu izvērtēšanas RI lems par tālākām darbībām attiecībā uz krāpšanas informētību un pretkrāpšanas pasākumiem ES fondu vadības un kontroles sistēmas ietvaros 2024. gada revīzijas stratēģijas ietvaros;
- Atvēršanas fondā atbilstoši RI stratēģijai 2025. gadā plānots interešu konflikta, krāpšanas un korupcijas riska novēršanas audits.

Savukārt Pamatprasība Nr. 8 netika vērtēta, tā kā Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma pārbaude tiek veikta katru gadu, un kopš 2021. gada, kad pēdējo reizi tā novērtēta, VKS nav veiktas būtiskas izmaiņas attiecībā uz šo pamatprasību.

Galvenais audita secinājums: Audita rezultātā ir iegūta pietiekama pārliecība, ka ES fondu vadības un kontroles sistēma ir izveidota atbilstoši EK un LR normatīvo aktu prasībām un kopumā darbojas efektīvi, tomēr konstatēti atsevišķi trūkumi tādos procesos kā risku vadība, projektu atlase un pārvaldības pārbaudes.

Tāpat ir konstatēti riski attiecībā uz 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanu: gan attiecībā uz arvien pieaugošo skaitu problemātisko – iespējami nefunkcionējošo projektu, gan noslēguma MP pārbažu un PPĪV ierobežotajiem termiņiem.

Pastāv augsts risks attiecībā uz 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanu un noslēguma maksājuma saņemšanu no EK pilnā apmērā. Liels skaits problemātisku /

⁸ Apstiprināts ar MK 2019. gada 23. decembra Rīkojumu Nr. 357

⁹ MK 2022. gada 23. marta rīkojums Nr. 194 "Par kopējām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm 2022. un 2023. gadam" (protokola Nr. 17 5. §)

nefunkcionējošu vai posmojamu projektu, plānoto noslēguma MP skaits, ierobežoti termiņi apjomīgo noslēguma MP pārbaužu un maksājumu veikšanai, kas var ietekmēt pārbaužu kvalitāti, kā arī nepieciešamība veikt PPĪV arī tādos projektos, kur tas līdz šim nav ticis darīts. Ar minētajiem riskiem RI nāksies rēķināties 2024. gada auditos.

Procesa kopējais vērtējums šī audita ietvaros: [2] darbojas, taču ir vajadzīgi daži uzlabojumi. RI ir sagatavojusi 8 ieteikumus, no kuriem viens tika ieviests audita laikā un viens – ieviests daļēji. Pārējo ieteikumu ieviešana notiek atbilstoši saskaņotajam plānam.

Ar detalizētiem audita konstatējumiem un secinājumiem var iepazīties 2023. gada 28. decembrī apstiprinātajā audita ziņojumā, kas ir iesniegts EK 2023. gada 29. decembrī SFC2014 sistēmā.

4.3.2. Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas audita rezultāti

Audits par izveidotā procesa Maksājuma pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas darbības efektivitāti (Nr. SA/ESIF/2023/03) tika veikts SEI – Valsts kasē.

Auditā tika aptverti visi Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 2014LV16MAOP001 fondi – ESF, JN1, ERAF un KF (ieskaitot CRII, CRII plus, REACT-EU).

Galvenais audita mērķis bija novērtēt, vai maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesā izveidotā VKS darbojas efektīvi un atbilst ES un LR normatīvajiem aktiem, kā arī – vai 9. grāmatvedības gada kontu slēgums ir pilnīgs, precīzs un ticams.

Audits tika veikts divos posmos:

1. Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesā izveidotās VKS, tai skaitā KPVIS, darbības efektivitātes un atbilstības ES un LR normatīvajiem aktiem novērtējums – audita 1. posms, kura rezultāts atspoguļots šajā sadaļā un 5.5. sadaļā – attiecībā uz veikto negatīvo atlases vienību pārbaudi.
2. Pārlicības par sagatavotā kontu slēguma projekta pilnīgumu, precizitāti un ticamību iegūšana – audita 2. posms, par ko sagatavota atsevišķa vēstule atbilstoši MK noteikumu Nr. 714 “Revīzijas iestādes funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas periodā” 39. punktam un rezultāti iekļauti 6. sadaļā.

Audita ietvaros tika pārbaudītas sekojošas EK definētās pamatprasības un vērtēšanas kritēriji:

Pamatprasība Nr. 11 – Tiek uzturēta atbilstīga deklarēto izdevumu un atbilstošo publisko ieguldījumu datorizēta uzskaitē (*kritērijs Nr. 11.3*);

Pamatprasība Nr. 12 – Atbilstoša un pilnīga atgūstamo, atgūto un atsaukto summu uzskaitē (*visi kritēriji*);

Pamatprasība Nr. 13 – Atbilstošas procedūras pārskatu sagatavošanai un to pilnīguma, pareizuma un patiesuma apliecināšanai (*visi kritēriji*).

Papildus audita ietvaros tika plānots iegūt pārlicību par to, vai atbilstoši Regulas Nr. 1303/2013 129. pantam ir nodrošināts, ka līdz darbības programmas slēgšanai atbalsta saņēmējiem izmaksāto publisko izdevumu summa būs vismaz vienāda ar ieguldījumu no fondiem, kuru Komisija izmaksājusi dalībvalstij.

Galvenais audita secinājums attiecībā uz sistēmas darbības efektivitāti: maksājuma pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas procesa ietvaros izveidotā VKS SEI darbojas efektīvi un atbilst ES un LR normatīvajiem aktiem.

Uz šī audita veikšanas brīdi (t.i. līdz 2023. gada 7. decembrim) Regulas Nr. 1303/2013 129. panta prasība nav nodrošināta, tā kā atbalsta saņēmējiem izmaksāto **publisko izdevumu summa ir ievērojami mazāka (par 653 400 375,05 EUR) nekā ieguldījums no fondiem**, kuru Latvijai izmaksājusi EK. Tomēr ir nodrošināta atbilstoša uzskaitē, un RI 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas posmā pārlicējināsies, vai attiecīgā Regulas Nr. 1303/2013 prasība

tiek ievērota. SEI seko līdzī EK veiktajiem ieguldījumiem un izmaksātajam finansējumam, un varēs aprēķināt starpību, ja tāda būs.

Procesa kopējais vērtējums šī audita ietvaros: [1] – Darbojas labi.

Ar detalizētiem audita konstatējumiem par audita 1. posmu var iepazīties 2024. gada 4. janvārī apstiprinātajā audita ziņojumā, kurš ir iesniegts EK 2024. gada 4. janvārī SFC2014 sistēmā.

4.4. Norāde par to, vai jebkādam konstatētajām problēmām ir sistēmisks raksturs, un par veiktajiem pasākumiem, ieskaitot nepareizos izdevumus skaitliskā izteiksmē un jebkādas finanšu korekcijas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 480/2014 27. panta 5. punktu

Pārskata periodā konstatēto trūkumu novēršanai tika izteikti preventīvi ieteikumi, lai nodrošinātu VKS efektīvu darbību turpmāk, tai skaitā 2021.-2027. gada plānošanas periodā. Kopā RI veikto sistēmu auditu rezultātā tika izteikti 8 ieteikumi, kuriem arī saskaņoti trūkumu novēršanas plāni. Izteikto ieteikumu skaitu sadalījumā pa ieteikumu prioritātēm skatīt 4. tabulā.

4. tabula

Sistēmu auditos revīzijas periodā RI izteiktie ieteikumi

	Ieteikumu prioritāte			Kopā
	Augsta	Vidēja	Zema	
Izteiktie ieteikumi, no tiem:	1	5	2	8
Ieviesti	-	2	1	3
Termiņi nav iestājušies	1	3	1	5

Izteiktie ieteikumi ir saistīti ar 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas sistēmas auditu (skatīt 4.3.1. sadaļu), un uz GKZ sagatavošanas brīdi visu ieteikumu ieviešana notiek atbilstoši plānotajam.

Attiecībā uz 2014.-2020. gada plānošanas periodu izteikts 1 augstas prioritātes ieteikums CFLA par nepieciešamo resursu plānošanu kvalitatīvām noslēguma maksājumu pārbaudēm. Tāpat izteikts 1 vidējas prioritātes ieteikums par veikto pārbaužu dokumentācijas pieejamību KPVIS, kā arī 1 zemas prioritātes ieteikums pārliecināties par REACT-EU publicitāti projektu līmenī.

Pārējie 5 sistēmas auditos izteiktie ieteikumi attiecas uz 2021.-2027. gada plānošanas periodu. 1 vidējas prioritātes ieteikums par projektu atlases procesa pilnveidi jau ir ticis ieviests audita laikā. Ieviešanas termiņš vēl nav iestājies 2 VI ieteikumiem – vidējas prioritātes ieteikumam par risku pārvaldības sistēmas pilnveidi, kā arī zemas prioritātes ieteikumam par uzraudzības izsekojamību. Savukārt CFLA turpina 2 citu vidējas prioritātes ieteikumu ieviešanu – par projektu iesniegumu atlases procesā piesaistīto ekspertu piesaisti un iepirkumu plānu pārbaužu izsekojamību.

Atbilstoši RI veikto darbību revīziju rezultātiem par 9. grāmatvedības gadu, atsevišķu pārbaudīto projektu ietvaros tika konstatēti trūkumi izdevumu attiecināmības jomā (detalizēti skatīt 5.7. sadaļu). Tomēr netika identificētas sistēmiskas problēmas, kas radītu risku citiem darbības programmas izdevumiem (detalizēti skatīt 5.13. sadaļu). Kopējais kļūdas īpatsvars pārskata periodā ir 0,05 %, kas nepārsniedz EK noteikto būtiskuma līmeni (detalizēti skatīt 5.9. sadaļu), kas ļauj secināt, ka VKS darbojas pietiekami efektīvi.

RI ieskatā saglabājas ievērojami augstākas kopējās kļūdas īpatsvara risks uz 10. grāmatvedības gadu, kad RI izlasē potenciāli tiks iekļauti vairāk 2014.-2020. gada plānošanas perioda problemātiskie vai kavētie, attiecināmības perioda pēdējā brīdī sasteigtie projekti.

Nemot vērā, ka ir viena darbības programma, kura aptver visus fondus (ESF, JINI, ERAF, KF), RI apstiprina, ka izdarītie secinājumi attiecas uz visiem fondiem, ieskaitot arī CRII, CRII plus un REACT-EU.

4.5. Informācija par iepriekšējo grāmatvedības gadu sistēmas revīziju ieteikumu pēckontroli

4.5.1. Kopējie sistēmu auditu 2014.-2020. gada plānošanas perioda ieteikumi

Pirms pārskata perioda, 2022. gadā RI veica Ieteikumu ieviešanas auditu (Nr. SA/ESIF/2022/02) un ikgadējo Sertifikācijas iestādes maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas sistēmas auditu (Nr. SA/ESIF/2022/03). Tā kā nevienā no abiem minētajiem auditiem netika izteikti jauni ieteikumi, uz šī ziņojuma sagatavošanas brīdi tika veikts visu 2014.-2020. gada plānošanas perioda laikā RI sistēmas auditu ietvaros izteikto ieteikumu statusu apkopojums (skatīt 5. tabulu).

5. tabula

Sistēmu auditos līdz revīzijas periodam RI izteiktie ieteikumi

Ieteikumu statuss	Ieteikumu skaits	% sadalījums
Ieviesti / slēgti	256	95%
Termiņi nav iestājušies	2	1%
Nav ieviesti / daļēji ieviesti	11*	4%
Kopā	269	100%

*5 no tiem VI nav saskaņojusi

2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros līdz 9. grāmatvedības gadam RI 29 sistēmas auditu rezultātā ir izteikusi 269 ieteikumus. Veicot VKS uzlabojumus, lielākā daļa no izteiktajiem ieteikumiem (256 ieteikumi jeb 95 %) ir ieviesti vai slēgti. Tai skaitā ir jau ieviesti atsevišķi ieteikumi, kuri attiecas uz nākamo plānošanas periodu un ir tikuši ņemti vērā, izstrādājot 2021.-2027. gada plānošanas perioda VKS.

2 ieteikumiem (jeb 1 %) valsts atbalsta sistēmas pilnveidošanas jomā vēl nav iestāties termiņš, tā kā nav bijuši konkrēti atbalsta pasākumu gadījumi, lai ieteikumu ieviešanu būtu iespējams īstenot. RI turpinās šo ieteikumu ieviešanas uzraudzību 2021.-2027. gada plānošanas perioda ietvaros. Skatīt arī 4.6.2. sadaļu.

Savukārt joprojām no 2020.-2022. gada nav ieviesti vai ir ieviesti tikai daļēji 11 izteiktie ieteikumi (jeb 4 % no izteikto ieteikumu skaita). 2 no šiem ieteikumiem, kas nav pilnībā ieviesti, arī attiecas uz valsts atbalsta jomas pilnveidošanu – atbildīgajām iestādēm izstrādāt horizontālas metodikas papildinošās saimnieciskās darbības līdz 20 % kontrolei un secīgi CFLA iekļaut savās pārbaūžu procedūrās šo nosacījumu kontroli (skatīt arī 4.6.2. sadaļu).

8 neieviestie ieteikumi attiecas uz interešu konflikta risku mazinošiem pasākumiem, tai skaitā kompetenču centru projektos. Jāatzīmē, ka 5 no interešu konflikta jomas pilnveidošanas ieteikumiem VI nav saskaņojusi kā VKS ietvaros īstenojamus uzlabojumus. Šo ieteikumu ieviešanas progresu RI turpina uzraudzīt ārpus VKS e-kohēzijas sistēmas (KPVIS). Visbeidzot, 1 ieteikums joprojām nav ieviests attiecībā uz VI risku pārvaldības stratēģijas aktualizāciju atbilstoši jauniem ārējiem apstākļiem, kas jāņem vērā ES fondu projektu plānošanā un uzraudzībā, kā piemēram COVID19 pandēmija, piegādes ķēžu izmaiņas, Ukrainas karš, starptautiskās sankcijas.

4.5.2. Kompetences centru sistēmiskais trūkums

Ieteikuma ieviešana SAM 1.2.1.1. pasākumā “Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros”:

Attiecībā uz iepriekšējos GKZ ziņoto sistēmisko trūkumu par ERAF SAM pasākumu 1.2.1.1. “Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros” (skatīt GKZ 2020 4.5. sadaļu), pamatojoties uz DG REGIO 2018. gada 13. decembra vēstulē Nr. Ares(2018)6418837 izteikto pieprasījumu, RI veica iepriekš saskaņoto procedūru atbilstoši Starptautisko Radniecīgo pakalpojumu standartam Nr. 4400 un 2019. gada 3. decembrī tika apstiprināts un, izmantojot informācijas sistēmu SFC2014, EK iesniegts Ziņojums par konstatētajiem faktiem. 2020. gada 16. novembrī tika saņemta DG REGIO vēstule

Nr. Ares (2020)6794749, kurā pausts EK dienestu uzskats, ka SAM 1.2.1.1. pasākuma 2. kārtas 101 pētniecības projekta, kurus ietekmējuši atklātie trūkumi, kopējiem attiecināmajiem izdevumiem piemērojama finanšu korekcija.

VI 2021. gada 1. februārī ir sagatavojusi un EK nosūtījusi atbildes vēstuli ar argumentiem un skaidrojumiem attiecībā uz EK vēstulē uzskaitītajiem trūkumiem, EK nepiemērot finanšu korekciju.

EK no 2021. gada 29. novembra līdz 7. decembrim veica tematisko auditu Nr. DAC514LV1050, lai gūtu pietiekamu pārlicību par pamatprasību Nr. 2, Nr. 4 un Nr. 5 darbības efektivitāti augstāk minētā ERAF SAM 1.2.1.1. pasākuma ietvaros. EK audita rezultātā (audita ziņojuma gala versija saņemta 27.02.2023.) attiecībā uz minēto SAM VKS tika novērtēta 3. kategorijā. Visi 8. grāmatvedības gadā deklarētie izdevumi ir ieturēti uz laiku, līdz tiek ieviests EK ieteikums – veikta finanšu korekcija. 9. grāmatvedības gadā nav deklarēti Kompetences centru izdevumi. Detalizētāk skatīt 5.12. un 8.5. sadaļu.

Paralēli EK ziņojuma saskaņošanas procesam un piemērojamās korekcijas apmēra aprēķinam, notiek Atvēršanas fondā apstiprināto Kompetences centru projektu kontroles sistēmas uzlabojumi. Ņemot vērā EK konstatētos būtiskos trūkumus un augstos riskus attiecībā uz nepietiekamu interešu konflikta novēršanu (skatīt 8.5. sadaļu), cita starpā noris diskusijas ar Latvijas kompetentajām iestādēm (KNAB un VID) par nepieciešamību uz lēmuma pieņemšanas brīdi atzīt Kompetences centru nozīmētās pētniecības projektu atlases padomes locekļus par amatpersonām saskaņā ar likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 4. panta otro un trešo daļu. Diskusijas un konsultācijas turpinās (skatīt arī 8.4. sadaļu).

4.6. Apraksts attiecībā uz sistēmas revīziju laikā atklātajiem ar finanšu instrumentu pārvaldību saistītajiem konkrētajiem trūkumiem vai cita veida izdevumiem, uz kuriem attiecas īpaši noteikumi (piemēram, valsts atbalsts, projekti, kas rada ienākumus, vienkāršoti izmaksu risinājumi), un vadošās iestādes veikto pēckontroli šādu trūkumu novēršanai (ja piemērojams)

4.6.1. Finanšu instrumenti

2023. gadā RI veica divas darbību revīzijas finanšu instrumentu ietvaros, skatīt 8.4. sadaļu.

4.6.2. Valsts atbalsts

Pārskata periodā RI turpināja veikt 2019. gada tematiskā sistēmas audita par valsts atbalsta jomu ieteikumu ieviešanas uzraudzību. Secināts, ka tika ieviesta lielākā daļa no valsts atbalsta sistēmas audita ieteikumiem. Galvenie uzlabojumi, kas tika novēroti sistēmā:

1. Finanšu ministrijas mājas lapas sadaļa par valsts atbalstu tiek papildināta ar aktuālo informāciju un skaidrojumiem arī 2023. gada laikā (<https://www.fm.gov.lv/lv/komercdarbibas-atbalsta-kontrole>);
2. Uzlabojusies CFLA kompetence Mazā un vidējā uzņēmuma un Grūtībās nonākušā uzņēmuma statusa noteikšanā;
3. Tāpat CFLA veic aktīvu komunikāciju un nodrošina seminārus¹⁰ par komercdarbības atbalsta nosacījumiem, tajā skaitā par mērķorientētu infrastruktūru, nelikumīga valsts atbalsta atgūšanu;
4. Projektu atlasēs tiek vērtēts mērķorientētas infrastruktūras risks;
5. Izstrādāts horizontāls vērtēšanas kritērijs un metodika stimulējošas ietekmes vērtēšanai (iepriekš kritērijs nebija horizontāls visām atbalsta jomām, kā rezultātā kritērija piemērošanas metodikas saturēja atšķirības un bija dažādas detalizācijas līmeņa, kas varēja paaugstināt potenciālu kļūdu rašanos) tiek izmantota praksē;

¹⁰ Semināri notikuši 03.10.2023. un 10.10.2023.

6. Būtiski uzlaboti 2012/21/ES¹¹ regulējuma kontroles mehānismi un skaidrojošā informācija;
7. Uzlabotas atbalsta pasākumu izskatīšanas procedūras, kas satur detalizētāku valsts atbalsta regulējuma uzraudzības pienākumu sadali starp iesaistītajam pusēm, kā arī CFLA līmenī ir izstrādātas valsts atbalsta pārbaudes lapas katram pasākumam.

Atsevišķiem ieteikumiem vēl nav iestājies ieteikumu ieviešanas termiņš, jo tie ir adresēti turpmākajiem atbalsta pasākumiem, kas tiks ieviesti nākamajā ES fondu plānošanas periodā. Attiecībā uz 2014.-2020. gada plānošanas periodu svarīgākais no pilnībā neieviestajiem ieteikumiem ir ieteikums par horizontālas metodikas nepieciešamību papildinošās saimnieciskās darbības kontrolei. Vadošā iestāde ir informējusi atbildīgās iestādes par nepieciešamību izstrādāt šādas metodikas un vairums metodiku ir izstrādātas. Uz ziņojuma sagatavošanas brīdi ir atlikušas divas metodikas, kas nav izstrādātas, viena no tām ir saskaņošanas stadijā.

Par sistēmas pilnveidojumu rezultātiem liecina arī EK novērtējums tematiskajā auditā Nr. DAC514LV1388, kura laikā tika identificēti atsevišķi nepieciešami uzlabojumi darbību dokumentēšanas jomās un nepieciešamajās metodikās, uz ko RI jau vairākkārt bija norādījis, bet netika konstatēti trūkumi projektu līmenī, kā arī kopumā Latvijas sistēmas novērtējums ir pozitīvs.

Iepriekšējā atskaites periodā RI ziņoja, ka valsts atbalsta jomā darbību revīziju laikā tika konstatēti valsts atbalsta pārkāpumi ar sistēmisku raksturu. Kā galvenais risks tika identificēta Regulas Nr. 651/2014 56. panta 7. daļas pārkāpums – mērķorientētas infrastruktūras izveide. RI norādīja, ka konstatētie sistēmiskā rakstura trūkumi varētu radīt neatbilstību riskus nākotnē, ja netiktu veikti attiecīgi uzlabojumi sistēmā (skatīt 5.12. sadaļu).

Tika izteikts ieteikums VARAM kā attiecīgā SAM atbildīgajai iestādei, izstrādājot Eiropas Savienības fondu 2021.-2027. gada plānošanas perioda atbalsta programmas, izvērtēt iespēju turpmāk ieguldījumus vietējā infrastruktūrā saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 56. pantu veikt tikai uz publiskām personām piederošās zemes. Atbilstoši jau apstiprinātajiem atbalsta pasākumiem, kuru ietvaros ir plānots sniegt atbalstu saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 56. pantu, ieteikums tiek uzskatīts par ieviestu, jo turpmāk ieguldījumi ir plānoti tikai uz publiskai personai piederošās zemes.

2023. gadā riska mazināšanai tika izstrādātas “Vadlīnijas pašvaldībām Komisijas Regulas Nr. 651/2014 56. panta piemērošanas risku vadībai Eiropas Savienības fondu projektos”. Vadlīniju galvenais fokuss ir mērķorientētas infrastruktūras riska vadīšana un mazināšana. Dokumenta redakcija un tajā sniegtie ieteikumi ir saskaņoti arī ar FM KAKD un Eiropas Prokuratūras prokuroriem, kas šobrīd saskaras ar problemātiskiem gadījumiem mērķorientētas infrastruktūras jomā. Papildus vadlīnijām CFLA ir veiktas arī citas darbības riska mazināšanai turpmākajās projektu atlasēs:

1. Izstrādāts mērķorientētas infrastruktūras indikatīvo pazīmju (sarkano karogu) apkopojums, kas tiks pievienots projektu atlasēs nolikumam kā pielikums (piemēram, SAM 6.1.1.3. pasākums) un ko savā darbā izmantos gan projektu vērtētāji, gan projektu sagatavotāji (iesniedzēji). Šo sarkano karogu uzskaitījums iekļauts arī valsts atbalsta pārbaudes lapā SAM 3.3.1 / 5.6.2, kā arī tiks iekļauts Atveseļošanās Fonda pasākuma 3.1.1.3i pārbaudes lapā;
2. Projektu atlasēs līdz ar 2021.-2027. gada plānošanas perioda atlasu uzsākšanu komersantu apliecinājumi par interesi vairs netiek paredzēti kā iesniedzamais dokuments. Alternatīvi tiks prasīts projekta iesniegumā aprakstīt procesu, kā tika veikta tirgus izpēte, kā iesniedzējs nonāca līdz lēmumam par konkrētās infrastruktūras nepieciešamību (skaidrojot, vai tika piesaistīts ārpakalpojums vai arī īstenots pašu

¹¹ Komisijas (2011. gada 20. decembris) Lēmums Nr. 2012/21/ES par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (izziņots ar dokumenta numuru C(2011) 9380) Dokuments attiecas uz EEZ

- resursiem) un kādi publiski, procesa caurspīdīgumu un vienlīdzīgumu raksturojoši pasākumi tika veikti, lai komersanti tiktu informēti par konkrēto projektu, nodrošinot attiecīgi arī iespēju nepieciešamības gadījumā izsniegt pierādījumus;
3. Papildināta projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanas metodika, tajā skaitā gadījumam, ja projektu atlases posmā tiks saskaņotas mērķorientētas infrastruktūras pazīmes, proti, tiks izvirzīts nosacījums precizēt projekta iesniegumu, nodrošinot, ka projektā komersants, kura interesēs tiek veidota infrastruktūra, tiek piesaistīts kā sadarbības partneris un ka tiek ievēroti regulas Nr. 651/2014 14. panta nosacījumi. Šī ir jauna pieeja, kas ir stingrāka nekā 2014.-2020. gada plānošanas periodā. Papildus minētajam, turpmāk plānotas atklātas projektu iesniegumu atlases (izņemot SAM 5.1.1.1. pasākuma 1. projektu iesniegumu atlases kārtā, kas būs IPIA) priekšatlase – ERAF finansējuma apmēru un sasniedzamos rezultāta rādītājus iekļauj plānošanas reģiona attīstības programmā. Šādi tika organizēta gan Atvērto Fondu 3.1.1.3i atlase, gan arī plānojas SAM 6.1.1.3. pasākums, kas nodrošinās, ka kritērijs ir precizējams un projekts var tikt noraidīts, ja nosacījumi netiek izpildīti;
 4. Ar CFLA 2023. gada 30. novembra rīkojumu Nr. 39-1-4/210 “Par procedūru grozījumiem Nr. 307” papildinātas valsts atbalsta pārbaudes lapas S.9-PL-08 un S.9-PL-09, pilnveidojot mērķorientētas infrastruktūras risku uzraudzību;
 5. Operacionālajā departamentā organizētas mācības pēc *case study* principa, veikta padziļināta gadījumu izpēte, kā arī pārrunāta pieeja CFLA iekšējā Valsts atbalsta forumā, lai nodrošinātu vienotu pieeju par mērķorientētu infrastruktūru, pazīmju identificēšanu, tādējādi veicot izglītošanas funkciju par mērķorientētības aspektiem;
 6. Vērtēšanas procesā, ja aģentūra saskaņā ar mērķorientētas infrastruktūras pazīmes, tajā skaitā, ja tiks paredzēts veidot infrastruktūru konkrētā nozarē, tiks piesaistīti nozares eksperti atzinumu sniegšanai par projekta iesniedzēja plānotajiem tehniskajiem risinājumiem, lai novērtētu mērķorientētas infrastruktūras risku.

RI ieskatā veiktie uzlabojumi sniegs iespēju veikt efektīvāku mērķorientētas infrastruktūras riska vadību nākotnē un būtiski samazinās šī riska iestāšanās varbūtību.

4.6.3. Ieņēmumus gūstošie projekti

2019. gadā RI veica sistēmas auditu par ieņēmumus gūstošo projektu uzraudzības 2014.-2020. gada plānošanas periodā izveidoto sistēmu. Audita rezultātā izteiktais ieteikums ir ieviests. Pārskata periodā RI darbību revīziju izlasē nav bijuši šādi projekti.

4.6.4. Vienkāršotās izmaksas

Šī GKZ pārskata periodā trūkumi attiecībā uz ESF un ERAF vienkāršotajām izmaksām nav konstatēti, izņemot:

- vienā gadījumā tika konstatēts trūkums bez finanšu ietekmes, kad faktiski piemērota nebūtiski mazāka vienas vienības izmaksu standarta likme nekā metodikā noteikta, kas neietekmē EK deklarētos izdevumus;
- vienu gadījumu, kad tika vērsta uzmanība un aicinātas iestādes vienreizējā fiksētā maksājuma (*lump sum*) aprēķinā izmantot ES fondu regulējumā sniegtās iespējas (*off-the-shelf* opcijas), tādā veidā mazinot administratīvo slogu gan finansējuma saņēmējam, gan uzraugošajām institūcijām.

Kopš 2018. gada RI piedalās ESF Tematiskajā vienkāršošanas darba grupā un, sākot ar 2020. gada oktobri, arī ERAF vienkāršošanas darba grupā.

2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros 2023. gadā RI ir veikusi:

- vienu *ex-post* izvērtējumu AI izstrādātai un VI saskaņotai vienkāršoto izmaksu metodikai;
- divus *ex-ante* izvērtējumus AI izstrādātiem un VI saskaņotiem vienkāršoto izmaksu metodiku projektiem;

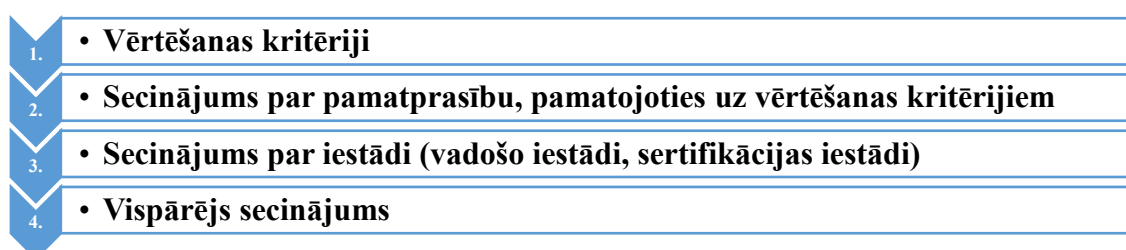
- vienu *ex-ante* izvērtējumu VI sadarbībā ar Ekonomikas ministriju sagatavotam metodikas projektam SAFE pasākuma¹² ietvaros.

Ex-ante izvērtējumi veikti kā iepriekš saskaņoto procedūru uzdevumi, izmantojot Starptautisko Radniecīgo pakalpojumu standartu Nr. 4400. Saskaņotās procedūras RI veiktas tikai un vienīgi ar nolūku palīdzēt VI novērtēt, vai vienkāršoto izmaksu metodikas, tai skaitā aprēķini, atbilst ES likumdošanas prasībām, proti: vai vienkāršoto izmaksu metodikās izmantotie aprēķini ir taisnīgi, godīgi un pārbaudāmi. Katra izvērtējuma rezultātā tika sagatavots un VI un AI, kas ir metodikas autors, nosūtīts ziņojums par konstatētajiem faktiem un identificētiem riskiem.

4.7. Pēc sistēmas revīzijas iegūtais garantētais ticamības līmenis (zems/vidējs/augsts) un pamatojums

Garantētā ticamības līmeņa novērtējums ir veikts četros posmos atbilstoši EK vadlīnijām Vadības un kontroles sistēmas novērtēšanai.

1. attēls Garantētā ticamības līmeņa novērtējuma posmi

Vispirms RI novērtēja kritērijus vienā no 4 kategorijām, tad noteica pamatprasības novērtējumu, piemērojot principu, ka katras pamatprasības vērtējums nedrīkst būt augstāks kā zemākais vērtēšanas kritērija novērtējums. Šajā revīzijas periodā kritēriju un pamatprasību novērtējums ir veikts, pamatojoties uz:

- 2023. gada laikā veiktajiem sistēmu auditiem un ieteikumu ieviešanas progresu;
- Iepriekšējo gadu audita rezultātiem attiecībā uz to kritēriju novērtējumu, kuri netika novērtēti 2023. gada laikā veiktajos sistēmu auditos.

Tālāk tika izdarīts secinājums par iestādi. Šajā posmā tiek apkopoti sistēmu auditu rezultātā iegūtie novērtējumi katrā institūcijas grupā, ievērojot šādus pamatprincipus:

- Kopējais novērtējums par izveidoto VKS veidojas no visu institūciju novērtējuma, kas nav augstāks kā zemākais novērtējums institūciju grupā.
- Var tikt noteikts izņēmums, ja zemākais novērtējums skar nebūtisku kritēriju, kurš neietekmē sistēmu kopumā. VI kopējais novērtējums parasti nav augstāks par zemāko novērtējumu deleģēto funkciju izpildītājinstitūcijā (AI un SI).

2. attēls Institūciju novērtējums

¹² RePowerEU regula, kas paredz iespēju izmantot 2014.-2020. gada plānošanas perioda finansējumu enerģijas cenu kāpuma kompensēšanā, kas radusies kā sekas Krievijas agresijas karam pret Ukrainu (SAFE)

Pēc tam RI izdarīja vispārējo secinājumu par programmas VKS, identificējot risku mazinošos faktoros un kompensējošus kontroles mehānismus, kas varētu pastāvēt vienā iestādē, kura efektīvi samazina risku kopējā VKS, kā arī noteica atlikušo risku attiecībā uz darījumu pareizību, un beigās formulēja vispārēju secinājumu par sistēmas atbilstību pamatprasībām. Detalizēti skatīt 6. tabulu.

6. tabula

Vispārējais secinājums par programmas VKS

Dalībvalsts iestāde	Iestādes vērtējums (1.-4. kategorija)	Risku mazinoši faktori/ kompensējoši kontroles mehānismi, kas tieši ietekmē sistēmas līmenī veikto novērtējumu	Atlikušais risks attiecībā uz pareizību	Vispārējs secinājums par sistēmu (1.-4. kategorija)
Vadošā iestāde	2	Vadības un kontroles sistēma tiek pilnveidota, ņemot vērā jaunus identificētos riskus. Turpinās nopietns darbs pie riskos balstītu pārbažu ieviešanas un komunikācija ar EK, lai pareizi interpretētu EK prasības un mazinātu to kļūdainas piemērošanas risku.	Vidējs	2
Sadarbības iestāde	2			
Atbildīgā iestāde	2			
Sertifikācijas iestāde	1			

Sistēmai ir sniegts 2. kategorijas novērtējums, kas nozīmē, ka ir **vidēja** ticamības pakāpe saistībā ar sistēmas spēju nodrošināt izdevumu likumību un pareizību.

Ņemot vērā, ka ir viena darbības programma, kura aptver visus fondus (ESF, JNI, ERAF, KF, ieskaitot CRII, CRII plus un REACT-EU), un sistēmu auditu rezultāti attiecās uz visiem fondiem, tad par visiem fondiem ir iegūta vienāda ticamības pakāpe – **vidēja**.

5. DARBĪBU REVĪZIJAS

5.1. Norāde par iestādēm (tostarp revīzijas iestādēm), kuras veica darbību revīzijas (kā paredzēts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 1. punktā un Regulas (ES) Nr. 480/2014 27. pantā)

Revīzijas periodā visas darbību revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments (detalizētu informāciju skatīt 1.1. sadaļā).

5.2. Izmantotās atlases metodoloģijas apraksts un informācija par to, vai metodoloģija atbilst revīzijas stratēģijai

Atsauces periodā EK tika deklarēti izdevumi darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros, kas attiecīgi veido arī izlases kopu. Izlasē ir pārstāvēta visa kopa, no kuras izlase veidota, un tā ļauj RI sagatavot derīgu revīzijas atzinumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 5. punkta a) apakšpunktu. Minētā kopa aptver izdevumus, kuri radušies darbības programmai ar vienotu pārvaldības un kontroles sistēmu.

Saskaņā ar informāciju, kas iegūta no KPVIS, kā arī ir pieejama SFC2014 sistēmā, EK periodā no 2022. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 30. jūnijam¹³ kopumā tika deklarēti izdevumi **608 835 691,05 EUR** apmērā. Datu analīzes rezultātā tika noteikts izlases kopas lielums – **1 358 projekti**. No kopas tika nošķirtas negatīvās atlases vienības (-)13 324 925,85 EUR apmērā, kas tika pārbaudītas atsevišķā auditā – skatīt 5.5. sadaļu. Izlases kopas vērtība ir **622 160 616,90 EUR**, tai skaitā 27 108 189,34 EUR¹⁴ ieguldījumi finanšu instrumentos (detalizētu informāciju skatīt 8.4. sadaļā).

Atbilstoši EK vadlīniju par izlases atlases metodēm¹⁵ 6.3.4. sadaļai izdevumu izlases lieluma noteikšanai tika izmantota statistiskā izlases veidošanas metode – divu periodu *MUS Standard stratified*, kas ļauj sadalīt revīzijas apjomu divos periodos.

Nemot vērā Regulas (ES) Nr. 480/2014 28. panta 10. punktā noteikto, tika izmantota stratifikācija, nodalot katru fondu un finanšu ieguldījumus finanšu instrumentos atsevišķā apakškopā (stratā), kā rezultātā izveidotas 4 stratas – ESF, ERAF, KF, FI. Izlases kopā identificētie izdevumi, kas saistīti ar Covid-19 pandēmijas seku mazināšanas mērķiem – REACT-EU, CRII un CRII plus, netika nodalīti atsevišķā apakškopā (stratā), jo VKS specifiski minēto atbalsta mehānismu ietvaros nav mainīta, finansējums novirzīts esošo SAM pasākumu īstenošanai, izdevumi nav pakļauti atšķirīgiem noteikumiem un atvieglotiem kontroles nosacījumiem. SAFE finansējums nav ticis deklarēts 9. grāmatvedības gada ietvaros. Pārskata periodā RI ir sniegusi vienu *ex-ante* izvērtējumu VI sadarbībā ar Ekonomikas ministriju sagatavotam metodikas projektam no SAFE finansētam pasākumam, ko plānots deklarēt EK 10. grāmatvedības gadā (skatīt 4.6.4. sadaļu). CARE finansējums darbības programmas ietvaros nav ticis izmantots.

Atlase tika veikta, izmantojot ACL programmu. Detalizēts kopas apraksts un pielietotā metodoloģija aprakstīta 5.3. sadaļā.

Lai efektīvizētu revīzijas darbu, kopa tika sadalīta divos periodos/apakškopās, 2023. gadā veicot divas regulārās darbību revīzijas EK deklarētajiem izdevumiem 622 160 616,90 EUR apmērā:

- **I periods:** par laika posmā no 01.07.2022. līdz 31.12.2022. EK deklarētajiem izdevumiem 430 791 647,54 EUR apmērā, revīzija Nr. DR/ESIF/2023/1 uzsākta 2023. gada 25. janvārī;

¹³ 9. grāmatvedības gada (periods no 01.07.2022. līdz 30.06.2023.) pēdējais maksājuma pieteikums EK iesniegts 12.04.2023.

¹⁴ I periodā – deklarēts piesaistītais privātais līdzfinansējums FI projekta ietvaros (1 352 920,30 EUR), II periodā – veikts piektais ieguldījums (*tranche*) FI projekta ietvaros (19 329 033,52 EUR), kā arī veikts ceturtais ieguldījums (*tranche*) (5 000 000,00 EUR) un deklarēts piesaistītais privātais līdzfinansējums (1 426 235,52 EUR) FI projekta ietvaros.

¹⁵ “Guidance on Sampling methods for audit authorities” EGESIF_16-0014-01 (20.01.2017.).

- **II periods:** par laika posmā no 01.01.2023. līdz 30.06.2023. EK deklarētajiem izdevumiem 191 368 969,36 EUR apmērā, revīzija Nr. DR/ESIF/2023/12 uzsākta 2023. gada 26. jūnijā.

Revīzijas rezultāti apkopoti un 2023. gada 15. decembrī iesniegti SEI Pārskata precizēšanai un VI – Gada kopsavilkuma sagatavošanai.

Izlases veidošanas metodoloģija atbilst RI 2023. gada 11. janvārī apstiprinātajai Revīzijas stratēģijai.

5.3. Norāde par statistiskajā atlasē izmantotajiem kritērijiem un skaidrojums par to pamatā esošajiem aprēķiniem un izmantotajiem profesionālajiem slēdzieniem. Izlases raksturlielumi ietver: būtiskuma līmeni, uzticamības līmeni, atlasē vienību, prognozējamo kļūdu īpatsvaru, atlasē intervālu, kopas vērtību, kopas lielumu, atlasē lielumu, informāciju par sadalījumu (ja attiecas). Saisītus aprēķinus par atlasē izvēli un kopējo kļūdu īpatsvaru (kā noteikts Regulas (ES) Nr. 480/2014 28. panta 14. punktā) apraksta 10.3. punktā tādā veidā, lai būtu iespējams saprast veiktās pamata darbības atbilstoši izmantotajai konkrētajai atlasē metodei

Audita periodā ir izmantota statistiskā izlases veidošanas metode – divu periodu *MUS Standard stratified*, kuras kritēriji ir detalizēti aprakstīti šajā sadaļā, savukārt veiktie aprēķini sniegti 10.3. pielikumā.

Pirms I perioda atlasē veikšanas, ņemot vērā VI 2022. gada 22. decembrī sniegtās prognozes II periodam, tika noteikts atlasāmo vienību skaits abos periodos, skatīt 7. tabulu.

7. tabula

Darbību revīzijām atlasāmo vienību skaits

Minimālais atlasāmo vienību skaits (n)	30 (faktiski 32)
Izlases lielums – I periods	20
Izlases lielums – II periods	10 (faktiski 12)

Izlases izveidei tika izmantoti 8. tabulā uzskaitītie parametri:

8. tabula

Darbību revīziju izlases parametri

Parametrs	Vērtība
Pirmais periods 01.07.2022. – 31.12.2022.	
Sistēmas pārliecības līmenis (SP)	Vidējs
Ticamības līmenis	70%*
Būtiskuma līmenis	2%
Sertificēto izdevumu kopējā summa (BV) (EUR)	430 791 647,54, t.sk. 1. strata (ESF): 90 233 081,43 2. strata (ERAF): 235 231 844,44 3. strata (KF): 103 973 801,37 4. strata (FI): 1 352 920,30
Pielaujamā kļūda (TE) (EUR)	12 739 923,17
Izlases pārliecības līmeņa koeficients (Z)	1,036
Standarta novirze (σ_r)	0,036
Nejaušais skaitlis (=rand())	ACL izvēlēts
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)*	1,31%*
Atlasāmo vienību skaits	20, t.sk. 1. strata (ESF): 4 2. strata (ERAF): 11 3. strata (KF): 4 4. strata (FI): 1

Parametrs	Vērtība
Individuāli svarīgo vienību sliekšnis	1. strata (ESF): 22 558 270,36 2. strata (ERAF): 21 384 713,13 3. strata (KF): 25 993 450,34 4. strata (FI): 1 352 920,30
Individuāli svarīgo vienību apmērs	1. strata (ESF): 0,00 2. strata (ERAF): 0,00 3. strata (KF): 0,00 4. strata (FI): 1 352 920,30
Individuāli svarīgo vienību skaits	1. strata (ESF): 0 2. strata (ERAF): 0 3. strata (KF): 0 4. strata (FI): 1
Izlases intervāls	1. strata (ESF): 22 558 270,36 2. strata (ERAF): 21 384 713,13 3. strata (KF): 25 993 450,34 4. strata (FI): N/a
Nejauši atlasāmo vienību skaits	1. strata (ESF): 4 2. strata (ERAF): 11 3. strata (KF): 4 4. strata (FI): 0
Otrais periods 01.01.2023. – 30.06.2023.	
Sistēmas pārlicības līmenis (SP)	Vidējs
Ticamības līmenis	70%
Būtiskuma līmenis	2%
Sertificēto izdevumu kopējā summa – <u>PROGNOZE</u> (BV) (EUR)** – <u>FAKTISKĀ</u> (BV) (EUR)**	206 204 511,07 191 368 969,36 1. strata: (ESF) 37 170 150,17 2. strata (ERAF): 89 294 593,02 3. strata (KF): 39 148 957,13 4. strata (FI): 25 755 269,04
Pielaujamā kļūda (TE) (EUR)***	12 443 212,34
Nejaušais skaitlis (=rand())	ACL izvēlēts
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)	1,31%
Atlasāmo vienību skaits	10 (faktiski 12 ¹⁶), t.sk. 1. strata (ESF): 3 2. strata (ERAF): 4 3. strata (KF): 3 4. strata (FI): 2
Individuāli svarīgo vienību sliekšnis	1. strata: (ESF) 12 390 050,06 2. strata (ERAF): 22 323 648,26 3. strata (KF): 13 049 652,38 4. strata (FI): 6 426 235,52
Individuāli svarīgo vienību apmērs	1. strata (ESF): 0,00 2. strata (ERAF): 0,00 3. strata (KF): 0,00 4. strata (FI): 25 755 269,04
Individuāli svarīgo vienību skaits	1. strata (ESF): 0 2. strata (ERAF): 0 3. strata (KF): 0 4. strata (FI): 2
Izlases intervāls	1. strata: (ESF) 12 390 050,06 2. strata (ERAF): 22 323 648,26 3. strata (KF): 13 049 652,38

¹⁶ Noapaļošanas rezultātā, saskaitot kopējo atlasāmo vienību skaitu un ievērojot nosacījumu vismaz 3 vienības stratā.

Parametrs	Vērtība
	4. strata (FI): N/a
Nejauši atlasāmo vienību skaits	1. strata (ESF): 3 2. strata (ERAF): 4 3. strata (KF): 3 4. strata (FI): 0

* Ņemot vērā EK auditā Nr. DAC514LV1785 norādītos komentārus un to, ka sākotnēji parametri tika noteikti, pamatojoties uz sagatavoto GKZ 2023 projektu, kad vēl nebija zināmi darbību revīziju galīgie rezultāti, tika pārskatīts ticamības līmenis un paredzamais kļūdas līmenis. Ticamības līmenis vēl joprojām ir saderīgs ar VKS kvalitātes novērtējumu (2. kategorija). Paredzamais kļūdas līmenis tika noteikts, ņemot vērā galīgos darbību revīziju rezultātus un vēsturiskās tendences. Minēto parametru pārskatīšanai nav ietekmes uz atlasāmo vienību skaitu.

** Atbilstoši VI sniegtajai prognozei. Summas prognoze ņemta vērā, aprēķinot izlases lielumu. Pēc faktisko datu pieejamības summa tika precizēta.

*** Pieļaujamā kļūda atkarīga no sertificēto izdevumu kopas. Tika precizēts atbilstoši faktiskajiem datiem.

Lai nodrošinātu atlasītā parauga reprezentativitāti, tika piemērots princips – katrā no fondiem ir jāpārbauda vismaz piecas vienības. Regulārās revīzijas ietvaros atlasītās vienības pilnībā nodrošināja šī principa ievērošanu un papildus vienības netika atlasītas.

Atlasīto vienību skaitu skatīt 9. tabulā.

I periods (revīzija Nr. DR/ESIF/2023/1): tika atlasītas 20 vienības (ESF/JNI – 4 vienības, ERAF – 12 vienības un KF – 4 vienības).

II periods (revīzija Nr. DR/ESIF/2023/12): tika atlasītas 12 vienības (ESF/JNI – 3 vienības, ERAF – 6 vienības un KF – 3 vienības).

9. tabula

Revīzijai atlasītās vienības

Fonds	I periods	II periods	KOPĀ atlasītās vienības
1	2	3	4
ESF/JNI	4	3	7
ERAF	12	6	18
<i>tai skaitā: FI</i>	1	2	3
KF	4	3	7
Kopā	20	12	32

Šajā periodā nav piemērojami nosacījumi attiecībā uz samērīgu kontroli, kas paredzēta Regulas (ES) Nr. 1303/2013 148. panta 1. punktā, jo izlasē netika identificēti minētajā pantā definētie gadījumi.

Ņemot vērā, ka atsevišķas atlasītās izlases vienības (projekti) ietvēra lielu skaitu homogēnu (viendabīgu) rēķinu, RI piemēroja apakšizlasi. Apakšizlases veidošanai tika izmantota statistiskā izlases metode *MUS Standard* vai *MUS Standard stratified*. Apakšizlases veidošanai tika izmantoti tādi paši parametri, kādi tika izmantoti pamata izlases veidošanā. Apakšizlase piemērota kopā 16 projektiem (ESF – 7, ERAF – 6, KF – 3) (skatīt 10.4. pielikumā 5. kolonnu). Lai arī minētajiem projektiem izmantota izdevumu pozīciju stratifikācija (sadališana un/vai grupēšana pa izdevumu veidiem vai pozīcijām), tomēr pamatkritēriji – tādi kā pārlicības līmenis, faktors z (standartizētā izkļedes normas vērtība (*Values for the standardized normal distribution*)), sagaidāmais kļūdas lielums un standartnovirze, visos gadījumos izmantoti vieni un tie paši – kas izmantoti pamatzlases veikšanai.

5.4. Komisijai deklarēto grāmatvedības gada izdevumu (euro) saskaņošana ar kopu, no kuras tika iegūta nejaušā atlase (10.2. punkta tabulas “A” sleja). Saskaņojamie posteņi ietver negatīvas izlases vienības, ja attiecībā uz grāmatvedības gadu ir veiktas finanšu korekcijas

Atsauces periodā EK tika deklarēti izdevumi darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros, kas attiecīgi veido arī izlases kopu un ir atspoguļoti 10.2. pielikuma tabulas “A” kolonnā.

Saskaņā ar informāciju, kas iegūta no KPVIS un SFC2014 sistēmām, EK periodā no 2022. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 30. jūnijam¹⁷ kopumā tika deklarēti izdevumi **608 835 691,05 EUR** apmērā. Datu analīzes rezultātā tika noteikta izlases kopas lielums un vērtība, skatīt 10. tabulā.

10. tabula

Datu analīzes veikšana

Kritērijs	Vērtība EUR
Kopā deklarēts EK (KPVIS, SFC2014),	608 835 691,05
<i>tai skaitā: FI</i>	27 108 189,34
Nošķirtās deklarētās negatīvās summas – neatbilstības	13 324 925,85
Izlases kopas vērtība,	622 160 616,90¹⁸
<i>tai skaitā: FI</i>	27 108 189,34
Pārbaude pret KPVIS un SFC2014 datiem (atšķirība)	0,00

Kopa sastāv no **1 358** projekta ar izlases kopas vērtību **622 160 616,90 EUR**, tai skaitā ieguldījumi finanšu instrumentos 27 108 189,34 EUR (detalizētāk skatīt 14. tabulu un 10.3. pielikumu).

Izvērtējot izlases kopu, secināts, ka ir pārbaudīti 2,36 % no kopējā projektu skaita. Savukārt, analizējot atlasīto vienību reprezentativitāti (skatīt 11. tabulu), ir secināms, ka katra fonda ietvaros ir pārbaudīti vismaz 5 projekti, līdz ar to veiktā atlase ļauj RI sagatavot derīgu revīzijas atzinumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 5. punkta a) apakšpunktu (skatīt 11. tabulu).

11. tabula

RI pārbaudīto vienību reprezentativitāte

Fonds	Projektu, kuru ietvaros grāmatvedības gadā ir deklarēti izdevumi, skaits	RI pārbaudītie projekti	Pārbaudīto projektu %
ESF/JNI	361	7	1,94%
ERAF,	882	18	2,04%
<i>tai skaitā: FI</i>	3	3	100%
KF	115	7	6,09%
KOPĀ	1 358	32	2,36%

5.5. Ja ir negatīvas izlases vienības, jānorāda apstiprinājums, ka tās tiek uzskatītas par atsevišķu kopu saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 28. panta 7. punktu. Šo vienību revīziju galveno rezultātu analīze, proti, pārbaudot, vai (dalībvalsts vai Komisijas) lēmums par finanšu korekciju piemērošanu pārskatos ir reģistrēts kā atsauktā vai atgūtā summa

EK iesniegtajos maksājuma pieteikumos ir iekļautas negatīvās summas (-) 13 324 925,85 EUR apmērā, kas atbilstoši EK vadlīnijām, tika nošķirtas no kopējās EK deklarēto izdevumu kopas un pārbaudītas sistēmas audita ietvaros (4.3.5. sadaļa).

¹⁷ 9. grāmatvedības gada (periods no 01.07.2022. līdz 30.06.2023.) pēdējais maksājuma pieteikums EK iesniegts 12.04.2023.

¹⁸ Izlases kopa lielāka nekā EK deklarētā summa, tā kā tika nošķirtas negatīvās vērtības.

Ņemot vērā salīdzinoši lielo negatīvo summu (neatbilstību) skaitu, audita ietvaros tika veikta nejaušā izlase, kopā pārbaudot 30 vienības (neatbilstības). Pārbaudes rezultātā tika secināts, ka visas negatīvās summas ir pamatotas ar CFLA pieņemtiem lēmumiem un pareizi atspoguļotas 9. grāmatvedības gada pārskatos – katra fonda kontu slēguma 2. papildinājumā (skatīt 12. tabulu).

12. tabula

EK iesniegtajos maksājuma pieteikumos iekļautās negatīvās vienības

Fonds	Neatbilstību lēmumu skaits	Summa, kas atskaitīta no DR izlases kopas	Summa, kas uzskaitīta pārskatu 2. papildinājumos	Starpība
1	2	3	4	5
ESF	16	-72 655,39	-72 984,57	329,18
ERAF	38	-3 924 602,25	-1 551 294,34	-2 373 307,91
KF	5	-9 327 668,21	-1 096 512,72	-8 231 155,49
Kopā	59	-13 324 925,85	-2 720 791,63	-10 604 134,22

Tabulas 5. ailē atspoguļotā starpība skaidrojama ar:

- neatbilstoši veiktie izdevumi ir atsaukti viena MPEK ietvaros (ieturējums attiecas uz izdevumiem, kas deklarēti tekošā MPEK) vai arī izdevumi, attiecībā uz kuriem ir pieņemts lēmums par neatbilstību, tika ieturēti kā pagaidu ieturējums no iepriekšējo grāmatvedības gadu KS vai preventīvi netika deklarēti kārtējos MPEK;
- atsauktie vai atmaksātie izdevumi netiek klasificēti kā neatbilstība Regulas (ES) Nr. 1303/2013 2.(36) panta izpratnē, piemēram: samazinātas projekta īstenojamās aktivitātes, finansējuma saņēmējs ir atsaucis daļu izdevumu vai PVN atskaitīšana no projekta attiecināmajiem izdevumiem.

5.6. Nestatistiskās atlases izmantošanas gadījumā jānorāda šādas metodes izmantošanas iemesli atbilstoši Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 1. punktam, šādā veidā revidēto darbību/izdevumu procentuālā daļa, izlases (un attiecīgi tās reprezentativitātes) nejaušības un pietiekama izlases lieluma nodrošināšanai veiktie pasākumi, lai revīzijas iestāde varētu sagatavot derīgu revīzijas atzinumu. Prognozējamo kļūdu īpatsvaru aprēķina arī nestatistiskās atlases gadījumā

Nav attiecināms.

5.7. Darbības revīziju galveno rezultātu analīze, kurā izklāsta revidēto izlases vienumu skaitu, attiecīgo summu un kļūdu tipus (1) atbilstoši darbībai, konstatēto kļūdu būtību (2), kļūdu īpatsvaru un būtiskākos attiecīgos trūkumu un nepilnības (3), kļūdu īpatsvara augšējo robežu (attiecīgā gadījumā), cēloņus un ierosinātos korektīvos pasākumus (tostarp pasākumus ar mērķi izvairīties no šīm kļūdām nākamajos maksājumu pieteikumos) un ietekme uz revīzijas atzinumu. Ja nepieciešams, sniegt sīkākus paskaidrojumus par datiem, kas norādīti 10.2. un 10.3. punktā, jo īpaši attiecībā uz kopējo kļūdu īpatsvaru

Pārbaudei tika atlasīts un faktiski pārbaudīts 61 maksājuma pieprasījums un ieguldījumi finanšu instrumentos, **78 874 868,46 EUR** apmērā 32 projektu ietvaros. Darbību revīzijā atlasīto finanšu instrumentu projektu pārbaudes rezultātu analīze nav iekļauta šajā sadaļā, jo ir detalizēti aprakstīta 8.4. sadaļā. Revīziju rezultāti apkopoti 14. tabulā.

Jāatzīmē, ka no pārbaudītajiem 32 projektiem 6 ir vairāku līmeņu projekti (*t.sk. umbrella* jeb kaskadētie projekti) un konkrētā SAM/ SAM pasākuma ietvaros tiek īstenoti kā vienīgie projekti. Minētie projekti sevī ietver virkni dažādu aktivitāšu un/vai apakšprojektu. Kā arī pārbaudāmajos projektu maksājumu pieprasījumos bija iekļauts liels darījumu skaits, līdz ar to tika veiktas apakšizlases. RI pārbaudes apjoma aprakstu šo projektu ietvaros skatīt 13. tabulā.

RI pārbaudes apjoms vairāku līmeņu projektos

Nr. p.k.	SAM pasākums	Projekts	Izlases kopa	Faktiski pārbaudītās vienības
1	2	3	4	5
1.			2 stratas ar kopējo pozīciju skaitu 970	60 izdevumu pozīcijas, tai skaitā 30 no tām ietvēra izdevumus par komersantu (gala saņēmēju) grantu projektiem , kas īstenoti visā Latvijas teritorijā (veikta katra projekta atlasē, vērtēšanas un līgumsaistību izpildes pārbaude).
2.			2 stratas ar kopējo pozīciju skaitu 838	60 izdevumu pozīcijas, tai skaitā 30 no tām ietvēra izdevumus par projektiem (veikta katra projekta atlasē, vērtēšanas un līgumsaistību izpildes pārbaude).
3.			4 stratas ar kopējo pozīciju skaitu 1 241	120 izdevumu pozīcijas, tai skaitā 30 no tām ietvēra izdevumus par projektiem visā Latvijas teritorijā, kurus atlasa un uzrauga pašvaldības (veikta katra projekta atlasē, vērtēšanas un līgumsaistību izpildes pārbaude), 30 – ietvēra izdevumus par konsultāciju sniegšanu, katrā vienībā virkne konsultāciju vienas pašvaldības ietvaros.
4.			5 stratas ar kopējo pozīciju skaitu 31 293	150 izdevumu pozīcijas, tai skaitā 60 no tām ietvēra izdevumus par dažādu pasākumu īstenošanu visā Latvijas teritorijā.
5.			Atlasīts 2 reizes (abos periodos), 3 stratas ar kopējo pozīciju skaitu 5 500	122 izdevumu pozīcijas, tai skaitā 60 no tām ietvēra izdevumus par satura izstrādi, pasākumu īstenošanu. Aktivitātes tika īstenotas visā Latvijas teritorijā. Papildus jāatzīmē, ka projekta ietvaros kopā tika pārbaudīti 20 iepirkuma procedūras.

Ņemot vērā tabulā atspoguļoto analīzi, RI patiesībā ir pārbaudījusi nevis 32 projektus, bet gan vismaz 122 projektus, tā kā 90 no tiem ir gala saņēmēju projekti, kas deklarēti vairāku līmeņu (tā saucamo *umbrella*) projektu ietvaros.

Kopumā konstatēti 5 trūkumi ar finansiālu ietekmi. Visi RI konstatētie faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi **2 471,58 EUR** apmērā, tika ņemti vērā, aprēķinot kopējo kļūdas īpatsvaru.

Kā minēts *5.3. sadaļā*, atsevišķiem projektiem tika veikta apakšizlase, izmantojot statistisko atlasē metodi *MUS Standard vai MUS Standard stratified*. Revīziju ietvaros konstatētās kļūdas attiecīgajos projektos sākotnēji tika ekstrapolētas projekta (stratas) līmenī un tad jau ekstrapolētā kļūda tika ņemta vērā kopējā kļūdas īpatsvara aprēķināšanai (skatīt *14. tabulu*).

Darbību revīziju rezultāti

Fonds	Atlasē kopa		Izlase		Faktiski pārbaudītie izdevumi ¹⁹ , EUR	Neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē ekstrapolētajā vērtībā EUR ²⁰
	Summa, EUR	vienību skaits	Summa, EUR	vienību skaits		
ESF/JNI	127 403 231,60	361	21 306 275,34	7	4 269 466,29	15,52

¹⁹ Ņemot vērā apakšizlasi.

²⁰ Faktiski konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi 2 471,58 EUR.

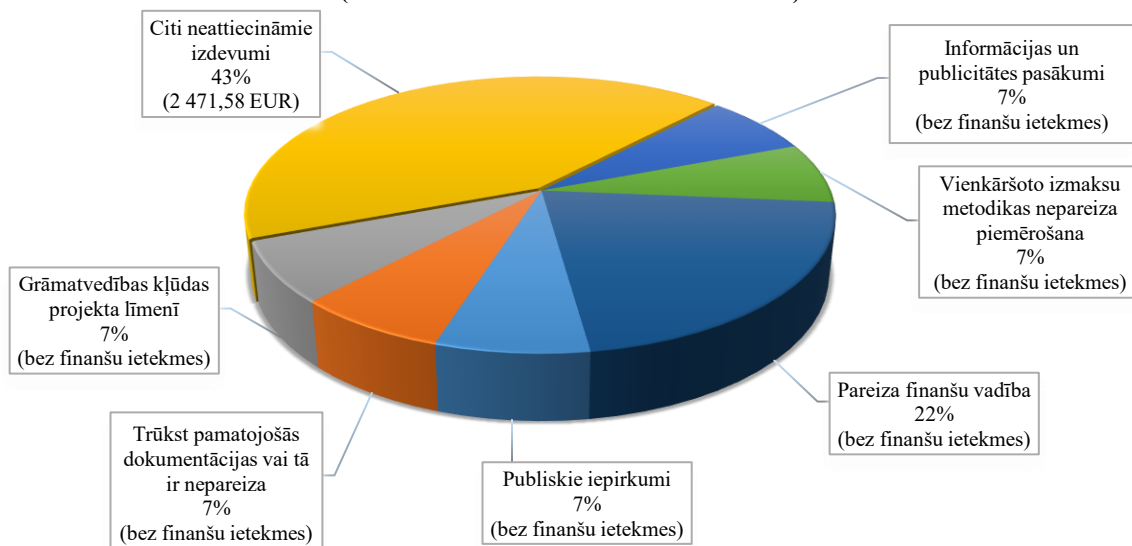
Fonds	Atlases kopa		Izlasē		Faktiski pārbaudītie izdevumi ¹⁹ , EUR	Neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē ekstrapolētajā vērtībā EUR ²⁰
	Summa, EUR	vienību skaits	Summa, EUR	vienību skaits		
ERAF	351 634 626,80	882	51 767 330,39	18	43 539 335,89	5 354,00
<i>tai skaitā: FI</i>	<i>27 108 189,34</i>	<i>3</i>	<i>27 108 189,34</i>	<i>3</i>	<i>27 108 189,34</i>	<i>0,00</i>
KF	143 122 758,50	115	32 879 347,48	7	31 066 066,28	0,00
KOPĀ	622 160 616,90	1 358	105 952 953,21	32	78 874 868,46	5 369,52
	% no atlases kopas		17,03%	2,36%	12,68%	-

Izvērtējot neatbilstoši veikto izdevumu sadalījumu pa fondiem, konstatējams, ka, lai arī nenozīmīgā apmērā, visvairāk neatbilstību, salīdzinot ar kopējo neatbilstoši veikto izdevumu summu, atklāts ERAF finansējuma ietvaros – 99,71 %.

Revīziju rezultātā kopumā tika konstatēti 14 trūkumi, tai skaitā 5 ir ar finanšu ietekmi. Kļūdu analīzei tika izmantotas EK vadlīnijās²¹ noteiktās trūkumu kategorijas. Konstatēto trūkumu sadalījums pa to veidiem atspoguļots 3. attēlā un detalizēti 15. tabulā. Kā jau minēts iepriekš, darbību revīzijā atlasīto finanšu instrumentu projektu rezultātu analīzi skatīt 8.4. sadaļā.

3. attēls

Darbību revīzijās konstatēto trūkumu analīze, izņemot FI, trūkumu skaits %
(faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē)

15. tabula

Konstatēto trūkumu analīze, izņemot FI

ID Nr.	Kategorija	ID Nr.	Apakškategorija	Gold-plating	Gadījumu skaits		Faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, EUR
					Nesistēmiski	Sistēmiski	
1	Publiskie iepirkumi - citi	1.24	Citi	-	1	-	0,00
5	Pamatojošās informācijas vai dokumentācijas trūkums	5.1	Trūkst pamatojošās informācijas vai dokumentācijas vai tā ir nepareiza	-	1	-	0,00
7	Grāmatvedības un aprēķinu kļūdas projekta līmenī	7.1	Grāmatvedības un aprēķina kļūdas projekta līmenī	-	1	-	0,00

²¹ EK 17.12.2018. aktualizētās vadlīnijas "Norādījumi dalībvalstīm par gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu, kas jāsagatavo revīzijas iestādēm, un par revīzijas iestāžu atklāto kļūdu aprādi nolūkā noteikt un ziņot par ticamu atliktu kopējo kļūdu īpatsvaru".

ID Nr.	Kategorija	ID Nr.	Apakškategorija	Gold-plating	Gadījumu skaits		Faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, EUR
					Nesistēmiski	Sistēmiski	
8	Citi neattiecināmie izdevumi	8.9	Citi neattiecināmie izdevumi	-	6	-	2 471,58
11	Informācijas un publicitātes pasākumi	11.3	Pastāvīgās plāksnes trūkums	-	1	-	0,00
12	Vienkāršotās izmaksas	12.2	Metodikas nepareiza piemērošana	-	1	-	0,00
13	Pareiza finanšu vadība	13.1	Pareizas finanšu pārvaldības principa neievērošana	-	3	-	0,00
KOPĀ				-	14	-	2 471,58

Visvairāk trūkumi tika klasificēti kategorijā “Citi neattiecināmie izdevumi” (6), kas ietver tādus gadījumus, kuri nav attiecināmi uz EK noteiktajām trūkumu kategorijām, piemēram: apmaksāti prasībām neatbilstoši būvniecības darbi, attiecināti izdevumi lielākā apmērā nekā tie faktiski radušies un līdzīgi.

Tāpat konstatēti drošas finanšu valdības principu neievērošanas gadījumi (3). Vienā gadījumā, pastāvot riskam nepabeigt visu projektā noteikto darbību īstenošanu plānošanas perioda noteiktajos termiņos, projekts netika virzīts kā nefunkcionējošs, citā – nav ievērots maksājuma finansējuma saņēmējam veikšanas termiņš. Vēl vienā gadījumā, RI ieskatā, izveidotais apakšprojektu atlases process ietvēra paaugstinātu interešu konflikta risku.

Kā arī tika konstatēti citi trūkumi bez finanšu ietekmes: vienkāršoto izmaksu metodikas piemērošanā – faktiski piemērota nebūtiski mazāka vienas vienības izmaksu standarta likme nekā metodikā noteikts (1), kļūdaina pamatojošā dokumentācija (1), trūkumi iepirkuma līguma slēgšanas procesā (1), grāmatvedības uzskaites kļūdas (1), informatīvās plāksnes trūkums (1).

Vienā gadījumā RI radās nepieciešamība vērsties pēc konsultācijas pie izmeklēšanas iestādes, kā rezultātā izmeklēšanas iestāde secināja, ka ir iestājies gadījuma noilgums. RI fiksēja savus apsvērumus revīzijas lietā un finansējuma saņēmējam noteica turpmākās darbības attiecīgā riska novēršanā (skatīt arī 8.1. sadaļu). Netika konstatēta finansiāla ietekme uz šī pārskata perioda izdevumiem.

Konstatēto trūkumu novēršanai ir izteikti 6 ieteikumi. Visi ieteikumi, kuru ieviešanas termiņš uz GKZ sagatavošanas brīdi ir iestājies, ir ieviesti, izņemot vienu gadījumu, kad ieteikuma ieviešanas termiņš nav iestājies (skatīt 16. tabulu).

Atsevišķu trūkumu novēršanai ieteikumi konkrētos revīziju gala ziņojumos netika iekļauti, jo, reaģējot uz RI konstatēto, trūkumus novērsa revīzijas/ ziņojuma projekta saskaņošanas laikā vai ieteikumi bija zaudējuši aktualitāti. Visi konstatētie trūkumi tika iekļauti izvērtējumā.

16. tabula

Darbību revīzijās RI izteikti ieteikumi (uz 12.01.2024.), neskaitot FI

	Ieteikumu prioritāte			Kopā
	Augsta	Vidēja	Zema	
Izteikti ieteikumi, no tiem:	4	2	-	6
Ieviesti	4	1	-	5
Nav ieviesti – termiņš nav iestājies	-	1	-	1

Atsevišķos gadījumos, neizsakot ieteikumu, RI ir vērsusi uzmanību uz dažādiem jautājumiem, kas varētu skart ES fondu ieviešanu, piemēram, ņemot vērā revīzijas laikā notikušās diskusijas par izmaksu attiecināmības nosacījumiem, RI aicināja AI, izstrādājot 2021.-2027. gada plānošanas perioda normatīvo regulējumu, pilnveidot to izstrādes kvalitāti, lai tajos ietvertās tiesību normas attiecībā uz projektu ietvaros attiecināmajām izmaksām būtu skaidras

un viennozīmīgas, kas novērstu neviennozīmīgu normu interpretācijas iespēju, kā arī nodrošinātu vienādu izpratni par izmaksu attiecināmības nosacījumiem un to vienlīdzīgu piemērošanu.

Ir gadījumi, kad RI saskatīja iespēju ieviest labāku praksi vai vērst finansējuma saņēmēja un/vai atbildīgo iestāžu uzmanību uz iespējamiem ar projekta īstenošanu saistītiem riskiem nākotnē, piemēram, viena projekta ietvaros tika saskatīts būtisku līguma grozījumu risks nākotnē saistībā ar līgumcenas pieaugumu un termiņa pagarinājumu. RI vērsa uzmanību uz to, ka jānodrošina pietiekami dokumentāli pierādījumi, lai pamatotu grozījumu cēloņsakarību ar ģeopolitisko situāciju un situāciju tirgū, kā arī norādīja uz nepietiekošu darbu izpildes tempu kavēšanās gadījumā.

Tāpat RI ir rekomendējusi SI pilnveidot pārbaudes procedūras attiecībā uz atsevišķiem aspektiem, kas attiecas uz pārbažu dokumentēšanu.

Vairākos gadījumos RI apsekojot izbūvētos objektus konstatēja atsevišķus nebūtiskus uz garantijas saistībām attiecināmus būvniecības defektus, kurus lielākoties finansējuma saņēmējs jau bija apzinājis un apņēmās novērst garantijas laikā, ieteikumi netika izteikti.

Tāpat divos gadījumos, kad tika konstatētas nebūtiskas atšķirības starp finansējuma saņēmēja uzkrātajiem datiem un informāciju KPVIS attiecībā uz sasniegto nacionālā līmeņa rādītāju, kas neietekmē snieguma ietvaru, vērtībām, finansējuma saņēmējs tika aicināts precizēt informāciju KPVIS.

Saistībā ar iepirkumiem virknē gadījumos RI ir aicinājusi finansējuma saņēmējus sekot līdzī iepirkumus regulējošajos normatīvajos aktos noteikto termiņu ievērošanai. Kā arī iepirkumos kā izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju noteikt tādu, kas ir saistīts ar iepirkuma priekšmetu un sniedz priekšrocības pasūtītājam saistībā ar pašu piedāvājumu jeb līguma izpildi, rūpīgāk sekot līdzī līguma nosacījumu izpildei, pievērst uzmanību, vai netiek izvirzītas pārmērīgas kvalifikācijas prasības speciālistiem attiecībā uz palīgdarbu veidiem, precīzāk formulēt prasības, pilnveidot iepirkumu piedāvājumu vērtēšanas procesu u.c.

Vienā gadījumā iestādes tika aicinātas vienreizējā fiksētā maksājuma (*lump sum*) aprēķinā izmantot ES fondu regulējumā sniegtās iespējas (*off-the-shelf* opcijas), tādā veidā mazinot administratīvo slogu gan finansējuma saņēmējam, gan uzraugošajām institūcijām.

RI projektu pārbažu ietvaros pievērsa pastiprinātu uzmanību ar Covid-19 pandēmiju un iepirkumu līgumcenas sadārdzinājuma un līguma termiņa pagarinājuma, kas ir radies cēloņsakarībā ar Krievijas uzsākto karu Ukrainā, pamatošību saistīto risku izvērtējumam. Attiecībā uz šajā periodā pārbaudītajiem REACT-EU, CRII un CRII plus izdevumiem specifiski riski netika konstatēti.

5.8. Paskaidrojumi par finanšu korekcijām, kas attiecas uz grāmatvedības gadu un kuras sertifikācijas iestāde/vadošā iestāde ieviesusi pirms pārskatu iesniegšanas Komisijai un kuras izriet no darbības revīzijām, tostarp par vienoto likmi vai ekstrapolētajām korekcijām, kā norādīts 10.2. punktā

Visi RI konstatētie trūkumi ar finansiālu ietekmi ir ņemti vērā un uzskaitīti pārskatu 8. papildinājumos. Kā “gala ieturējumi” no pārskatiem ir ieturēti 1 343 438,05 EUR, tai skaitā RI konstatētie faktiskie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē 2 466,98 EUR²² apmērā un 6 094,06 EUR apmērā, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 9. grāmatvedības gada ietvaros deklarētajiem izdevumiem. Kā “pagaidu ieturējumi” atbilstoši Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137.(2) pantam no pārskatiem ir ieturēti 22 341 770,63 EUR, t.sk.: 90 000,00 EUR, kas ieturēti, pamatojoties uz RI iepriekšējā pārskata perioda revīzijā konstatētajiem trūkumiem projekta ietvaros (skatīt 5.12. sadaļas 3. punktu). Visi ieturējumi tiek ņemti vērā atlikušā kļūdas īpatsvara aprēķinā – skatīt 5.9. sadaļu.

²² RI konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi – 4,60 EUR (nebūtiska neatbilstība), koriģēti 10. grāmatvedības gada ietvaros, samazinot finansējuma saņēmēja noslēguma MP summu.

5.9. Kopējā kļūdu īpatsvara un atlikušo kopējo kļūdu īpatsvara salīdzinājums (kā izklāstīts 10.2. punktā) ar noteikto būtiskuma līmeni, lai izvērtētu, vai kopa nav būtiski nepareizi izteikta un tā ietekmi uz revīzijas atzinumu

Pamatojoties uz to darbību revīzijām, kuras veiktas Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 5. punkta a) apakšpunktā minētā revīzijas atzinuma un kontroles ziņojuma vajadzībām, rezultātiem, RI ir aprēķinājusi kopējo kļūdu īpatsvaru (TER), kas dalīts ar pārbaudāmo kopu. Aprēķinot kļūdu īpatsvaru, tiek ņemtas vērā Regulas (ES) Nr. 480/2014 28. panta 11. punkta prasības. Kopējā kļūdu īpatsvara aprēķins apkopots 17. tabulā.

17. tabula

Kļūdas īpatsvars pārbaudītajos izdevumos

Kritērijs	Vērtība
Deklarēto izdevumu summa periodā	622 160 616,90 €
Vienību skaits (projekti)	1 358
Būtiskuma sliekšnis (atbilstoši regulai)	2 %
Pieļaujamā kļūda	12 443 212,34 €
Pārbaudītie izdevumi	78 874 868,46 €
Pārbaudītie izdevumi (%)	12,68 %
Konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi, t.sk. ekstrapolētās vērtības	5 369,52 €
Projicētā (ekstrapolētā) kļūda	311 780,91 €
Kopējais kļūdu īpatsvars (TER)	0,05 %
Kļūdas augšējā robeža	0,10 %

Kopējais kļūdas īpatsvars (TER) 9. grāmatvedības gada ietvaros sertificētajos izdevumos veido **0,05 %**, kas nepārsniedz 2 % būtiskuma sliekšni.

Pēc Sertifikācijas iestādes sagatavoto pārskatu saņemšanas²³ RI veica atlikušā kļūdu īpatsvara pārrēķinu atbilstoši EK vadlīniju²⁴ prasībām.– skatīt 18. tabulas 2. kolonnu.

18. tabula

Atlikušā kļūdu īpatsvara apmērs pārbaudītajos izdevumos

Kritērijs		Vērtība
1		2
A	Izlases kopa	622 160 616,90€
B	Faktiski pārbaudītie izdevumi	78 874 868,46 €
C	Konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē (ekstrapolēti)	5 369,52 €
D	Kopējais kļūdu īpatsvars (TER)	0,05%
E ₁	Summas, kas ieturētas uz laiku (137.2. pants)	22 341 770,63 €
		<i>ESF*</i> 179 739,85 €
		<i>ERAF</i> 10 672 230,21 €
		<i>KF</i> 11 489 800,57 €
E ₂	Citas summas, kas samazina 8. grāmatvedības gada deklarētos izdevumus	1 334 877,01 €
		<i>ESF</i> 27 179,10 €
		<i>ERAF</i> 446 444,09 €
		<i>KF</i> 861 253,82 €
F=A-E ₁ -E ₂	Izlases kopa bez uz laiku ieturētām summām	598 483 969,26 €
G=D*F	Summa, kas pakļauta riskam	299 241,98 €
H	Pamatojoties uz RI darbību revīzijām veiktās korekcijas, un citas, kas samazina kļūdu* t.sk.:	8 561,04 €
		<i>ESF</i> 11,88 €

²³ Pārskata projekts saņemts 28.12.2023. un precizētie: 25.01.2024. un 05.02.2024.

²⁴ EK 19.12.2018. aktualizētās vadlīnijas "Guidance for Member States on the Annual Control Report and Audit Opinion to be reported by audit authorities and on the treatment of errors detected by audit authorities in view of establishing and reporting reliable total residual error rates"

Kritērijs		Vērtība
I		2
		ERAF**
		8 549,16 € ²⁵
		KF
		- €
I=F-H	Summa, kas uzskatāma par atbilstošu	598 475 408,22 €
J=G-H	Atlikušā summa, kas pakļauta riskam	290 680,94 €
K=J/I	Atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars (RTER)	0,049%
L= (J-0,02*I) /0,98	Korekcijas summa, kas veicama, lai samazinātu atlikušās kopējās kļūdas (RTER) īpatsvaru līdz pieņemamam līmenim (2%)	N/A
M= (J-L) / (I-L)	Atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars (RTER) pēc korekcijas veikšanas	N/A

* t.sk. 90 000,00 EUR, kas ieturēti uz laiku, pamatojoties uz RI 2022. gada darbību revīzijas rezultātiem – nesaskaņots ieteikums projekta ietvaros (skatīt 5.12. sadaļas 3. punktu).

** t.sk. neatbilstoši veiktie izdevumi, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 9. grāmatvedības gada ietvaros deklarētajiem izdevumiem.

Veiktā pārrēķina rezultātā atlikušais kopējo kļūdu īpatsvars (RTER) ir **0,049 %**, kas nepārsniedz būtiskuma līmeni (2 %), līdz ar to papildu ieturējumi pārskatos nav nepieciešami.

5.10. Informācija par papildu izlases revīzijas rezultātiem (kā noteikts Regulas (ES) Nr. 480/2014 28. panta 12. punktā), ja tāda ir veikta

Papildu izlase revīzijas periodā netika veikta.

5.11. Ziņas par to, vai jebkādām konstatētajām problēmām ir sistēmisks raksturs, un par veiktajiem pasākumiem, ieskaitot nepareizos izdevumus skaitliskā izteiksmē un jebkādas saistītās finanšu korekcijas

Darbību revīziju ietvaros netika konstatēti trūkumi, kas RI ieskatā ir klasificējami kā sistēmiska rakstura.

5.12. Informācija par iepriekšējos gados veiktu darbības revīziju rezultātu pēckontroli, jo īpaši attiecībā uz sistēmiska rakstura trūkumiem

Iepriekšējos atskaites periodos RI norādīja uz sekojošiem trūkumiem, kuri tika klasificēti kā sistēmiska rakstura, tai skaitā:

1. Viens gadījums ar augstu finanšu ietekmi, kad pastāv būtiski sistēmiska rakstura trūkumi SAM 1.2.1.1. pasākuma²⁶, kura ietvaros tiek realizēti kompetenču centru pētniecības projekti, VKS, kas EK audita Nr. DAC514LV1050 rezultātā ir novērtēta kategorijā 3²⁷ un par ko ierosināta 25 % finanšu korekcija uz pasākuma 2. un 4. atlasē kārtu ietvaros EK deklarētajiem izdevumiem.
Ņemot vērā, ka trūkumu novēršana ir veicama atbilstoši EK audita ziņojumā izteiktajam ieteikumam, RI seko līdz VI un EM diskusijām ar EK un minētā ieteikuma ieviešanas gaitai (detalizētāk skatīt 8.5. sadaļu).
2. RI saskatīja sistēmiska rakstura trūkumus attiecībā uz iepirkuma līgumu mākslīgu sadalīšanu. RI izvērtējot konstatēto trūkumu saskaņošanas un vienā gadījumā arī atcelšanas gaitu, nācās secināt, ka valstī nav vienotas izpratnes par iepirkuma sadalījuma vērtēšanu un ir atšķirīga pieeja katrā individuālā gadījumā, kas nenodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visiem finansējuma saņēmējiem.

²⁵ Vienā gadījumā konstatēta neatbilstība nebūtiskā – 4,60 EUR, apmērā. Ieteikums netika izteikts, bet neatbilstoši veiktie izdevumi iekļauti kļūdas aprēķinā. Trūkums novērsts 10. grāmatvedības gada ietvaros – samazinot finansējuma saņēmēja noslēguma MP summu.

²⁶ 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” 1.2.1.1. pasākums “Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros”

²⁷ Daļēji darbojas, vajadzīgi būtiski uzlabojumi. Ir atklāti nopietni trūkumi, kas fondus pakļauj pārkāpumu riskam. Ir būtiski ietekmēta galveno prasību efektīva izpilde/ iestāžu darbība/ sistēmas darbība.

Izprotam to, ka jebkurā gadījumā nāksies vērtēt katru individuālo gadījumu atsevišķi, tomēr, lai nodrošinātu vienotu izpratni, kas mazinātu atšķirīgas interpretācijas un neatbilstoši EK deklarētu izdevumu risku, vēl joprojām ir aktuāli saņemt EK norādījumus attiecībā uz kritērijiem, kuri būtu jāņem vērā, vērtējot iepirkumu mākslīgas sadalīšanas risku, it īpaši, attiecībā uz vienas būves jēdziena izpratni kontekstā ar vienotas ekonomiskās un/vai tehniskās funkcijas konstatēšanu un attiecībā uz laika starpības starp līgumiem nozīmi un pārējiem sekundārajiem kritērijiem. Tāpat RI seko līdzī gadījumam, ko ERP konstatēja auditā Nr. CL-9895 (skatīt 8.5. sadaļu), ņemot vērā, ka EK gala lēmums var tieši ietekmēt skatījumu uz šo risku.

RI ieskatā pozitīvu efektu ir devuši iestāžu jau veiktie pasākumi, piemēram, IUB skaidrojošo materiālu izdošana un publicēšana, finansējuma saņēmēju izglītošana dažādos semināros, aicinājums šaubu gadījumā izvēlēties sludināt iepirkumus ES Oficiālajā Vēstnesī, pārskatīta sadalītā iepirkuma riska pārbaudes pieeja SI, ierosināti uzlabojumi Elektronisko iepirkumu sistēmā, lai nākotnē mazinātu risku par nepamatotu iepirkuma procedūru izvēli.

Jāatzīmē, ka RI jau kopš 2020. gada revīzijās pastiprināti pievērš uzmanību sadalīto iepirkumu riskam. Šajā periodā netika konstatēti iepirkuma līgumu mākslīgas sadalīšanas gadījumi vai indikācijas uz būtiskiem riskiem.

3. Vienā gadījumā tika konstatēts, ka, realizējot SAM pasākumu, kura ietvaros tiek īstenots tikai viens liela apjoma projekts, netiek piemērots nacionālajā normatīvajā aktā, kas regulē privātos iepirkumus²⁸, noteiktā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kārtība un netiek noteikta cita alternatīva/līdzvērtīga kārtība.

Rezultātā tika izteikti 2 ieteikumi: 1) SI veikt korektīvus pasākumus attiecībā uz RI apjomā identificētajiem līgumiem un 2) identificēt un koriģēt citus ietekmētos līgumus SAM pasākumā, kas ir ārpus RI apjoma. Ņemot vērā, ka pēc garām diskusijām par trūkuma esamību iestāžu viedokļi atšķīrās, netika panākta ieteikumu saskaņošana ar VI un CFLA. No ESF 8. grāmatvedības gada pārskata izdevumi, ko RI atzinusi par neatbilstoši veiktiem (99 209,25 EUR), vēl joprojām ir ieturēti kā "pagaidu ieturējums".

Pārējā summa, kas iepriekš ieturēta, ir atkārtoti deklarēta 10. grāmatvedības gada ietvaros. Savukārt, no ESF 9. grāmatvedības gada deklarētajiem izdevumiem uz laiku ir ieturēti 110 072,52 EUR (ESF MPEK) un summa 90 000,00 EUR (ESF pārskats). Kopumā uz laiku ir ieturēta summa 299 281,77 EUR apmērā. Pēc RI rīcībā esošās informācijas, VI ir vērsusies pie EK pēc viedokļa par šo gadījumu²⁹.

Atbilstoši informācijai, kas tika saņemta šī GKZ sagatavošanas laikā, VI 2023. gada 20. decembrī ir nosūtījusi EK skaidrojumu par SAM pasākuma īstenošanas mehānismu. Ņemot vērā iepirkumu regulējošo normatīvu izmaiņas SAM pasākuma īstenošanas sākuma posmā³⁰ un pamatojoties uz tiesiskās palāvības principu pret attiecīgā pasākuma īstenošanai, VI skaidro, ka pasākums tika turpināts un pabeigts pēc tiem pašiem nosacījumiem, saskaņā ar kuriem tas tika iesākts. Minētais tiek pamatots ar vēlmi neradīt tiesisko nenoteiktību un nosacījumu maiņu, kas nav uzskatāma kā labā prakse no līguma nosacījumu izpildes viedokļa pret privātā sektora atbalsta saņēmējiem.

Vēršam uzmanību, ka minētie privātā sektora atbalsta saņēmēji savus projektus ir uzsākuši tikai 2018. gadā, kad jau bija spēkā MK noteikumi Nr. 104, kas nozīmē, ka tiesiskās palāvības princips netiktu pārkāpts. Gala saņēmējiem būtu bijis jāievēro spēkā esošie nacionālie iepirkumus reglamentējošie normatīvie akti, veicot

²⁸ Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumi Nr. 104 "Iepirkuma procedūra un tās piemērošanas kārtība pasūtītāja finansētiem projektiem"

²⁹ VI 2023. gada 3. oktobra e-pasta vēstule Nr. 5.1-11/11-1/82, kam sekoja attālināta tikšanās ar DAC 8. novembrī.

³⁰ 2013. gada 1. septembrī stājās spēkā Ministru kabineta 04.06.2013. noteikumi Nr. 299 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem"; 2017. gada 1. martā stājās spēkā Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumi Nr. 104 "Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem"

iepirkumus precēm un pakalpojumiem virs 70 000 EUR un vēl jo vairāk, saņemot publisko finansējumu 90 % apmērā no gala saņēmēju projektu summas.

Konstatētie sistēmiska rakstura trūkumi varētu radīt neatbilstību riskus nākotnē, ja netiktu veikti attiecīgi uzlabojumi sistēmā. RI ir izteikusi ieteikumus sistēmas uzlabojumiem, lai turpmāk novērstu būtiskus finanšu riskus. Šī grāmatvedības gada darbību revīzijās šāda veida trūkumi nav konstatēti.

Kopumā visi iepriekšējos periodos izteiktie ieteikumi ir ieviesti, izņemot ar būvniecības defektu novēršanu saistīts ieteikums vēl joprojām ir ieviešanas procesā. Minētajam neieviestajam ieteikumam nav konstatēta finansiālā ietekme uz šī pārskata perioda izdevumiem un mūsu atzinumu.

5.13. No darbības revīziju vispārējiem rezultātiem iegūtie secinājumi par pārvaldības un kontroles sistēmas efektivitāti

Atskaites periodā veikto revīziju ietvaros tika gūta pietiekama pārlicība atbilstoši Regulas (ES) Nr. 480/2014 27. panta 2. punkta prasībām, ka pārbaudīto projektu ietvaros veiktie un maksājuma pieprasījumos iekļautie deklarētie izdevumi kopumā ir attiecināmi finansēšanai no ESF/JNI, ERAF un KF saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Lai arī atsevišķu pārbaudīto projektu ietvaros tika konstatēti trūkumi izdevumu attiecināmības jomā, tomēr kopējais kļūdu īpatsvars (0,05 %) nepārsniedz EK noteikto būtiskuma līmeni (detalizēti skatīt 5.7. un 5.9. sadaļu).

Trūkumi ar finansiālu ietekmi ir uzskaitīti 5.7. sadaļā. Ņemot vērā, ka, visi RI konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi ir atskaitīti no pārskatiem, kā arī SI atbilstoši izteiktajiem ieteikumiem veic uzlabojumus iekšējās procedūrās, ir pamats uzskatīt, ka ir veiktas pietiekamas darbības vadības un kontroles sistēmas uzlabošanai un tā darbojas pietiekami efektīvi.

6. PĀRSKATU REVĪZIJAS

6.1. Norāde par iestādēm/struktūrām, kuras veica pārskatu revīzijas

Revīzijas periodā visas pārskatu (kontu slēgumu) revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments.

6.2. Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137. pantā definēto pārskatu elementu pārbaudei izmantotās revīzijas metodes apraksts. Tajā iekļauj atsauci uz revīzijas darbu, kas veikts sistēmu revīziju (sīkāk izklāstīts 4. punktā) un darbību revīziju (sīkāk izklāstīts 5. punktā) kontekstā, ņemot vērā pārskatiem nepieciešamo garantēto ticamību

Lai nodrošinātu Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137. panta un deleģētās Regulas (ES) Nr. 480/2014 29. panta izpildi, RI ir vienojusies ar SEI un VI par laika grafiku, kādā tiek nodrošināta komunikācija iestāžu starpā, kā arī par termiņiem, kādos RI veic nepieciešamās darbības GKZ un atzinuma sagatavošanai. Detalizēti laika grafiks atspoguļots 19. tabulā.

19. tabula

9. grāmatvedības gada pārskatu sagatavošanas laika grafiks

Termiņš	Darbības/dokumenti
01.07.2022 – 30.06.2023	Grāmatvedības gads
12.04.2023	Pēdējā maksājuma pieteikuma iesniegšana EK ³¹

³¹ Saskaņā ar Finanšu ministrijas 18.05.2020. Iekšējiem noteikumiem Nr. 1.1-5/12/17 20.2. punktu SFC2014 pēdējo starpposma maksājuma pieteikumu, kas ir vienāds ar 06.04.2022. EK iesniegtā maksājuma pieteikuma, datiem, iesniedz EK pēc kārtējā gada 30. jūnija, bet pirms nākamā grāmatvedības gada pirmā maksājuma pieteikuma.

Termiņš	Darbības/dokumenti
01.12.2023 – 12.01.2024	RI veic Maksājumu pieteikumu un kontu slēgumu sagatavošanas sistēmas auditu, tai skaitā negatīvo summu pārbaudi
15.12.2023	Konsolidētais ziņojums par darbību revīziju rezultātiem (RI iesniedz SEI un VI)
28.12.2023	SEI iesniedz RI pārskatu projektus ³²
12.01.2024	RI sniedz atzinumu par pārskatu projektiem
16.01.2024	Gada kontroles ziņojuma projekts un viedoklis par pārskatu projektiem (RI iesniedz VI un SEI) ³³
25.01.2024	SEI iesniedz RI precizētus pārskatu projektus
31.01.2024	Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma projekts (VI iesniedz RI un SEI) ³⁴
05.02.2024	SEI iesniedz RI precizētus pārskatu projektus
06.02.2024	Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma projekta precizējumi (VI iesniedz RI un SEI) ³⁵
06.02.2024	RI veiktās Pārvaldības deklarācijas pārbaudes rezultāts iesniegts VI
08.02.2024	Dokumentu iesniegšana EK ³⁶

Lai gūtu pārlicību, vai pārskatos sniegtā informācija ir pilnīga, pareiza un patiesa, tai skaitā, vai pārskatos ir atbilstoši atspoguļota finansiālu trūkumu novēršana un ieteikumu ieviešana, RI veica pārskatu pārbaudi, kuras laikā izvērtēja:

1. Sistēmas auditu rezultātus (jo īpaši attiecībā uz rezultātiem, kas skar sertifikācijas iestādes uzskaites sistēmas uzticamības pārbaudi un atsaukto un atgūto summu pareizības pārbaudi), kas aprakstīti 4.3.3. sadaļā.
2. Negatīvo (atsaukto) summu pareizības pārbaudes rezultātus, kas izklāstīti 5.5. sadaļā.
3. Darbību revīziju rezultātus attiecībā uz summu likumību un pareizību. Darbību revīziju plānošanas posmā – pirms atlases veikšanas, RI pārliecinājās par atlases kopas pilnīgumu, veicot datu analīzi (skatīt 5.4. sadaļu). Pārbažu veikšanas posmā izlases veidā tika gūta pietiekama pārlicība, ka kopējie attiecināmie izdevumi, kas iekļauti attiecīgā grāmatvedības gadā EK iesniegtajos maksājumu pieteikumos, ir izmaksāti finansējuma saņēmējiem un veikti, ieviešot projektus, kā arī ir atbilstoši iegrāmatoti finansējuma saņēmēju grāmatvedības uzskaites sistēmā un KPVIS (skatīt 5.7. sadaļu).
4. EK un ERP veikto auditu rezultātus, kas uzskaitīti 8.5. sadaļā.
5. Pārvaldības deklarācijas un Gada kopsavilkuma novērtējumu.
6. SEI iesniegtos pārskatu projektus, pārbaudot, vai tajos atspoguļotā informācija ir pilnīga, pareiza un patiesa.

Pārbaudes par SEI 2023. gada 9. maijā KPVIS izveidoto un 28. decembrī iesniegto pārskatu projektiem³⁷ laikā tika aptverti šādi 20. tabulā atspoguļotie aspekti par katru pārskatu papildinājumu:

³² Saskaņā ar MK 25.11.2014. noteikumu Nr. 714 "Revīzijas iestādes funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas periodā" 4.2. punktu un Ministru kabineta 17.03.2015. noteikumu Nr. 130 "Noteikumi par valsts budžeta līdzekļu plānošanu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanai un maksājumu veikšanu 2014.-2020. gada plānošanas periodā" 38. punktu

³³ Saskaņā ar MK 25.11.2014. noteikumu Nr. 714 39. punktu

³⁴ Saskaņā ar MK 25.11.2014. noteikumu Nr. 714 3.2. punktu

³⁵ Saskaņā ar MK 25.11.2014. noteikumu Nr. 714 3.2. punktu

³⁶ Saskaņā ar MK 25.11.2014. noteikumu Nr. 714 40. punktu un Ministru kabineta 17.03.2015. noteikumu Nr. 130 38. punktu

³⁷ Precizētu pārskatu versijas iesniegtas RI: 25.01.2024. un 05.02.2024.

Veiktās pārskatu pārbaudes

Nr. p.k.	Pārskata papildinājums	Veiktās pārbaudes
1.	1. papildinājums	Pārbaudīts, ka 1. papildinājumā ietverta tāda pati izdevumu summa kā pēdējā starpposma MPEK deklarētā. Pārbaudīts, ka katra fonda pārskatā deklarētie izdevumi atbilst izdevumiem, kas deklarēti 9. grāmatvedības gada maksājumu pieteikumos, atņemot summas, kas tikušas atgūtas vai atsauktas 9. grāmatvedības gada laikā un saistībā ar šo grāmatvedības gadu (kā norādīts pārskatu 2. papildinājumā). Darbību revīziju ietvaros izlases veidā pārbaudītas revīzijas liecības 65 atlasītiem darījumiem (finansējuma saņēmēju maksājumu pieprasījumi 32 projektu ietvaros), proti, vai izdevumi, kas radušies atbalsta saņēmējiem un kas samaksāti, īstenojot darbības, ir iekļauti starpposma maksājumu pieteikumos.
2.	2. papildinājums	Pārbaudīts, ka 2. papildinājums satur summas, kas atgūtas vai atsauktas grāmatvedības gadā, kā arī ka grāmatvedības gadi ir pienācīgi nodalīti, un ka šādu atsaukto summu pamats ir neatbilstību lēmums, ko pieņēmusi SI. Pārbaudīts, ka SEI ir saskaņojusi 2. papildinājumā norādītās summas ar SEI izmantotās uzskaites sistēmas summām.
3.	3. papildinājums	Ņemot vērā, ka šie papildinājumi ir ar 0 vērtībām, tad pārbaude netika veikta.
4.	4. papildinājums	
5.	5. papildinājums	
6.	6. papildinājums	Pārbaudītas revīzijas liecības, salīdzinot grāmatvedības gada pēdējā starpposma MPEK norādītās summas ar programmas piešķirumu summām ³⁸ , kas iemaksātas finanšu instrumentos kumulatīvi kopš programmas sākuma – šī atbilstības pārbaude veikta, ņemot vērā darbību revīzijas rezultātus (detalizēti 8.4. sadaļā).
7.	7. papildinājums	Pārbaudītas revīzijas liecības, salīdzinot grāmatvedības gada pēdējā starpposma MPEK norādītās summas ar informāciju, kas pieejama KPVIS – 9. grāmatvedības gadā nav deklarēts neviens finansējuma saņēmējam veiktais avansa maksājums. Kopumā visā plānošanas periodā ir veikti un EK deklarēti četri avansa maksājumi, trīs dzēsti, bet attiecībā uz vienu – 7. grāmatvedības gadā veikta atmaksa, kas atskaitīta no kopējās veikto avansa maksājumu summas.
8.	8. papildinājums	Pārbaudīts, vai papildinājuma C un D ailēs norādītie izdevumi saskan ar pēdējā starpposma MPEK deklarētajiem izdevumiem, atskaitot jebkurus labojumus/vai precizējumus, ko vēlāk piemērojusi SEI.

28.12.2023.³⁹ RI saņēma Sertifikācijas iestādes sagatavotos Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” pārskatu par 9. grāmatvedības gadu projektus. RI veica pārskatu pārbaudi, kurā tika ņemti vērā jau notikušo auditu un revīziju rezultāti.

Veicot pārskatu galīgās pārbaudes 28.12.2023. iesniegtajiem pārskatu projektiem, kā arī, atkārtoti pārbaudot, pārskatu projektu precizētajās versijās⁴⁰, tika gūta pārlicība, ka:

- Katra fonda pārskata 8. papildinājumos SEI ir saskaņojusi kopējo pārskatos ievadīto attiecināmo izdevumu summu ar kopējo summu SEI uzskaites sistēmās un izdevumiem (t.sk. atbilstošo publisko ieguldījumu), kas norādīti EK par 9. grāmatvedības gadu iesniegtajā pēdējā MPEK.
- Visi neatbilstoši veiktie izdevumi, kas konstatēti darbību revīziju ietvaros pārbaudītajās vienībās, ir pareizi atspoguļoti attiecīgajos pārskatu papildinājumos.
- Izdevumi, par kuru attiecināmību vai pareizību ir šaubas vai nav noslēgusies saskaņošanas procedūra, ir izslēgti uz laiku no pārskata saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137.(2) pantu. Vienā gadījumā, par kuru OLAF ir uzsākusi iesniegtās

³⁸ atbilstoši spēkā esošiem nolīgumu grozījumiem

³⁹ Precizētu pārskatu versijas iesniegtas RI: 25.01.2024. un 05.02.2024.

⁴⁰ Precizētu pārskatu versijas iesniegtas RI: 25.01.2024. un 05.02.2024.

sūdzības izvērtēšanu, VI, atbilstoši veiktam informācijas un apstākļu izvērtējumam, pieņēma lēmumu attiecīgā projekta izdevumus atstāt deklarētus (ieturējums no KF kontu pārskata nav veikts). Ietekme uz KF pārskatu nav būtiska.

- Visas citas korekcijas, kas nepieciešamas saskaņā ar VI un CFLA veikto pārbažu rezultātiem, ir veiktas un atbilstoši atspoguļotas pārskatos.
- Pārskatā sniegtā informācija ir pārbaudīta pret informāciju, kas ir iekļauta Gada Kopsavilkumā.

Papildus, atbilstoši EK 2022. gada 11. janvārī elektroniskajā vēstulē sniegtajam norādēm, RI veica saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137.(2) pantu uz laiku ieturēto summu analīzi (*follow-up*). 10.5. pielikumā ir atspoguļots veiktās analīzes kopsavilkums pa fondiem un grāmatvedības gadiem.

RI apstiprina, ka summas, kas tiek atkārtoti deklarētas kā attiecināmie izdevumi, netiek nodalītas no RI ikgadējās darbību revīziju pārbaudāmās kopas un tiek pakļautas izlasei.

6.3. Norāda revīzijas rezultātā gūtos secinājumus par pārskatu pilnīgumu, pareizību un ticamību, tostarp informāciju par pārskatos veiktajām un atspoguļotajām finanšu korekcijām sistēmas revīziju un/vai darbību revīzijas rezultātu pēckontroles laikā

RI 2024. gada 12. janvārī sagatavoja un iesniedza SEI viedokli par pārskatu projektiem, kas sagatavoti par stāvokli uz 2023. gada 27. decembri, norādot uz notikumiem, kas tapa zināmi pēc 2023. gada 27. decembra un aspektiem, kas ir ņemami vērā, precizējot pārskatus. 2024. gada 25. janvārī un 5. februārī SEI iesniedza precizētus pārskatus par stāvokli uz 2024. gada 25. janvāri, pēc kuru pārbaudes RI var apliecināt, ka ir gūta pietiekama pārlicība, ka pārskatu projektos sniegtā informācija ir pilnīga, precīza un ticama, tai skaitā pārskatos ir atbilstoši atspoguļota finansiālu trūkumu novēršana. Izdevumi **1 343 438,05 EUR apmērā ir izklāsti kā gala ieturējums** un izdevumi **22 341 770,63 EUR apmērā ir ieturēti uz laiku**.

RI veica atlikušās kļūdas aprēķinu, kas, ņemot vērā kopējās kļūdas līmeņa (0,05 %) apmēru (skatīt 5.7. sadaļu) un 2024. gada 25. janvārī un 5. februārī iesniegtajos pārskatos veiktās korekcijas (skatīt 5.9. sadaļu), ir samazināts līdz 0,049 %.

6.4. Norāde par to, vai jebkādam konstatētajām problēmām ir sistēmisks raksturs un par veiktajiem pretpasākumiem

Attiecībā uz pārskatiem (kontu slēgumiem) sistēmiska rakstura problēmas netika konstatētas.

7. REVĪZIJAS STRUKTŪRU DARBA KOORDINĀCIJA UN REVĪZIJAS IESTĀDES VEIKTS UZRAUDZĪBAS DARBS (attiecīgā gadījumā)

7.1. Darba koordinācijas kārtības apraksts starp revīzijas iestādi un jebkuru revīzijas struktūru, kas attiecīgā gadījumā veic revīzijas, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 2. punktā

Nav attiecināms – revīzijas periodā visus sistēmu auditus, darbību revīzijas un pārskatu revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments.

7.2. Revīzijas iestādes un šādas(-u) revīzijas struktūras(-u) ievērotās uzraudzības un kvalitātes nodrošināšanas kārtības apraksts

Nav attiecināms – revīzijas periodā visus sistēmu auditus, darbību revīzijas un pārskatu revīzijas veica RI, kuras funkcijas pilda Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments.

RI rīcībā nav informācijas, ka kāda cita revīzijas struktūra būtu veikusi revīzijas procedūras attiecībā uz tiem izdevumiem, par kuriem RI sniedz atzinumu šajā GKZ.

Lai uzlabotu RI darba kvalitāti un palielinātu izdarīto secinājumu ticamību, tika izmantoti būvniecības ekspertu un juristu pakalpojumi, kuri tika uzraudzīti atbilstoši iepirkuma līguma nosacījumiem un SRS 620 “Eksperta darba izmantošana”.

8. CITA INFORMĀCIJA

8.1. Attiecīgā gadījumā informācija par paziņotajiem krāpšanas un aizdomu par krāpšanu gadījumiem, kas konstatēti revīzijas iestādes veikto revīziju ietvaros (tostarp gadījumiem, par kuriem ziņojušas valsts vai ES iestādes un kas attiecas uz revīzijas iestādes revidētajām darbībām), un par veiktajiem pretpasākumiem

Atbilstoši EK vadlīnijām, informatīviem paziņojumiem un SRS, kuru prasības ir iestrādātas RI procedūrās un pārbaudes lapās, RI nodrošina, ka krāpšanas riskiem tiek pievērsta pastiprināta vērība⁴¹. Gan izstrādājot Revīzijas stratēģiju, gan veicot auditus un darbību revīzijas. RI plānošanas posmā analizē un identificē krāpšanas riskus vadības un kontroles sistēmā, kā arī visā projekta atlases un ieviešanas posmā (t.sk. izmantojot ARACHNE), dokumentējot audita apsvērumus un secinājumus audita dokumentos (audita plāns, pārbaudes lapas, risku izvērtējuma matrica).

Gadījumā, ja RI konstatē pazīmes, kas varētu liecināt par iespējamu krāpšanu, pēc neatbilstību darba grupā izdarītajiem secinājumiem un konsultēšanās ar izmeklēšanas iestādēm, informācija tiek nodota ES fondu izmeklēšanas iestādēm – Eiropas Prokuratūrai vai OLAF. Lai informācija tiktu uzkrāta un sagatavota kvalitatīvi, būtu iegūti fakti un konstatējumi noformēti atbilstoši izmeklēšanas vajadzībām, auditori izmanto AFCOS izstrādāto skaidrojošo metodiku – *Kārtību, kādā iestādes ziņo Eiropas Prokuratūrai (EPPO) saistībā ar aizdomām par krāpšanu pret ES finanšu interesēm*. RI ir tiesības ziņot arī IMS, ja par konkrēto neatbilstību neziņo citas iestādes.

Revīzijas periodā vienā gadījumā RI konstatēja pazīmes, kas varētu liecināt par iespējamu pārkāpumu valsts amatpersonas darbībā, parakstot iepirkuma līgumu / papildu vienošanos ar iepirkumos uzvarējušo pretendentu (skatīt arī 5.7. sadaļu) un vērsās pēc konsultācijas izmeklēšanas iestādē. Atbilstoši izmeklēšanas iestādes izvērtējumam izmeklēšana netika ierosināta, kā rezultātā RI noteica finansējuma saņēmējam turpmāk novērst līdzīgus riskus un rūpīgi izvērtēt iepirkuma komisijas, kā arī līguma un tā grozījumus parakstošo personu atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Iepriekšējā pārskata perioda ietvaros izmeklēšanas iestādēm tika iesniegti 5 iesniegumi, no kuriem trijos gadījumos izmeklēšanas darbības nav uzsāktas, bet divos gadījumos ir uzsākti kriminālprocesi un detalizēta informācija netiek sniegta izmeklēšanas noslēpuma dēļ.

Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests (AFCOS), kura funkcijas pilda FM ESFRD, 2023. gadā ir saņēmis 20 signālus par iespējamiem pārkāpumiem ES fondu izlietojumā, tai skaitā 14 signāli attiecināmi uz DP projektiem. Ar AFCOS starpniecību, iesaistot kompetentās institūcijas – VI, SI, kā arī izmeklēšanas iestādes, visi signāli tika vai šobrīd tiek pārbaudīti. Saņemtā informācija tiek iekļauta uzraugošo iestāžu risku vai problēmgadījumu reģistros, nodrošinot pastiprinātu kontroli attiecīgajiem projektiem, kā arī atsevišķos gadījumos tiek veiktas papildu pārbaudes. Konkrēti krāpšanas gadījumi, balstoties uz AFCOS saņemtajiem signāliem, ES fondu finansētajos projektos 2023. gadā nav konstatēti. Minētajiem gadījumiem nav ietekmes uz 9. grāmatvedības gada ietvaros deklarētajiem izdevumiem.

⁴¹ RI kārtības: “Kārtība, kādā Revīzijas iestāde veic krāpšanas riska izvērtēšanu sistēmu auditu un darbību revīziju ietvaros” un “Kārtība, kādā tiek veiktas darbību revīzijas Eiropas Savienības fondu 2014.-2020. gada plānošanas periodā”

Attiecībā uz Konkurences padomes lietu par būvniecības uzņēmumu karteli⁴² norādāms, ka iepriekšējā *GZK 8.1. sadaļā* minētā informācija nav mainījusies, proti, visi Konkurences padomes lietā identificēto projektu (iepirkumu) deklarētie izdevumi ir ar CFLA lēmumu ieturēti no tekošiem MPEK, samazinot finansējuma saņēmējam izmaksājamo atbalsta summu.

Konkurences padomes 2021. gada būvnieku karteļa lietā uz DP ir attiecināmi 24 iepirkumu līgumi. Kopējais aprēķinātais korekcijas apmērs ir 18 619 975,73 EUR⁴³. Attiecībā uz projektiem (iepirkumiem), par kuriem finansējuma saņēmēji ir deklarējuši izdevumu 9. grāmatvedības gada ietvaros, CFLA ir pieņēmusi neatbilstības lēmumus un veikusi ieturējumus no finansējuma saņēmēju maksājuma pieprasījumiem.

2023. gada jūnijā Konkurences padome nāca klajā ar paziņojumu par pārkāpumiem ceļu karteļa lietā⁴⁴, kurā ir iesaistīti 3 uzņēmumi 7 iepirkumos dažādās nacionālo ceļu izbūves vietās. Uzraugošās iestādes ir apzinājušas iespējamus projektus un finanšu ietekmi attiecībā uz DP. Minētajiem gadījumiem nav ietekmes uz 9. grāmatvedības gada ietvaros deklarētajiem izdevumiem.

2023. gadā turpinās Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) uzsāktā izmeklēšana, kas aptver 8 ERAF projektu izdevumus. 6 projektos CFLA ir apturējusi finansējumu un/vai veikusi ieturējumus jau 8. grāmatvedības gada pārskatos. Divās OLAF izmeklēšanas lietās⁴⁵ ir pieņemts lēmums bez tālākiem ieteikumiem, kur arī AFCOS 2023. gadā sniedza atbalstu OLAF veiktajā administratīvajā izmeklēšanā uz vietas pie finansējuma saņēmēja un arī piegādātāja.

Šī GKZ sagatavošanas laikā tika saņemts informācijas pieprasījums par viena KF projekta īstenošanu. Ietekme uz 9. grāmatvedības gada KF pārskatu – 1 703 290,00 EUR, kas nav būtiska. Atbilstoši VI pieņemtajam lēmumam izdevumi nav ieturēti no KF pārskata uz laiku saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137.(2) pantu.

8.2. Attiecīgā gadījumā, turpmākie notikumi, kuri iestājušies pēc pārskatu iesniegšanas revīzijas iestādei un pirms gada kontroles ziņojuma nosūtīšanas Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 5. punkta b) apakšpunktu un kuri ir jāņem vērā, nosakot garantēto ticamības līmeni un izstrādājot revīzijas iestādes atzinumu

RI rīcībā nav informācijas par turpmākiem notikumiem, kuri varētu būtiski ietekmēt šajā GKZ izklāstīto novērtējumu, ticamības līmeni un RI atzinumu.

8.3. Revīzijas iestādes veiktās pārbaudes un secinājumi par sasnieguma rādītāju vadības un kontroles sistēmu

RI ir apkopojusi informāciju par RI veiktajām pārbaudēm attiecībā uz uzraudzības rādītāju datu ticamību:

1. Pārskata periodā ir veikts RI 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanas audīts Nr. SA/ESIF/2023/02 (skatīt *4.3.1. sadaļu*), kura ietvaros tika veiktas substantīvās pārbaudes par gada ieviešanas ziņojumā ietvertajiem rādītāju datiem. Audita rezultātā ir secināts, ka kopumā rādītāju dati ir ticami un ir pamatoti ar dokumentiem un pierādījumiem, izņemot divus rādītājus, kuru vērtības uz šī audita veikšanas brīdi nevarēja pārbaudīt. RI izvērtēs nepieciešamību šos rādītājus pārbaudīt atkārtoti pie noslēguma ieviešanas pārskata.
2. Veiktas pārbaudes darbību revīzijās, kuru ietvaros tika gūta pārlicība par to, vai projektos uzrādītā informācija par veiktajām darbībām, rezultāta un iznākuma

⁴² Būvniecības karteļa lieta – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB) un Konkurences padomei bija aizdomas par iespējamu vismaz 10 lielāko būvuzņēmumu iesaisti noziedzīgos nodarījumos un aizliegtu karteļa vienošanos. KNAB izmeklēja lietu par kukuļņemšanu un kukuļdošanu lielā apmērā, pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu un pārsniegšanu, ja tas izdarīts mantkārtīgā nolūkā (KNAB sniedza informāciju, ka izmeklē iespējamās koruptīvās darbības, kas nav saistītas ar ES fondu izmantošanu). Savukārt, Konkurences padome veica izmeklēšanu par iespējamu aizliegtu karteļa vienošanos.

⁴³ Summa varētu būt lielāka – atkarībā un izmeklēšanas rezultāta attiecībā uz trīs projektiem – citā lietā.

⁴⁴ *Ceļu būves karteļa lieta: 3 daļībnieki, 7 iepirkumi / Raksts (lsm.lv)*

⁴⁵ Lietas Nr. OC-2023-0482-01 (Jēkabpils) un Nr. OC-2021-0285-A4 (Saldus)

rādītājiem atbilst faktiskajai situācijai, ir pilnīga un patiesa un atbilstoši ziņota KPVIS.

Veicot darbību revīzijas, ir konstatēts, ka **projektu līmenī** informācija par veiktajām darbībām, rezultāta un iznākuma rādītājiem **atbilst faktiskajai situācijai**, ir pilnīga un patiesa un atbilstoši ziņota KPVIS, izņemot divos gadījumos, kad tika konstatētas nebūtiskas atšķirības starp finansējuma saņēmēja uzkrātajiem datiem un informāciju KPVIS attiecībā uz sasniegto nacionālā līmeņa rādītāju, kas neietekmē snieguma ietvaru, vērtībām, finansējuma saņēmējs tika aicināts precizēt informāciju KPVIS.

8.4. Finanšu instrumentu darbību revīzija

Uzsākot darbību revīzijas par laika periodu no 2022. gada 1. jūlija līdz 2022. gada 31. decembrim EK deklarētajiem izdevumiem (I periods) un veicot datu analīzi, tika identificēts, ka 9. grāmatvedības gada ietvaros ir deklarēts privātais līdzfinansējums 1 352 920,30 EUR apmērā ALTUM īstenotā projekta ietvaros. Tā kā tas nav ieguldījums (*tranche*) finanšu instrumentos, RI pārbaudes neveica.

Savukārt, uzsākot darbību revīzijas par laika periodu no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 30. jūnijam EK deklarētajiem izdevumiem (II periods) un veicot datu analīzi, tika identificēts, ka 9. grāmatvedības gada ietvaros ir veikts: piektais ieguldījums (*tranche*) finanšu instrumentos – ALTUM īstenotajā projektā, ceturtais ieguldījums (*tranche*) finanšu instrumentos – ALTUM īstenotajā projektā un deklarēts privātais līdzfinansējums. Izdevumi kopsummā 25 755 269,04 EUR⁴⁶ apmērā tika nodalīti atsevišķā apakškopā (stratā) – detalizētu aprakstu skatīt 5.2. sadaļā.

Attiecībā uz ieguldījumu 5 000 000,00 EUR apmērā, kas veikts projektā (skatīt 21. tabulu), RI veica pārbaudes, lai pārliecinātos, vai tas veikts atbilstoši Regulas (ES) Nr. 1303/2013 41. panta 1. punkta c) i) apakšpunkta prasībām, proti: vai izdevumi, kas EK ziņoti kā apgūti un uzskaitīti ERAF pārskata 6. papildinājumā, ir attiecināmi.

21. tabula

Ieguldījumu finanšu instrumentos apguve

Ieguldījums FI / MP	Apgūtā summa				Maksājuma/ apstiprināšanas datums
	EUR, t.sk.:	ERAF	VB	Privātais	
I – III	24 005 069,34	12 325 000,00	2 175 000,00	9 035 476,45	
FI MP 1	56 731,30	48 074,10	8 657,20		22.06.2017
FI MP 2	8 693,00	7 366,44	1 326,56		07.09.2017
FI MP 3	40 900,01	34 658,66	6 241,35		05.10.2017
FI MP 4	210 971,95	178 777,63	32 194,32		22.01.2018
FI MP 5	230 057,61	120 287,70	21 664,45	88 105,46	27.04.2018
FI MP 6	361 107,75	279 730,66	50 375,00	31 002,09	16.08.2018
FI MP 7	505 486,72	377 225,25	67 932,88	60 328,59	27.03.2019
FI MP 8	804 745,92	596 087,44	107 345,01	101 313,47	28.03.2019
FI MP 9	554 912,68	360 395,86	64 904,25	129 612,57	28.03.2019
FI MP 10	1 898 797,41	1 211 094,42	218 110,10	469 592,89	17.09.2019
FI MP 11	2 168 018,40	1 093 270,24	181 302,14	893 446,02	28.10.2020
FI MP 12	2 049 472,90	789 676,15	139 354,61	1 120 442,14	06.10.2022
FI MP 13	1 186 098,44	490 198,76	86 505,69	609 393,99	04.01.2021
FI MP 14	1 482 050,43	579 730,16	102 305,32	800 014,95	26.03.2021
FI MP 15	2 582 299,19	1 251 179,69	220 789,13	1 110 330,37	07.09.2021
FI MP 16	2 563 113,17	877 349,81	154 826,37	1 530 936,99	14.12.2021
FI MP 17	2 451 663,85	933 932,06	164 811,49	1 352 920,30	06.04.2022
FI MP 18	4 200 866,16	2 544 262,41	448 974,24	1 207 629,51	31.10.2022
Apgūts kopā	23 355 986,89	11 773 297,44	2 077 620,11	9 505 069,34	
% no ieguldījuma	97,3%				

⁴⁶ Projekta ietvaros – piektais ieguldījums (*tranche*) 19 329 033,52 EUR, t.sk. projekta deklarētā piesaistītā privātā līdzfinansējuma daļa 4 329 033,52 EUR, kā arī projekta ietvaros – ceturtais ieguldījums (*tranche*) 5 000 000,00 EUR, t.sk. 1 500 000,00 EUR REACT-EU finansējums, kā arī deklarētā piesaistītā privātā līdzfinansējuma daļa 1 426 235,52 EUR.

Ieguldījums FI / MP	Apgūtā summa				Maksājuma/ apstiprināšanas datums
	EUR, t.sk.:	ERAF	VB	Privātais	
IV	3 500 000,00	2 975 000,00	525 000,00		07.11.2022
IV	1 500 000,00	1 275 000,00*		225 000,00	07.11.2022
	218 606,01			218 606,01	23.01.2023

* REACT-EU finansējums

Apgūtie izdevumi tika pārbaudīti izlases kārtā. Pārbaudāmo izlases kopu veidoja CFLA laika periodā no 2021. gada 8. septembra līdz 2022. gada 3. novembrim apstiprinātie izdevumi 9 215 643,18 EUR apmērā (MP16 – MP18), kas kopā ar iepriekšējos gados apstiprinātajiem izdevumiem 14 140 344,33 EUR apmērā (MP1 – MP15) 9. grāmatvedības gadā EK ziņoti kā apgūti un veido 97,3 % no iepriekšējo trīs ieguldījumu (*tranche*) summas (24 005 069,34 EUR). Pārbaudīti tika izdevumi 9 239 289,25 EUR apmērā. Summu starpība (23 646,07 EUR) ir skaidrojama ar periodā veiktajām korekcijām, kas tika izslēgtas no pārbaudes apjoma. Izlases kopa tika sadalīta divās apakškopās (stratās) – skatīt 23. tabulu.

Izlases veidošanai izmantoti parametri, kas tika izmantoti darbību revīzijas pamata izlases veidošanā, izņemot atsevišķus, kas tika mainīti atbilstoši EK vadlīnijām⁴⁷ un saskaņoti ar EK (skatīt 22. tabulu).

22. tabula

Izlases izveidei izmantotie parametri

Parametrs	Vērtība
Sertificēto izdevumu kopējā summa (BV) (EUR)	23 395 267,48 EUR
I periods revīzijas Nr. DR/ESIF/2020/14-13 izlases kopa	4 672 594,66 ⁴⁸ EUR
II periods revīzijas Nr. DR/ESIF/2022/3-16 izlases kopa	9 483 383,57 ⁴⁹ EUR
III periods (šīs revīzijas) Nr. DR/ESIF/2023/12-9 izlases kopa	9 239 289,25 ⁵⁰ EUR
Ticamības līmenis	70%
Būtiskuma līmenis	11,03% atbilstoši vadlīniju 2. pielikuma III sadaļai (7. lpp.)
Pieļaujamā kļūda (TE) (EUR)	2 580 298,19 EUR
Izlases pārliecības līmeņa koeficients (Z)	1,036
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)	1,31%
Mīnīmālais izlases lielums	3 zemas vērtības vienības katrā stratā

Vienību atlase tika veikta ar programmas ACL palīdzību, izmantojot *MUS Fixed interval* metodi un kopā atlasot 6 pārbaudāmās vienības, kā atspoguļots 23. tabulā.

23. tabula

Revīzijai atlasītās vienības

Nr. p.k.	Izdevumu kopa	Izlases kopa		Pārbaudei atlasītās vienības		Pārbaudīts (%)	
		EUR	Vienību skaits	EUR	Vienību skaits	No summas	No vienībām
1	Aizdevumi	6 397 729,82	230	133 707,91	3	2%	1,3%
2	Aizdevumu garantijas	2 841 559,43	65	181 516,88	3	6%	4,6%
3	Vadības izmaksas	-	-	-	-	-	-
	Kopā	9 239 289,25⁵¹	295	315 224,79	6	3%	2%

⁴⁷ EK 19.08.2019. vadlīnijas Finanšu instrumentu auditiem 2014.-2020. gada plānošanas periodā.

⁴⁸ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 4 672 404,35 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu (Regulas Nr. 480/2014 13. pants) rezultātā.

⁴⁹ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 9 467 939,36 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārrēķinu (Regulas Nr. 480/2014 13. pants) rezultātā un periodā veiktās korekcijas attiecībā uz iepriekšējos periodos deklarētajiem izdevumiem.

⁵⁰ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 9 215 643,18 EUR apmērā, kas skaidrojams ar periodā veiktajām korekcijām attiecībā uz iepriekšējos periodos deklarētajiem izdevumiem

⁵¹ Starpību pret Eiropas Komisijai deklarēto summu EUR 15 444,21 apmērā veido no kopas izslēgtās negatīvās vienības, kas attiecas ir iepriekšējā periodā (MP1 – MP10) deklarētajām summām.

Kopumā trīs revīzijās ir pārbaudīti 14 % no EK ziņotās – apgūtās, summas (skatīt 24. tabulu). Ņemot vērā, ka 2014.-2020. gada plānošanas perioda noslēgumā RI plāno veikt vēl vienu FI revīziju, izlases apjoms ir pietiekams un reprezentatīvs, lai 2014.-2020. gada plānošanas periodā varētu sniegt pietiekamu pārliecību par FI ieviešanu.

24. tabula

2014.-2020. gada plānošanas perioda izlases reprezentativitāte

Stratas Nr.	Produkti	Izlases kopa		Atlase		Cik % pārbaudīti?	
		EUR	vienības	EUR	vienības	No summas	No vienībām
1	Aizdevumi	14 131 419,56	516	1 916 774,41	33	13,6%	6,4%
2	Aizdevuma garantija	8 857 681,25	270	1 344 953,04	33	15,2%	12,2%
3	Vadības izmaksas	406 166,67	10 207	4 136,92	6	1,0%	0,1%
KOPĀ		23 395 267,48	10 993	3 265 864,37	72	14,0%	0,7%

2023. gadā veiktās revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārliecība atbilstoši Regulas (ES) Nr. 480/2014 27. panta 2. punkta prasībām, ka pārbaudītā projekta ietvaros veiktie izdevumi, kas 9. grāmatvedības gada ietvaros Eiropas Komisijai ziņoti kā apgūti, **ir attiecināmi** finansēšanai no ERAF saskaņā ar ES un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, līdz ar to trešais ieguldījums (*tranche*) finanšu instrumentos ir veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 41. panta 1. punkta a) ii) apakšpunktu.

Attiecībā uz ieguldījumu 19 329 033,52 EUR apmērā, kas veikts projektā (skatīt 25. tabulu), RI veica pārbaudes, lai pārliecinātos, vai tas veikts atbilstoši Regulas (ES) Nr. 1303/2013 41. panta 1. punkta c) i) apakšpunkta prasībām, proti: vai izdevumi, kas EK ziņoti kā apgūti un uzskaitīti ERAF pārskata 6. papildinājumā, ir attiecināmi.

25. tabula

Ieguldījumu finanšu instrumentos apguve

Ieguldījums FI / MP	Apgūta summa			Maksājuma/ apstiprināšanas datums
	EUR, t.sk.:	ERAF	Privātais	
I - IV	119 816 906,09	102 000 000,00	12 354 781,82	
FI MP 1	2 358 518,62	2 019 844,42	338 674,20	05.12.2017
FI MP 2	2 099 192,88	1 485 920,58	613 272,30	05.12.2017
FI MP 3	2 645 403,14	1 765 146,00	880 257,14	13.12.2017
FI MP 4	3 671 675,21	2 574 842,19	1 096 833,02	19.12.2017
FI MP 5	2 794 132,49	1 899 562,67	894 569,82	23.07.2018
FI MP 6	2 177 598,33	1 457 604,95	719 993,38	23.07.2018
FI MP 7	2 651 917,83	1 373 837,38	1 278 080,45	27.07.2018
FI MP 8	3 787 047,96	2 341 068,91	1 445 979,05	23.11.2018
FI MP 9	4 851 714,75	3 284 414,00	1 567 300,75	17.05.2019
FI MP 10	5 988 202,69	5 014 529,46	973 673,23	21.06.2019
FI MP 11	4 769 978,77	3 469 230,51	1 300 748,26	17.05.2019
FI MP 12	6 109 395,47	5 043 674,51	1 065 720,96	22.11.2019
FI MP 13	8 986 392,11	7 637 078,62	1 349 313,49	09.04.2020
FI MP 14	5 437 082,51	5 148 496,99	288 585,52	23.10.2020
FI MP 15	3 358 522,62	3 267 671,68	90 850,94	28.01.2021
FI MP 16	3 930 889,78	3 779 143,88	151 745,90	06.04.2021
FI MP 17	10 635 396,42	6 321 387,76	4 314 008,66	04.11.2021
FI MP 18	3 857 753,51	3 244 472,66	613 280,85	24.01.2022
FI MP 19	7 987 133,03	6 135 948,82	1 851 184,21	06.04.2022
FI MP 20	19 924 381,91	16 281 947,46	3 642 434,45	08.11.2022
Apgūts kopā	108 022 330,03	83 545 823,45	24 476 506,58	
% no ieguldījuma	90,16%			
V	19 329 033,52	15 000 000,00	4 329 033,52	16.09.2022

Apgūtie izdevumi tika pārbaudīti izlases kārtā. Pārbaudāmo izlases kopu veidoja CFLA laika periodā no 2021. gada 5. novembra līdz 2022. gada 8. novembrim apstiprinātie izdevumi 31 769 268,45 EUR apmērā (MP18 – MP20), kas kopā ar iepriekšējos gados apstiprinātajiem

izdevumiem 76 253 061,58 EUR apmērā (MP1 – MP17) 9. grāmatvedības gadā EK ziņoti kā apgūti un veido 90,16 % no iepriekšējo četru ieguldījumu (*tranche*) summas 119 816 906,09 EUR. Pārbaudīti tika izdevumi 32 412 512,84 EUR apmērā. Summu starpība (643 244,39 EUR) ir skaidrojama ar periodā veiktajām korekcijām pirms RI veiktās izlases, kas tika izslēgtas no pārbaudes apjoma. Izlases kopa tika sadalīta septiņās apakškopās (stratās) – skatīt 27. tabulu.

Izlases veidošanai izmantoti parametri, kas tika izmantoti darbību revīzijas pamata izlases veidošanā, izņemot atsevišķus, kas tika mainīti atbilstoši EK vadlīnijām⁵² un saskaņoti ar EK (skatīt 26. tabulu).

26. tabula

Izlases izveidei izmantotie parametri

Parametrs	Vērtība
Sertificēto izdevumu kopējā summa (BV) (EUR)	112 073 084,72 EUR
I periods revīzijas Nr. DR/ESIF/2019/19-14 izlases kopa	22 830 469,20 ⁵³ EUR
II periods šīs revīzijas Nr. DR/ESIF/2021/3-16 izlases kopa	31 848 628,20 ⁵⁴ EUR
III periods revīzijas Nr. DR/ESIF/2022/13-10 izlases kopa	24 981 474,48 ⁵⁵ EUR
IV periods(šīs revīzijas) Nr. DR/ESIF/2023/12-8 izlases kopa	32 412 512,84 ⁵⁶ EUR
Ticamības līmenis	70%
Būtiskuma līmenis	5,8% atbilstoši vadlīniju 2. pielikuma III sadaļai (7. lpp.)
Pieļaujamā kļūda (TE) (EUR)	6 533 860,84
Izlases pārliecības līmeņa koeficients (Z)	1,036
Paredzamais kļūdas līmenis (AE)	1,31%
Minimālais izlases lielums	3 zemas vērtības vienības katrā stratā

Vienību atlase tika veikta ar programmas ACL palīdzību, izmantojot *MUS Fixed interval* metodi un kopā atlasot 21 pārbaudāmo vienību (skatīt 27. tabulu).

27. tabula

Revīzijai atlasītās vienības

Nr. p.k.	Izdevumu kategorija / finanšu produkts	Izlases kopa		Faktiski pārbaudīts			
		EUR	Vienību skaits	EUR	%	Vienību skaits	%
1.	Aizdevuma garantija	9 117 180,08	173	322 133,03	3,5	3	1,7
2.	Paralēlais aizdevums	704 193,56	18	204 083,66	28,9	3	16,7
3.	Mikro aizdevums	637 297,71	53	54 678,84	8,6	3	5,7
4.	Starta aizdevums	2 909 829,27	171	253 148,81	8,7	3	1,8
5.	Vadības izmaksas	-	-	0,00	-	-	-
6.	Riska kapitāls	9 735 056,66	19	1 657 386,09	17	3	15,7
7.	Tehnoloģiju akselerators	4 208 230,87	51	1 167 923,23	27,8	3	5,9
8.	MVU aizdevumi	5 100 724,69	86	458 348,90	8,9	3	3,5
Kopā		32 412 512,84	571	4 117 702,56	12,7	21	3,7

Kopumā četrās revīzijās ir pārbaudīti 14,7 % no EK ziņotās – apgūtās, summas (skatīt 28. tabulu). Ņemot vērā, ka 2014.-2020. gada plānošanas perioda noslēguma RI plāno veikt vēl vienu revīziju, izlases apjoms ir pietiekams un reprezentatīvs, lai 2014.-2020. gada plānošanas periodā varētu sniegt pietiekamu pārliecību par FI ieviešanu.

⁵² EK 19.08.2019. vadlīnijas Finanšu instrumentu auditiem 2014.-2020. gada plānošanas periodā.

⁵³ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 22 185 486,46 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārreķinu (Regulas Nr. 480/2014 13. pants) rezultātā.

⁵⁴ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 30 705 683,79 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veikto vadības izmaksu pārreķinu (Regulas Nr. 480/2014 13. pants) rezultātā un periodā veiktās korekcijas

⁵⁵ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 23 361 891,33 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veiktajām korekcijām un veikto vadības izmaksu pārreķinu (Regulas Nr. 480/2014 13. pants) rezultātā

⁵⁶ Faktiski EK deklarēta (ziņota kā apgūta) summa 31 769 268,45 EUR apmērā, kas skaidrojams ar CFLA veiktajām korekcijām attiecībā uz iepriekšējos periodos deklarētajām summām.

2014.-2020. gada plānošanas perioda izlases reprezentatīvitate

Stratas Nr.	Produkti	Izlases kopa		Atlase		Cik % pārbaudīti?	
		EUR	vienības	EUR	vienības	No summas	No vienībām
1	Aizdevuma garantija	37 586 033,83	899	4 273 026,15	30	11,4%	3,3%
2	Paralēlais aizdevums	9 609 443,86	188	3 442 179,12	16	35,8%	8,5%
3	Mikro aizdevums	2 179 929,15	317	111 728,24	9	5,1%	2,8%
4	Starta aizdevums	13 900 559,97	1 813	656 053,31	20	4,7%	1,1%
5	Vadības izmaksas	11 883 980,33	8 399	761 992,07	13	6,4%	0,2%
6	Riska kapitāls	23 513 393,04	57	5 367 867,88	11	22,8%	19,3%
7	Tehnoloģiju akselerators	8 299 019,85	226	1 364 862,59	9	16,4%	4,0%
8	MVU aizdevumi	5 100 724,69	86	458 348,90	3	9,0%	3,5%
KOPĀ		112 073 084,72	11 985	16 436 058,26	111	14,7%	0,9%

2023. gadā veiktās revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārlicība atbilstoši Regulas (ES) Nr. 480/2014 27. panta 2. punkta prasībām, ka pārbaudītā projekta ietvaros veiktie izdevumi, kas 9. grāmatvedības gada ietvaros EK ziņoti kā apgūti, kopumā ir attiecināmi finansēšanai no ERAF saskaņā ar ES un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

Revīzijas ietvaros tika konstatēti atsevišķi trūkumi, kas neietekmē piektā ieguldījuma (*tranche*) FI izmaksu (skatīt 29. tabulu).

29. tabula

FI konstatēto trūkumu analīze

Nr.	Kategorija	Nr.	Apakš-kategorija	Gadījumu skaits	Neatbilstoši veiktie izdevumi izlasē, EUR
13	Pareiza finanšu pārvaldība	13.1	Pareizas finanšu pārvaldības principa neievērošana	8	-
KOPĀ				8	-

Attiecībā uz pieciem trūkumiem (lēmuma pieņemšanas procesā un veikto kontroļu dokumentēšanā), ieteikumi netika izteikti, tā kā 2014.-2020. gada plānošanas periods tiek slēgts. RI nākamajā revīzijā – slēdzot programmēšanas periodu, pievērsīs pastiprinātu uzmanību, vai minētie trūkumi neietekmē izdevumu attiecināmību. Divi trūkumi (informācijas uzrādīšana MP un publicitātes prasību nodrošināšana) novērsti revīzijas laikā. Izteiktā ieteikuma ieviešanas termiņš vēl nav iestājies.

Papildus ieteikumiem, RI revīzijas rezultātā izteica arī apstākļu akcentējumus. Kā viens no svarīgākajiem mūsu ieskatā – tā kā jau kopš 2022. gadā veiktās darbību revīzijas⁵⁷ noris diskusijas ar Latvijas kompetentajām iestādēm (KNAB un VID) par nepieciešamību atzīt finanšu starpnieku (fondu pārvaldnieku) nozīmētos Ieguldījumu komitejas locekļus par amatpersonām saskaņā ar likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 4. panta otro un trešo daļu. Diskusijas un konsultācijas turpinās paralēli ar Kompetences centru projektu kontroles sistēmas uzlabojumiem (skatīt 4.5. sadaļu).

RI veica pārbaudi, pārliecinoties par to, vai Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmā (KPVIS) ir atbilstoši uzskaitīti projekta rādītāji un vai deklarētā summa ir aritmētiski pareiza. Revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārlicība atbilstoši Regulas (ES) Nr. 480/2014 27. panta 2. punkta prasībām, ka pārbaudītie projekta ietvaros Eiropas Komisijai deklarētie izdevumi ir aritmētiski pareizi un projektā sasniegtie iznākuma rādītāji KPVIS kopumā uzskaitīti atbilstoši.

8.5. Eiropas institūciju veiktie auditi

Šajā GKZ periodā Latvijā nav noticis neviens EK DAC vai ERP audits.

⁵⁷ Revīzija Nr. DR/ESIF/2022/13-10, kuras ziņojums apstiprināts 2022. gada 13. decembrī

Iepriekš veikto auditu apkopojums un analīze sniegta zemāk, tai skaitā auditos konstatēto trūkumu ar finanšu ietekmi novēršana, skatīt 30. tabulu.

1. No 2016. gada 30. maija līdz 6. jūnijam notika DG REGIO audita misija Agrīnā preventīvā sistēmu revīzija 2014.-2020. gada plānošanas periodā Nr. REGC214LV0012 ar mērķi iegūt pietiekamu pārliecību par to, ka pārvaldības un kontroles sistēmas⁵⁸ darbojas efektīvi programmas īstenošanas agrīnā posmā. Audita ziņojums tika saņemts 2017. gada 22. decembrī un tajā bija palikuši atvērti divi ieteikumi:
 - Attiecībā uz EK konstatēto iespējamo pārkāpumu publiskā iepirkuma jomā, kas ir saistīts ar diskriminējošu kritēriju izmantošanu atlases posmā, t.i., prasība par ārvalstu pretendentu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu. Pēc VI komentāru izpētes EK secināja, ka attiecībā uz audita laikā pārbaudīto projektu finanšu korekcija nav nepieciešama. VI papildus tika prasīts izvērtēt potenciālos publiskā iepirkuma līgumu gadījumus, kas ir finansēti no ERAF / KF 2014.-2020. gada plānošanas perioda un kur bija pielietota minētā prakse. VI jānovērtē iespējamo ietekmi uz EK deklarēto izdevumu likumību un jāziņo par rezultātiem. SEI, ņemot vērā EK audita misijas Nr. REGC214LV0012 ziņojuma projektā konstatēto un pamatojoties uz CFLA sniegto informāciju, projektiem, kuru izdevumus skar EK audita konstatējums, veica pagaidu ieturējumu no 2. līdz 5. grāmatvedības gada KF pārskatiem.
 - Latvijas iestādēm tika prasīts ziņot par ARACHNE iekļaušanu CFLA procedūrās pēc 2017. gada beigās paredzētās ARACHNE rīka uzstādīšanas. CFLA izmanto ARACHNE rīku savu pārbažu veikšanā. Audita gala ziņojums tika saņemts 2018. gada 27. novembrī un **visi konstatējumi ir slēgti**. Tāpat, ņemot vērā VI veikto izvērtējuma par potenciālajiem publiskā iepirkuma līgumu gadījumiem, kas ir finansēti no ERAF / KF 2014.-2020. gada plānošanas perioda un kur bija pielietota prakse izvirzīt prasību par ārvalstu pretendentu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, secināts, ka papildus finanšu korekcijas nav nepieciešamas un visi uz laiku ieturētie izdevumi tika atkārtoti deklarēti 5. grāmatvedības gada MPEK.
2. No 2017. gada 17. līdz 20. oktobrim notika ERP misija (**PF-8827**) "Revīzija 2017. gada ticamības deklarācijas izstrādes vajadzībām attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas perioda darbības programmu "Izaugsme un nodarbinātība" (2014LV16FMAP001)". 2018. gada 2. februārī ir saņemta Eiropas revīzijas palātas elektroniskā vēstule, ar kuru RI tiek informēta par veiktās audita misijas rezultātiem un par ieteikumiem konstatēto nebūtisko trūkumu RI revīziju dokumentēšanā novēršanai.
3. No 2018. gada 17. līdz 19. decembrim notika EK DG REGIO audita misija Uzraudzības rādītāju datu ticamību 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmā "Izaugsme un nodarbinātība" (2014LV16FMAP001) Nr. REGC214LV0117. Audita galīgie secinājumi tika saņemti 2020. gada 13. maijā, saskaņā ar kuriem **visi konstatējumi ir slēgti**.
4. No 2019. gada 22. līdz 26. jūlijam notika ERP misija (**CL-9895**) par 2017./2018. gada maksājumiem kontos, ko EK akceptējusi 2019. gada 23. maijā lēmums C(2019) 4029) un 2019. gada 27. augustā (lēmums C(2019) 6337. 2019. gada 13. decembrī saņemta informācija par rezultātiem (*Clearing letter*), ERP auditoriem secinot, ka no 10 paraugiem vienā konstatēja neatbilstoši veiktus izdevumus par mākslīgi sadalītu iepirkumu, par ko projektā ierosina piemērot finanšu korekciju 254 183,39 EUR apmērā. Joprojām turpinās komunikācija ar EK par mākslīgi sadalītu iepirkumu (kas izriet no ERP konstatējuma) konstatēšanas metodoloģiskajiem aspektiem.

⁵⁸ Revidētās pamatprasības: 2, 3, 4, 5 un 10.

Dalībvalsts ir izvērtējusi 2022. gada 4. aprīlī saņemto DAC pozīciju un 2022. gada 31. maijā nosūtīja Latvijas pozīciju, vienlaicīgi aicinot EK nodrošināt uzklaušanās (*hearing*) procedūru saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 145. panta 4. punktu. Latvijas iestādes vēl joprojām nav saņēmušas būtisku skaidrojumu mākslīgi sadalīto iepirkumu vērtēšanai, tostarp par “vienotas būves” un “samērā īss laika periods” jēdzieniem.

2023. gada 16. janvārī tika saņemta nākamā DAC pozīcija, atbildot uz Latvijas iestāžu 2022. gada 31. maijā iesniegto argumentāciju (27.02.2023. redakcija latviešu valodā). SEI, ņemot vērā ERP audita ietvaros izdarīto secinājumu, ir veikusi pagaidu ieturējumu no 5. grāmatvedības gada KF pārskata un 6. grāmatvedības gada MPEK atbilstoši Regulas Nr. 1303/2013 137.(2) pantam (skatīt 30. tabulas 4. ierakstu).

Papildus, ņemot vērā riskus, kas identificēti šajā auditā, SEI ir veikusi pagaidu ieturējumus arī ERAF pārskatos (skatīt 30. tabulas 4. ierakstu):

- 7. grāmatvedības gada pārskatā – uz laiku ieturēti 3 projektu izdevumi: (74 549,93 EUR), (3 061 439,54 EUR) un (136 769,41 EUR);
- 8. grāmatvedības gada pārskatā uz laiku ir ieturēti projekta izdevumi 64 801,52 EUR apmērā;
- 9. grāmatvedības gada pārskatā uz laiku ieturēti projekta izdevumi 623 586,95 EUR apmērā.

Kopumā uz šī GKZ sagatavošanas brīdi uz laiku ir ieturēti 6 861 118,15 EUR, t.sk. ES fondu finansējums 5 700 405,87 EUR apmērā.

5. No 2020. gada 26. līdz 30. oktobrim notika ERP misija (CL-11450) par 2018./2019. gada maksājumiem kontos, ko EK akceptējusi 2020. gada 27. maijā (lēmums No C(2020) 3589), pārbaudot 7 paraugus. 2021. gada 16. aprīlī saņemta informācija par rezultātiem (*Clearing letter*). Konstatēti atsevišķi trūkumi saistībā ar neatbilstošiem iepirkuma kritērijiem, apmācību dalībnieku atbilstību, uzņēmuma statusu, nepareizu atlases kritēriju piemērošanu un nelikumīgu valsts atbalsta piešķiršanu (stimulējošās ietekmes nosacījuma pārkāpšana), par ko ERP ierosina projektam piemērot finanšu korekciju 100 % apmērā (t.i. 2 000 000,00 EUR).

2021. gada 11. maijā nacionālās iestādes nosūtīja pamatojumu, kāpēc nepiekrīt konstatējumiem. 2022. gada 8. martā tika saņemta ERP galīgā nostāja attiecībā uz konstatējumiem un ERP galvenokārt atstāja spēkā savus konstatējumus, t.sk. iepriekš minēto finanšu korekciju.

2022. gada 4. oktobrī saņemts DAC viedoklis par ERP konstatējumiem un dalībvalstij veicamajām darbībām. Vēstulē ir minēts tikai viens gadījums, par kuru nav panākta vienošanās par tā slēgšanu, tas ir minētais nelikumīga valsts atbalsta – stimulējošās ietekmes trūkuma, gadījums, par ko ERP un DAC ieskatā piemērojama 100 % finanšu korekcija.

Latvijas iestādes 2022. gada 2. decembra atbildes vēstulē EK norādīja papildu apsvērumus un lūdza nogaidīt galējo Latvijas nacionālo pozīciju par konkrēto gadījumu, līdz noslēgsies uzsāktā komunikācija ar EK DG COMP un būs saņemta skaidra atbilde vai lēmums par Latvijas iesniegto notifikāciju SA. 103261 (2022/N).

2023. gada 17. janvārī notika tikšanās ar EK DG COMP, kurā tika apspriesta turpmākā komunikācijas gaita, vienojoties, ka Latvijas iestādes atkārtoti iesniegs precizējošos jautājumus. 2023. gada 20. janvārī tika nosūtīti jautājumi, uz kuriem 2023. gada 6. martā tika saņemta atbilde.

2023. gada 21. septembrī RI informēja EK par CFLA veikto atkārtoto stimulējošās ietekmes izvērtējumu projektā, uz kā pamata secināts, ka konkrētajam projektam nepiemīt stimulējošā ietekme, līdz ar to ir konstatēts pārkāpums un uzņēmumam sniegtais atbalsts uzskatāms par nelikumīgu. 2023. gada 18. maijā CFLA pieņēma lēmumu par nelikumīga valsts atbalsta konstatēšanu un atgūšanu. Atbalsta saņēmējs ir veicis valsts atbalsta summas un procentu atmaksu pilnā apmērā (skatīt 30. tabulas 5. ierakstu).

RI ieskatā trūkumam bija sistēmisks raksturs, kā cēlonis ir neveiksmīgs EM izstrādāto atbalsta programmu dizains un piešķiršanas nosacījumu formulējums, kas ir interpretējams un ietver augstu risku. Kļūda ir pilnībā izolēta: apzināta un novērsta. Kopš 2020. gada ir veikti būtiski uzlabojumi valsts atbalsta kontroles sistēmā un uzraudzībā, par ko EK bija iespēja pārliecināties tematiskajā valsts atbalsta auditā Nr. DAC514LV1388.

Ar 2024. gada 9. janvāra vēstuli DAC informēja, ka tā kā ieteikumi ir ieviesti, tai skaitā veiktas nepieciešamās korekcijas, **audits ir slēgts.**

6. No 2020. gada 26. līdz 30. oktobrim notika arī ERP misija (**CL-11466**) par finanšu instrumentu ieguldījumiem, kas veikti galīgo finanšu instrumentu saņēmēju līmenī. 2021. gada 6. septembrī saņemta informācija par rezultātiem (*Clearing letter*), secinot, ka no 9 paraugiem auditori vienā konstatēja iespējamus neatbilstoši veiktus izdevumus par mazā un vidējā uzņēmuma statusa neatbilstošu noteikšanu. 2021. gada 28. aprīlī nosūtīti iebildumi ERP izdarītajam secinājumam. 2022. gada 30. jūnijā tika saņemta DAC vēstule, ar kuru tiek atbalstīta RI paustā nostāja un slēdziens, līdz ar to **audits ir slēgts.**

7. No 2020. gada 30. novembra līdz 11. decembrim notika DG REGIO attālināta tematiskā audita misija Nr. **REGC214LV0182 VI par iepirkumu jomu**, aptverot pamatprasību Nr. 4 – pienācīgas vadības pārbaudes publisko iepirkumu jomā. 2021. gada 8. novembra gala ziņojumā EK secina, ka: “ieviestās pārvaldības un kontroles sistēmas attiecībā uz 4. pamatprasību novērtēta 2. kategorijā VI un starpniekinstitūcijas līmenī publiskā iepirkuma jomā darbojas pienācīgi, izņemot šādus ar pārvaldības un kontroles sistēmas darbību saistītu būtisku jautājumu aspektus:
- piešķiršanas kritēriji nebija saistīti ar līguma priekšmetu;
 - piedāvājumi tika vērtēti, izmantojot piešķiršanas kritērijus, kas atšķiras no tiem, kas norādīti paziņojumā par līgumu vai iepirkuma specifikācijās.”

Finanšu korekcija tika ierosināta tikai vienam projektam 27 628,40 EUR apmērā (ESF finansējums). CFLA ir pieņēmusi neatbilstības lēmumu (atbilstoši projekta ieviešanas progresam) un veikusi atbilstošus ieturējumus no ESF 7. grāmatvedības gada pārskata un turpmāko grāmatvedības gadu MPEK (skatīt *30. tabulas 7. ierakstu*), kur uzrādīta kopējā veiktās korekcijas summa – t.sk. ESF un nacionālais finansējums).

2022. gada 6. jūlijā saņemta vēstule, saskaņā ar kuru audita **konstatējumi ir slēgti.**

8. No 2021. gada 17. līdz 21. maijam notika audits Nr. **REGC214LV0229**, kurā DG REGIO novērtēja revīzijas iestādes darbu, kas bija pamatā GKZ (kas bija jāiesniedz līdz 2021. gada 15. februārim). Informācija par rezultātiem no DG REGIO saņemta 2022. gada 21. martā un komentāri tika sniegti 2022. gada 13. aprīlī. DG REGIO nav konstatējuši pārkāpumus, kurus nebūtu konstatējuši RI, tomēr vienā gadījumā viedokli atšķiras par proporcionālās finanšu korekcijas piemērošanu un apmēru.

2023. gada 21. aprīlī tika saņemts EK audita gala ziņojums.

Atbilstoši ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem SEI no 7. grāmatvedības gada pārskata ieturēja visus projekta ietvaros deklarētos izdevumus 18 364 273,85 EUR apmērā atbilstoši Vispārējās regulas Nr. 1303/2013 137.(2) pantam, kā arī veikusi ieturējumus no 8. grāmatvedības gada MPEK un pārskata. Ieturējums no MPEK ir veikts uz laiku, lai arī Vispārējās regulas Nr. 1303/2013 137.(2) pants dalībvalstij šādu pienākumu neuzliek – tiek sagaidīts EK gala ziņojums, kur tiktu sniegts skaidrojums.

2023. gada 22. maijā tika saņemts EK DG COMP elektroniskā pasta vēstule, ar kuru sniegts viedoklis par valsts atbalsta nosacījumu atbilstošu ievērošanu. Satiksmes ministrija ar MK noteikumiem Nr. 435 ir veikusi grozījumus SAM pasākuma reglamentējošajos MK noteikumos Nr. 664⁵⁹ attiecībā uz iznākumu rādītāju uzskaites principiem un metodoloģiju. Līdz ar to uzskatāms, ka konstatētie riski par valsts

⁵⁹ MK 24.11.2015. noteikumi Nr. 664 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 2.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot elektroniskās sakaru infrastruktūras pieejamību lauku teritorijās” pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”

atbalsta nosacījumu ievērošanu un projektā paredzēto rādītāju sasniegšanu ir būtiski samazināti. Projektam ir atjaunota maksājumu veikšana, kā arī deklarēti iepriekš uz laiku ieturētie izdevumi 10. grāmatvedības gada MPEK.

Ievērojot, ka minētie revīzijas iestādes veiktās revīzijas konstatējumi attiecībā uz valsts atbalsta programmas, kas apstiprināta ar EK lēmumu SA. 33324, nosacījumiem ir novērsti, CFLA var veikt projektā ieturēto izdevumu atmaksu un iekļaut izdevumus turpmākajos MPEK.

Savukārt attiecībā uz projektam ierosināto korekciju ar 2023. gada 12. jūnija vēstuli RI informēja EK par CFLA pieņemto neatbilstības lēmumu un piemēroto finanšu korekciju 11 735,79 EUR apmērā. Neatbilstoši veiktie izdevumi ir atgūti, ieturot tos no kārtējā MP (skatīt 30. tabulas 8. ierakstu).

Ar 2023. gada 22. decembra vēstuli DAC informēja, ka tā kā visi ieteikumi ir ieviesti, tai skaitā veiktas nepieciešamās korekcijas, **audits ir slēgts**.

9. No 2021. gada 29. novembra līdz 7. decembrim notika DAC tematiskā audita misija Nr. **DAC514LV1050** VI par Kompetences centru pētījumu projektu atlasī, veicot pārbaudes uz vietas trīs Kompetences centros un aptverot pamatprasības Nr. 2, Nr. 4 un Nr. 5.

2022. gada 1. decembrī tika saņemts EK audita gala ziņojums, kurā SAM 1.2.1.1. pasākuma ieviešanai un uzraudzībai izveidotā VKS tiek novērtēta 3. kategorijā (*Daļēji darbojas, vajadzīgi būtiski uzlabojumi*). Konstatēti būtiski trūkumi, tostarp: iespējams interešu konflikts, pārkāpums attiecībā uz EK Regulas Nr. 1303/2013 123. un 125. panta nosacījumiem, trūkumi rakstisku paziņojumu par noraidīšanas lēmumiem un iemesliem dokumentēšanā, kā arī nepietiekama paša projektu atlasē vērtēšanas procesa dokumentēšanā. Atbilstoši EK audita konstatējumiem, SAM 1.2.1.1. pasākuma 2. un 4. projektu atlasē kārtai ir piemērojama 25 % finanšu korekcija. Dalībvalsts atbilde tiks sagatavota 2 mēnešu laikā pēc EK gala ziņojuma saņemšanas latviešu valodā.

SAM 1.2.1.1. pasākuma 2. atlasē kārtas projektu izdevumi vēl joprojām ir ieturēti uz laiku, pamatojoties vēl uz RI 2018. gadā identificētajiem riskiem. 4. atlasē kārtas projektu izdevumi ir ieturēti uz laiku atbilstoši Vispārējās regulas Nr. 1303/2013 137.(2) pantam (skatīt 30. tabulas 9. ierakstu), līdz Vadošā iestāde pieņems lēmumu un veiks korektīvas darbības atbilstoši EK izteiktajam ieteikumam.

2023. gada 20. jūnijā notika DAC, VI un EM tehniskā tikšanās klātienē, kuras laikā pārrunāti konstatētie trūkumi un iespējamie risinājumi to novēršanai, kā arī EM plānotās izmaiņas Kompetences centru īstenošanā SAM pasākumā 2021.-2027. gada plānošanas perioda ietvaros. Atbilstoši panāktajai vienošanās EM iesniedza datus piemērojamās korekcijas modulēšanai – individuāli katram Kompetences centram.

2023. gada 10. novembrī notika attālināta tikšanās starp DAC, VI un EM, pēc kuras EK 14. novembrī ar e-pasta vēstuli informēja par korekcijas apmēru, kāds būtu piemērojams katram konkrētajam Kompetences centram.

2023. gada 14. decembrī EM nosūtīja atbildes elektronisko vēstuli, kurā uzskaita veiktos uzlabojumus SAM 1.2.1.1. pasākuma ieviešanā un aicina EK, nosakot finanšu korekcijas apmēru ņemt vērā Regulas Nr. 480/2014 31. panta 3. (b) un 4. punktu. RI ieskatā EK jau ir ņēmusi vērā Regulas Nr. 480/2014 31. panta 4. punktu, piedāvājot finanšu korekcijas modulēšanu un samērīgi samazinot kopējās korekcijas summu. No minētās EM vēstules noprotams, ka VI un EM vēlas turpināt konsultācijas.

10. No 2022. gada 20. decembra līdz 2023. gada 9. jūnijam notika DAC tematiskā audita misija Nr. **DAC514LV1388** par valsts atbalstu. 2023. gada 16. novembrī tika saņemts audita ziņojuma projekts (latviskā versija), kurā izteikti 3 ieteikumi. Trūkumi ar finansiālu ietekmi netika konstatēti. Latvija ir iesniegusi savus komentārus par izdarītajiem konstatējumiem un izteiktajiem ieteikumiem 2023. gada 7. decembrī.

11. No 2023. gada 20. marta līdz 22. martam DAC veica faktu konstatēšanas atbilstības revīziju Nr. **DAC514LV1785**. Informācija par rezultātiem tika iekļauta 2023. gada 20. aprīļa GKZ 2023 apstiprinājuma vēstulē. DAC izteica komentārus attiecībā uz: 1) nepieciešamību veikt sistēmas auditu attiecībā uz informētības par krāpšanu un krāpšanas novēršanas pasākumiem; gadījumos, kad pierādījumi saistībā ar aizdomām par krāpšanu ir spēcīgi, GKZ nodemonstrēt ietekmi uz kļūdas līmeni; 2) izlases lieluma aprēķinā izmantoto parametru vērtībām. Minētie jautājumi tika izdiskutēti 2023. gada 9. oktobra ikgadējās koordinācijas sanāksmes starp DAC un RI.

30. tabula

ES institūciju auditos konstatēto trūkumu ar finanšu ietekmi novēršana

Nr. p.k.	Audita Nr.	Korekcijas apmērs (EUR)	t.sk. ES finansējums	Novēršanas ⁶⁰ datums	Grāmatvedības gads
1.	REGC214LV0012	-		n/a	n/a
2.	PF-8827	-		n/a	n/a
3.	REGC214LV0117	-		n/a	n/a
4.	CL-9895	2 769 322,43	2 353 924,07	13.02.2020	KF 5.GG KS "pagaidu ieturējums"
		130 648,37	111 051,11	19.12.2019	KF 6.GG MPEK "pagaidu ieturējums"
		3 272 758,88	2 781 845,05	25.02.2022	ERAF 7.GG KS "pagaidu ieturējums"
		64 801,52	55 081,29	28.02.2023	ERAF 8.GG KS "pagaidu ieturējums"
		623 586,95	398 504,35	Ar KS iesniegšanu	ERAF 9.GG KS "pagaidu ieturējums"
5.	CL-11450	2 000 000,00	600 000,00	21.06.2023	KF 10.GG MPEK
6.	CL-11466	-		n/a	n/a
7.	REGC214LV0182	9 656,77	8 208,25	25.02.2022	ESF 7.GG KS "gala ieturējums"
		3 824,95	3 251,21	29.11.2021	ESF 8.GG MPEK Atsaukts (<i>withdrawal</i>)
		10 459,25	8 890,36	03.06.2022	ESF 9.GG MPEK
		7 105,89	6 040,01	15.11.2022	Atsaukts (<i>withdrawal</i>)
		17 147,69	14 575,54	30.05.2023	ESF 10.GG MPEK Atsaukts (<i>withdrawal</i>)
8.	REGC214LV0229	11 735,79	9 975,42	21.04.2023	ERAF 10.GG MPEK Atsaukts (<i>withdrawal</i>)
9.	DAC514LV1050	14 190 748,59	7 334 107,20	20.05.2019	SAMP 2. kārtā ERAF 4.GG KS "pagaidu ieturējums"
		7 898 459,12	7 502 201,23	29.12.2021 06.04.2022	SAMP 4.kārtā ERAF 8.GG MPEK "pagaidu ieturējums"
		10 888 964,80	5 764 960,51	05.07.2022 17.10.2022 16.12.2022	SAMP 4. kārtā ERAF 9.GG MPEK "pagaidu ieturējums"
		14 230 727,50	7 584 156,57	28.02.2023	SAMP 4. kārtā ERAF 8.GG KS "pagaidu ieturējums"
10.	DAC514LV1388	-	-	n/a	n/a
11.	DAC514LV1785	-	-	n/a	n/a

Kā var redzēt no apkopotās informācijas, tad visos gadījumos, kad ES institūcijas ir konstatējušas trūkumus un iniciējušas finanšu korekcijas, ir veikti ieturējumi no attiecīgo fondu pārskatiem (KS) vai maksājumu pieteikumiem (MPEK). Atbilstoši konkrēto auditu rezultātu saskaņošanas posmiem, ietekmētie izdevumi ir ieturēti kā gala ieturējumi vai uz laiku saskaņā ar Vispārējās regulas Nr. 1303/2013 137.(2) pantu, kamēr turpinās diskusijas.

⁶⁰ MPEK vai pārskatu iesniegšanas EK datums.

9. VISPĀRĒJAIS GARANTĒTAIS TICAMĪBAS LĪMENIS

9.1. Informācija par vispārējo garantēto ticamības līmeni pārvaldības un kontroles sistēmas pienācīgai darbībai un skaidrojums par to, kā šis līmenis tika sasniegts, pamatojoties uz sistēmu revīziju (kā norādīts 10.1. punktā) un darbību revīziju (kā norādīts 10.2. punktā) kopīgajiem rezultātiem. Ja iespējams, revīzijas iestāde ņem vērā arī citu valsts vai Savienības attiecībā uz grāmatvedības gadu veikto revīzijas darbu rezultātus

Revīzijas atzinuma sagatavošanai pārliecība par izdevumu likumību un pareizību un par vadības un kontroles sistēmas pienācīgu darbību ir balstīta uz sistēmas auditu (skatīt 4. sadaļu) un darbību revīziju (skatīt 5. sadaļu) kopīgajiem rezultātiem, kā arī ir ņemti vērā pārskatu revīziju (skatīt 6. sadaļu) un pārvaldības deklarācijas pārbažu rezultāti (skatīt 1.5. sadaļu).

Jomas, kurās RI saskata iespējas būtiskākajiem uzlabojumiem, ir VI un CFLA risku vadība, projektu atlase un 2014.-2020. gada plānošanas perioda noslēguma MP pārbažu kvalitāte. Perioda noslēgumā arvien pieaug iespējami nefunkcionējošo projektu skaits, kā arī ir jāievēro strikti noslēguma MP pārbažu un PPĪV termiņi, tajā pašā laikā strauji jāpaātrina CFLA darba temps pie 2021.-2027. gada plānošanas perioda projektu atlasēm un uzraudzības. Tāpat pastāv augsts risks attiecībā uz 2014.-2020. gada plānošanas perioda slēgšanu un noslēguma maksājuma saņemšanu no EK pilnā apmērā.

Sistēmai tika sniegts 2. kategorijas novērtējums un atbilstoši darbību revīziju rezultātiem identificētais kopējais kļūdu īpatsvars (TER) ir 0,05 %, kas ir zem būtiskuma līmeņa, un atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars (RTER) ir 0,049 %. Tomēr RI ieskatā saglabājas risks, ka 10. grāmatvedības gadā kopējās kļūdas īpatsvars varētu būt ievērojami augstāks, tā kā RI izlasē potenciāli tiks iekļauti vairāk 2014.-2020. gada plānošanas perioda problemātiskie vai kavētie, attiecināmības perioda pēdējā brīdī sasteigtie projekti.

Pārvaldības deklarācijas pārbažu rezultātā RI nekonstatēja būtiskas atšķirības ar RI secinājumiem.

Iepriekš minētais ļauj secināt, ka ir sniedzams revīzijas atzinums bez iebildēm, detalizēti skatīt 31. tabulu.

31. tabula

Revīzijas atzinuma izdošana

Revīzijas atzinums par izdevumu likumību un pareizību un VKS pienācīgu darbību	RI atzinuma elementi un vispārējā ticamība			Pārskati	Korektīvie pasākumi, kas jāīsteno dalībvalstij
	VKS darbība		Izdevumu likumība un atbilstība pārskatos		
	Sistēmas revīziju rezultāti	TER (darbību revīziju rezultātiem)	RTER (TER mazināta, veicot finanšu korekcijas pirms pārskatu iesniegšanas EK)		
1 – Atzinums bez iebildēm	1. vai 2. kategorija	un TER ≤ 2%	un RTER ≤ 2%	Labojumi kontos ≤ 2%	Veiktas individuālo izlases kļūdu korekcijas.
1 – Atzinums bez iebildēm	2. kategorija	un/vai 2% < TER < 5%	un RTER ≤ 2%	Labojumi kontos ≤ 2%	Veiktas individuālo izlases kļūdu korekcijas. Veikti uzlabojumi, lai pārvarētu VKS trūkumus.
2 – Atzinums ar iebildēm (iebildēm ir ierobežota ietekme)	2. kategorija	un/vai 2% < TER < 5%	NA	NA	Veiktas individuālo izlases kļūdu korekcijas.

					Veikti uzlabojumi, lai pārvarētu VKS trūkumus.
3 – Atzinums ar iebildēm (iebildēm ir būtiska ietekme)	3. kategorija	un/vai $5\% \leq \text{TER} \leq 10\%$	un/vai $\text{RTER} > 2\%$	un/vai labojumi kontos $> 2\%$	Ekstrapolētās finanšu korekcijas jāīsteno, lai samazinātu RTER līdz 2% vai zemāk (tai skaitā individuālo izlases kļūdu korekcijas).
4 – Negatīvs atzinums	4. kategorija	un/vai $\text{TER} > 10\%$	un/vai $\text{RTER} > 2\%$	un/vai labojumi kontos $> 2\%$	Veikt uzlabojumus, lai pārvarētu VKS trūkumus. Ieviest labojumus kontos.

Nemot vērā, ka ir viena darbības programma, kura aptver visus fondus (ESF, JINI, ERAF, KF, tai skaitā CRII, CRII plus un REACT-EU), RI apstiprina, ka izdarītie secinājumi attiecas uz visiem fondiem.

9.2. Visu veikto koriģējošo pasākumu, piemēram, finanšu korekciju novērtējums, un jebkādu papildus nepieciešamo korektīvo pasākumu izvērtējums gan sistēmiskā, gan finansiālā izpratnē

Pārskata revīzijas rezultātā tika konstatēts, ka kopumā kā gala ieturējums ir izklauti izdevumi 8 561,04 EUR apmērā, tai skaitā 2 466,98 EUR, kas konstatēti RI pārbaudītajā kopā (izlasē) un 6 094,06 EUR, kas tika identificēti ārpus RI izlases, bet attiecas uz 9. grāmatvedības gadā deklarētajiem izdevumiem.

Savukārt izdevumi 1 334 877,01 EUR apmērā ir izklauti, pamatojoties uz VI/CFLA pārbaudu rezultātiem un trešo pušu informāciju. Izdevumi 22 341 770,63 EUR apmērā ir ieturēti uz laiku, tai skaitā 90 000,00 EUR, kas ieturēti, pamatojoties uz RI iepriekšējā pārskata perioda revīzijās konstatētajiem trūkumiem. Attiecīgi RI veica atlikušā kopējo kļūdu īpatsvara aprēķinu, kā rezultātā sākotnēji aprēķinātais kopējais kļūdu īpatsvars (0,05 %) tika samazināts uz 0,049 %.

Daļa no summām, kas iepriekšējos pārskata periodos ieturētas uz laiku saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137.(2) pantu, atkārtoti deklarētas nākamajos grāmatvedības gados. Summu kopsavilkums pa fondiem un grāmatvedības gadiem pieejams 10.5. pielikumā.

Sagatavoja: Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments:

Inese Levana
Agnese Abula
Inguna Kaupuža
Marita Markevica – Boiko
Olga Guza

Apstiprināja:

Revīzijas iestādes vadītāja
Nata Lasmane

/paraksts*/

***DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU**

10. GADA KONTROLES ZIŅOJUMA PIELIKUMI

10.1. Sistēmas revīziju rezultāti

Revidētā vienība	Fonds (vairāku fondu DP)	Revīzijas nosaukums	Galīgā revīzijas ziņojuma datums	Darbības programma: "Izaugsme un nodarbinātība", 2014LV16MAOP001													Vispārējais novērtējums (1.-4. kategorija) ⁶¹	Piezīmes		
				Pamatprasības ⁶² (attiecīgā gadījumā)																
				PP 1	PP 2	PP 3	PP 4	PP 5	PP 6	PP 7	PP 8	PP 9	PP 10	PP 11	PP 12	PP 13				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
VI	ESF, JNI, ERAF, KF	Slēgšanas audits	28.12.2023	2	1	-	-	1	2	-	-							2	Aktuālākais zemākais vērtējums katrā PP VI – 2. kategorija	
		Covid-19 ietekmes audits	04.02.2022	2	-	-	2	-	-	2	-									
		Horizontālo jomu (publiskie iepirkumi, valsts atbalsts, rādītāju uzraudzība) pēcpārbaudes audits	25.01.2021	2	2	2	2	2	2	-	1									
AI (EM par FI)	ESF, JNI, ERAF, KF	Slēgšanas audits	28.12.2023	1	1	-		-	-	-							2	Aktuālākais zemākais vērtējums katrā PP AI – 2. kategorija		
AI (pārējās)		Finanšu instrumentu audits	09.11.2021	2	2	2		1	-	2										
		Covid-19 ietekmes audits	04.02.2022	2	2*	2*		2*	2*	2*										
SI	ESF, JNI, ERAF, KF	Slēgšanas audits	28.12.2023	2	2	2	2	2	2	-							2	-		
		Covid-19 ietekmes audits	04.02.2022	2	2	2*	2	2*	2*	2										
		Finanšu instrumentu audits	09.11.2021	2	2	2	2	2	2	2										
SEI	ESF, JNI, ERAF, KF	Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošanas audits	04.01.2024										-	-	1	1	1	1	Aktuālākais vērtējums katrā PP SEI – 1. kategorija	
			30.12.2021											1	-	1	1			1
			14.01.2021											1	1	2	1			1

* - pamatprasības vērtējums paliek iepriekšējais

Piezīme: Šajā tabulā pelēkā krāsā iekrāsotās ailes attiecas uz pamatprasībām, kuras revidētajai vienībai nepiemēro.

⁶¹ Definēts Regulas (ES) Nr. 480/2014 IV pielikuma 2. tabulā

⁶² Definēts Regulas (ES) Nr. 480/2014 IV pielikuma 1. tabulā

10.2. Darbību revīziju rezultāti

Fonds	Programmas CCI numurs	Programmas nosaukums	A	B		C		D	E	F	G	H	I
			Summa euro, kas atbilst kopai, no kuras veidota izlase ⁶³	Grāmatvedības gada izdevumu revidētā nejausā izlase	Summa ⁶⁵	%	% no darbībām	% no izdevumiem	Nepareizo izdevumu summa nejausā izlasē	Kopējais kļūdu īpatsvars nejausajā izlasē ⁶⁴	Kopējā kļūdu īpatsvara rezultātā veiktās korekcijas	Atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars	Citi revidētie izdevumi
ESF, JNI, ERAF, KF	2014LV16MAOP001	Izaugsme un nodarbinātība	622 160 616,90	78 874 868,46	12,68 %	N/a	N/a	5 369,52	0,05 %	8 561,04	0,049 %	-	6 094,06
ERAF	Tai skaitā	Finanšu instrumenti	27 108 189,34	27 108 189,34	100%	-	-	-	-	-	-	-	-

⁶³ Izlases kopa, no kuras tika iegūta nejausā izlase (sk. Regulas (ES) Nr. 1303/2013 127. panta 1. punktu), t.i., deklarēto izdevumu kopsummu, (kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137. panta 1. punkta a) apakšpunktā un atbilst pārskatu 1. papildinājuma A slejas summām), mīnus negatīvas izlases vienības. Attiecīgā gadījumā 5.4. punktā sniedz skaidrojumus.

⁶⁴ Kopējais kļūdu īpatsvars aprēķināts pirms jebkādu finanšu korekciju piemērošanas attiecībā uz revidēto izlasi vai kopu, no kuras iegūta nejausā izlase. Tā kā nejausā izlase aptver vairāk nekā vienu fondu, kopējais norādītais (aprēķinātais) kļūdu īpatsvars attiecas uz visu kopu.

⁶⁵ Revidēto izdevumu summa. Ņemot vērā, ka tika izmantota apakšizlase atbilstoši Regulas (ES) Nr. 480/2014 28. panta 9. punktu, šajā slejā ir norādīta tikai to izdevumu pozīcijas summa, kas faktiski revidēta saskaņā ar tās pašas regulas 27. pantu.

10.3. Nejaušās izlases izvēles un kopējā kļūdu īpatsvara pamatā esošie aprēķini

Population characteristics	Predicted total book value (declared expenditure in the reference period) – positive population	636 996 158,61 €					
	Sampling unit	Projekts					
	Total			1	2	3	4
	Book value at the end of period 1 (declared expenditure) - positive population	430 791 647,54 €	90 233 081,43 €	235 231 844,44 €	103 973 801,37 €	1 352 920,30 €	
	Predicted book value for period 2	206 204 511,07 €	37 062 183,92 €	119 071 859,27 €	41 752 387,05 €	8 318 080,83 €	
	Size of population at the end of period 1 (number of sampling units)	870	227	568	74	1	
	Predicted size of population at the end of period 2 (number of sampling units)	555	130	371	53	1	
	Standard deviation of errors rates period 1 (for sample size determination; possible based on historical data or pilot sample)		0,035568	0,035568	0,035568	0,035568	
	Predicted standard deviation of errors of period 2 (for sample size determination; possible based on historical data or pilot sample)		0,035568	0,035568	0,035568	0,035568	
Sample size determination (period 1)	Weighted sum of variances of the error rates	0,001265					
	Confidence level	70 %					
	Z	1,036					
	Expected error rate	1,31 %					
	Anticipated error	8 344 649,68 €					
	Materiality level (maximum 2%; set by the regulation)	2,00 %					
	Tolerable error (TE)	12 739 923,17 €					
	Total			1	2	3	4
	Planned sample size ($n_h = n \cdot (BV_h / BV)$)	30	6	16	6	2	
	Sample size - first period*	20	4	11	4	1	
Sample size - second period*	10	2	5	2	1		
Sample results at the end of period 1	Cut-off		22 558 270,36	21 384 713,13	25 993 450,34	1 352 920,30	
	Number of sampling units with BV larger than cut-off		0	0	- €	1 €	
	Book value of sampling units with BV larger than cut-off		0	0	0	1 352 920,30	
	Book value of the remaining population (BV _s)		90 233 081,43 €	235 231 844,44 €	103 973 801,37 €	- €	
	Number of remaining sampling units to be selected (n_s)**		4	11	4	0	
	Sampling interval***		22 558 270,36 €	21 384 713,13 €	25 993 450,34 €		
	Sum of errors in sampling units with BV larger than cut-off		0,00	0,00	0,00	0,00	
	Sum of sample error rates		0,0000028	0,0124770	0,0000000	0,0000000	
Standard deviation of error rates for sampling units with BV smaller than cut-off		0,0000014	0,0037543	0,0000000	0,0000000		
Population characteristics and sample results of period 2	Standard deviation of error rates of period 2 (for sample size determination; possible based on historical data or pilot sample)		0,0356	0,0356	0,0356	0,0356	
	Total book value (declared expenditure in the reference year) - positive population	622 160 616,90 €	127 403 231,60 €	324 526 437,46 €	143 122 758,50 €	27 108 189,34 €	

	Book value for period 2 (declared expenditure)	191 368 969,36 €	37 170 150,17 €	89 294 593,02 €	39 148 957,13 €	25 755 269,04 €
	Size of population at end of period 2 (number of sampling units)	488	134	311	41	2
	Expected error rate	1,31 %				
	Anticipated error	8 150 304,08 €				
	Materiality level (maximum 2%)	2,00 %				
	Tolerable error (TE)	12 443 212,34 €				
	Total		1	2	3	4
	Recalculated sample size - period 2 ($n_{h2}=n2*(BV_{h2}/BV2)$)	10	3	4	3	2
	Cut-off		12 390 050,06 €	22 323 648,26 €	13 049 652,38 €	6 426 235,52 €
	Number of sampling units with BV larger than cut-off		0	0	0	2
	Book value of sampling units with BV larger than cut-off		0,00	0,00	0,00	25 755 269,04
	Book value of the remaining population (BV s)		37 170 150,17 €	89 294 593,02 €	39 148 957,13 €	- €
	Number of remaining sampling units to be selected (n s)		3	4	3	0
	Sampling interval		12 390 050,06 €	22 323 648,26 €	13 049 652,38 €	- €
	Sum of errors in sampling units with BV larger than cut-off		0,00	0,00	0,00	0,00
	Sum of sample error rates		0,000000	0,002011	0,000000	0,000000
	Standard deviation of error rates for sampling units with BV smaller than cut-off		0,000000	0,000821	0,000000	0,000000
Projection and precision	Precision	278 465,78 €				
	Projected error	311 780,91 €				
	Upper limit of error	590 246,69 €				
	Projected error rate (%)	0,05 %				
	Upper limit of the projected error rate	0,09 %				

10.4. Nejaušās izlases rezultātā atlasītās vienības

10.5. Uz laiku ieturēto summu (137.2. pants) analīzes kopsavilkums

GG	Summa, kas deklarēta EK (pēdējais MPEK)	Summa, kas deklarēta atbilstoši 137.1. a) punktam	Summa, kas izklāta saskaņā ar 143. pantu	Summa, kas izklāta uz laiku - 137(2) pants	Summa, kas VĒL JOPROJĀM izklāta uz laiku	Summa, kas atzīta par neatbilstoši veiktu (pēc izvērtējuma)	Summa, kas atzīta par atbilstošu un re-deklarēta EK starpposma/pēdējā MPEK	4.2c kolonas sadalījums pa GG (rindas 5-13)						
								2.-4.GG	5.GG	6.GG	7.GG	8.GG	9.GG	10.GG
1	2	3	4.1	4.2	4.2a=4.2-4.2b-4.2c	4.2b	4.2c, t.sk.:	5-7	8	9	10	11	12	13
1	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0
2	105 579 449,84	105 265 555,16	1 124,23	312 770,45	0,00	0,00	312 770,45		312 770,45	0	0	0	0	0
3	238 402 285,22	238 347 605,19	38 048,32	16 631,71	0,00	7 187,44	9 444,27		0	0	9 444,27	0	0	0
4	273 471 761,93	256 331 589,54	1 517 558,54	15 622 613,85	14 237 920,35	69 116,32	1 315 577,18		12 558,45	1 084 462,97	183 815,60	0,00	31 600,16	3 140,00
5	847 257 324,10	767 839 526,92	1 358 420,31	78 059 376,87	15 570 210,16	3 392 023,93	59 097 142,78		-	0	31 571 615,82	24 487 645,89	945,00	3 036 936,07
6	550 676 223,11	521 172 343,34	902 227,12	28 601 652,65	2 071 098,62	1 519 930,18	25 010 623,85		-	-	0	19 306 654,28	2 557 958,86	3 146 010,71
7	871 085 391,55	802 200 786,45	6 739 164,12	62 145 440,98	7 763 779,04	5 492 877,77	48 888 784,17		-	-	-	0	14 109 966,35	34 778 817,82
8	715 385 587,92	658 282 464,26	974 979,55	56 128 144,11	24 963 507,68	88 567,18	31 076 069,25		-	-	-	-	0	31 076 069,25
9	608 835 691,05	585 150 482,37	1 343 438,05	22 341 770,63	22 341 770,63	0,00	0,00		-	-	-	-	-	0
10														
Σ	4 210 693 714,72	3 934 590 353,23	12 874 960,24	263 228 401,25	86 948 286,48	10 569 702,82	165 710 411,95	0,00	325 328,90	1 084 462,97	31 764 875,69	43 794 300,17	16 700 470,37	72 040 973,85